

Универзитет у Крагујевцу
Правни факултет

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ

Крагујевац, 2008.

САДРЖАЈ:

УВОД

1. Субјекти и поступак самовредновања	1
1.1. Субјекти поступка самовредновања	1
1.2. Опис поступка самовредновања	3

2. Методологија

Први део

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ФАКУЛТЕТУ	9
----------------------------------	---

Преглед историјског развоја	10
Сумарни приказ актуелног стања	12
Мисија и визија Факултета	14

Други део

ПРОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ СТАНДАРДА КВАЛИТЕТА

1. Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета	15
2. Стандард 2: Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета	17
3. Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета	18
4. Стандард 4: Квалитет студијског програма	22
5. Стандард 5: Квалитет наставног процеса	30
6. Стандард 6: Квалитет научноистраживачког и стручног рада	38
7. Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника	44
8. Стандард 8: Квалитет студената	47
9. Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса	51
10. Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке	56
11. Стандард 11: Квалитет простора и опреме	61
12. Стандард 12: Финансирање	65
13. Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета	66
14. Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета	68

Општа оцена о испуњености стандарда квалитета на Правном факултету у Крагујевцу	71
--	----

Трећи део
Прилози

СПИСАК ПРИЛОГА ИЗВЕШТАЈА О САМОВРЕДНОВАЊУ

2. Прилози извештаја о самовредновању	83-
---	-----

УВОД

1. Субјекти и поступак самовредновања

У току припрема за акредитацију, Правни факултет Универзитета у Крагујевцу (у даљем тексту: Факултет) спровео је поступак самовредновања у свим областима обезбеђења квалитета који је предвиђен Законом о високом образовању ([Прилој број 2](#)), Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа („Службени гласник РС“, 106/06), ([Прилој број 5](#)) и Правилником о квалитету и самовредновању Правног факултета у Крагујевцу ([Прилој број 22/б](#)).

Извештај о самовредновању пружа неопходне информације о свим аспектима квалитета и оцену испуњености услова за акредитацију и служи као основ за отклањање уочених слабости и свеукупно унапређење квалитета.

1.1. Субјекти поступка самовредновања

У процесу обезбеђења, праћења и унапређивања квалитета укључени су сви органи и организационе јединице Факултета, као и студенти, у складу са одредбама Правилника о квалитету и самовредновању ([Прилој број 22/б](#)).

Дужност је свих запослених на Факултету да обезбеде, прате и унапређују квалитет образовне, научне, стручне и свих других делатности Факултета.

Поступком самовредновања управљао је декан Факултета, а поступак су спроводиле комисије које су Формиране одлуком декана и Наставно-научног већа Факултета (у даљем тексту: Наставно-научно веће).

1. Одлуком Декана проф. др Душице Палачковић, по овлашћењу Наставно-научног већа (број 1228/17 од 13. јуна 2007. године) 14. јуна 2007. године формирана је *Комисија за контролу квалитета* ([Прилој број 40](#)). Комисија за контролу квалитета је била мешовита и у свом саставу је имала представнике наставника, асистената, представнике ваннаставне јединице и представника студената. Мандат те комисије је био да обавља послове у складу са Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма, које је донео Национални савет за високо образовање 20. 10. 2006. односно стандардима за акредитацију који чине саставни део тог правилника ([Прилој 5/б](#)).

Комисију за контролу квалитета су чинили:

1. проф. др Бранислав Симоновић,
2. проф. др Душица Палачковић,
3. доц. др Драгица Живојиновић,
4. мр Славко Ђорђевић, асистент
5. Зоран Вуковић, асистент-приправник
6. Илија Обрић, шеф Студентске службе,
7. Војна Мартић, и
8. представник Студентског парламента – студент Марко Лужњанин.

За председника Комисије једногласно је изабран др Бранислав Симоновић, редовни професор Факултета.

За потпредседника Комисије је изабран мр Славко Ђорђевић, асистент Факултета.

За секретара Комисије је изабрана Војна Мартић.

2. Одлуком в.д. Декана проф. др Станка Бејатовића, по наведеном овлашћењу Наставно-научног већа, потврђен је и продужен мандат *Комисије за контролу квалитета*, са незнатним измена у саставу. ([Прилој број 41](#)). Комисија је била и даље мешовита и била је састављена од: наставника, асистената, представника ваннаставне јединице и представника студената.

Комисију за контролу квалитета су чинили:

1. проф. др Бранислав Симоновић – председник,
2. доц. Др Драгица Живојиновић, (продекан за наставу),
3. др Милан Палевић, асистент,
4. мр Славко Ђорђевић, асистент,
5. мр Зоран Чворовић, асистент,
6. Зоран Вуковић, асистент приправник,
7. Илија Обрић, шеф Одсека за студентска питања,
8. Војна Мартић, записничар,
9. Марко Лужњанин, представник Студентског парламента

3. Одлуком в.д. Декана Факултета од 5. марта 2008. године изабран је координатор у процесу акредитације са задатком да усклађује и обједињава рад свих комисија које учествују у процесу припреме материјала за акредитацију. За координатора је одређен проф. др Зоран Поњавић ([Прилој број 42](#)).

4. На седници Наставно-научног већа, а на основу члана 7. Правилника о квалитету и самовредновању ([Прилој број 22/б](#)) формирана је **Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета** која има седам чланова, према следећој структури: два члана из реда наставника, два члана из реда асистената, два члана из реда студената и једног члана из реда ненаставног особља Факултета. ([Прилој број 37](#)). У Комисију за обезбеђење и унапређење квалитета изабрани су следећи чланови:

1. проф. др Зоран Поњавић,
2. проф. др Бранислав Симоновић,
3. др Јасмина Лабудовић (асистент),
4. мр Славко Ђорђевић (асистент),
5. мр Горан Петровић (ненаставна јединица),
6. Вишња Милекић (представник Студентског парламента),
7. Јасна Колаковић (представник Студентског парламента).

Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета је одржала свој први састанак на којем су, на основу члана 10. Правилника о контроли и самовредновању ([Прилој број 22/б](#)), тајним гласањем изабрани председник и заменик председника. За председника је изабран проф. др Бранислав Симоновић, а за потпредседника - асистент мр Славко Ђорђевић ([Прилој број 46](#)).

На истом састанку Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета, на основу члана 14. Правилника о квалитету и самовредновању, сачињен је Предлог за формирање Поткомисије за праћење и унапређење студирања и предложени су чланови Поткомисије из реда наставника и асистената. Предлог је упућен Декану ([Прилој број 89](#)).

На основу члана 14. Правилника о квалитету и самовредновању, одржан је састанак Студентског парламента и у складу са Правилником о Студентском парламенту ([Прилој број 34](#)) и Пословником о раду Студентског парламента ([Прилој број 51](#)) предложен је студент који ће бити члан Поткомисије за праћење и унапређење студирања. ([Прилој број 90](#)).

На основу ових предлога, и члана 14. Правилника о квалитету и самовредновању ([Прилој број 22/6](#)), декан Факултета донео је Одлуку о формирању Поткомисије за праћење и унапређење студирања. Поткомисија за праћење и унапређење студирања има пет чланова, и то: продекана за наставу, као председника, два члана из реда наставника и једног члана из реда асистената и једног члана из реда студената ([Прилој број 44](#)).

Чланове Поткомисије за праћење и унапређење студирања из реда наставника и асистената именовао је Декан, на предлог Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета. Члана Поткомисије за праћење и унапређење студирања из реда студената именовао Декан, на предлог Студентског парламента, који је утврђен на начин предвиђен Правилником о студентском парламенту ([Прилој број 34](#)) и Пословником о раду Студентског парламента ([Прилој број 51](#)).

Одлуком Декана ([Прилој број 44](#)) одређен је следећи састав Поткомисије:

- 1 доц. др Драгица Живојиновић продекан за наставу, као председник,
- 2 проф. др Душица Палачковић из реда наставника,
- 3 проф. др Нада Тодоровић из реда наставника,
- 4 мр Зоран Чворовић из реда асистената,
- 5 Попадић Марко из реда студената.

У прикупљању, обради података и снабдевању подацима комисија које су спроводиле поступак самовредновања и сачиниле нацрт овог Извештаја, учествовале су све јединице из састава Стручне службе Факултета и Институт за правне и друштвене науке.

Предлог Извештаја о самовредновању је припремила Комисија за контролу квалитета. Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета је финализирила текст Предлога Извештаја о самовредновања и упутила га је на даље разматрање Наставно-научном већу, декану и Студентском парламенту.

1.2. Опис поступка самовредновања

Поступак самовредновања је спроведен у складу са Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа („Службени гласник РС“, бр. 106/06), ([Прилој број 5/а](#)), а на основу мандата који је произилазио из Одлуке о формирању Комисије за контролу квалитета ([Прилози број 40 41](#)), Одлуке о формирању Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета ([Прилој број 37](#)), Одлуке о формирању Поткомисије за праћење и унапређење студирања ([Прилој број 44](#)) и спроведен је у складу са Правилником о квалитету и самовредновању ([Прилој број 22/6](#)).

На почетку свог мандата, Комисија за контролу квалитета је заједно са деканом утврдила план извођења активности у поступку самовредновања, којим су дефинисани: циљеви самовредновања, субјекти самовредновања, њихова одговорност и задужења, методологија и динамика израде докумената и стандарда за самовредновање и оцењивање квалитета Факултета, као и методологија прикупљања података и временска динамика.

Комисија за Контролу квалитета је одржала укупно 30 састанака, на којима су анализирале задате активности, сачињен план рада, прикупљени подаци и разматрани

предложени стандарди чија имплементација треба да формира систем обезбеђења и контроле квалитета на Факултету. Комисија за контролу квалитета је извршила број састанака одржала заједно са члановима Комисије за статут у правилнике (три састанка) на којима су усаглашавани ставови и одређивало се за решења нормативног уређења области унапређења квалитета на Факултету. Поред тога, на састанцима Комисије за контролу квалитета, зависно од потреба, активно су учествовали Декан, секретар Факултета и други запослени.

Основни инструменти самовредновања и оцењивања квалитета су биле анонимне анкете студената, запослених, послодаваца и Извештај Националне службе за запошљавање о броју и динамици запошљавања дипломираних студената Правног факултета у Крагујевцу ([Прилој број 8](#)).

Поступак самовредновања је спроведен у неколико фаза, у периоду од маја 2007. до октобра 2008. године.

У *првој (припремној) фази* утврђени су задаци и мандат Комисије за контролу квалитета. Члановима Комисије остављен је рок за изучавање Правилника о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколске установе и других докумената битних за процес акредитације које је донео Национални савет за високо образовање. Чланови Комисије добили су задатак да сачине план израде докумената и прикупе почетне информације. Поред тога, Комисија је добила задатак да дефинише начин прикупљања података, списак извора података, инструменте за прикупљање података (методологија анкетања, време анкетања, садржина анкетних упитника, индикатори квалитета, репрезентативни узорак и друго) (Период мај-октобар 2007.).

У другој фази Комисија је сачинила докумената, тј. стандарде обезбеђења квалитета Факултета. Поред тога, спровела је поступке анкетања и друге поступке за прикупљање података, извршила је обраду и анализу података и припремила извештаје о резултатима спроведених поступака за прикупљање података:

1) Извештај о спроведеним анкетама студената за процену квалитета наставника, асистената и сарадника на Правном факултету ([Прилој број 74](#));

2) Извештај о резултатима анкете за процену квалитета ваннаставне подршке на Правном факултету у Крагујевцу ([Прилој број 75](#));

3) Извештај о резултатима анкете наставног особља Правног факултета у Крагујевцу (јули 2008) ([Прилој број 73](#));

4) Извештај о резултатима анкете ваннаставног особља о условима рада и руковођењу ваннаставним јединицама Правног факултета у Крагујевцу ([Прилој број 71](#));

5) Извештај о резултатима анкете за процену квалитета дипломираних студената Правног факултета у Крагујевцу ([Прилој број 72](#)); 6) Извештај студентске службе о пролазности на испитима по предметима и годинама студија у периоду од маја 2007. до маја 2008. године ([Прилој број 76](#));

7) Извештај Националне службе за запошљавање о броју и динамици запошљавања дипломираних студената Правног факултета у Крагујевцу ([Прилој број 8](#)).

Наставно-научно веће Факултета и Студентски парламент су размотрили и усвојили све наведене извештаје. Наведене активности су спроведене у периоду од октобра 2007. до септембра 2008. године, тј. до формирања Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета.

Комисија за контролу квалитета је у завршној фази свога рада сачинила предлог Извештаја о самовредновању.

Трећа фаза поступка самовредновања је отпочела формирањем Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета ([Прилој број 37](#)), и Поткомисије за праћење и унапређење студирања ([Прилој број 44](#)).

На свом првом састанку 22. септембра 2008. године формирана је Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета, изабрани су председник (проф. др Бранислав Симоновић) и заменик председника (асистент мр Славко Ђорђевић). На истом састанку председник претходне Комисије за контролу квалитета поднео је извештај о до тада предузетим активностима (на састанку су били присутни и чланови претходне Комисије за контролу квалитета), а након анализе, усвојен је Извештај. Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета донела је одлуку о прихватању дотадашњих радњи и усвојених докумената. ([Прилој број 47](#)).

Такође, Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета је усвојила Пословник о раду Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета ([Прилој број 49](#)), и Пословник о раду Поткомисије за праћење и унапређење студирања ([Прилој број 50](#)), на основу Правилника о квалитету и самовредновању (чланови 13. и 16), ([Прилој број 22/б](#)).

Поступак финализирања докумената и активности везаних за област контроле квалитета за потребе акредитације Факултета спровеле су: Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета и Поткомисија за праћење и унапређење студирања.

Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета је извршила анализу предлога Извештаја о самовредновању у складу са чланом 31. Правилника о контроли и самовредновању, и упутила је текст Наставно-научном већу, Декану Факултета, Студентском парламенту. ([Прилој број 89](#)).

На састанку Студентског парламента разматран је и усвојен предлог Извештаја о самовредновању о чему је писаним путем обавештено Наставно-научно веће ([Прилој број 48](#)).

На седници Наставно-научног већа разматран је Извештај о самовредновању, и Одлука Студентског парламента о разматрању и усвајању Извештаја о самовредновању, уз присуство чланова Студентског парламента. Наставно-научно веће је усвојило Извештај о самовредновању (на основу члана 31. Правилника о квалитету и самовредновању) и овластило Декана на даљи поступак у процесу акредитације у вези са тим извештајем. ([Прилој број 38](#)).

У складу са одредбама члана 11. Правилника о контроли и самовредновању, Декан Факултета је именовао службеника (референта) задуженог за техничке послове у вези са обезбеђењем и контролом квалитета. ([Прилој број 43](#)).

Даљи рад на унапређењу увођења институционалног система обезбеђења и контроле квалитета на Факултету, у складу са Правилником о квалитету и самовредновању, спроводе Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета ([Прилој број 104](#)), Поткомисија за праћење и унапређење студирања ([Прилој број 105](#)), Декан Факултета и остали органи и субјекти на основу Правилника о квалитету и самовредновању ([Прилој број 22/б](#)).

2. Методологија

У поступку самовредновања коришћени су разноврсни извори и методи за прикупљање података, који су примерени овом типу истраживања.

Самовредновање је засновано на целовитом и мултидимензионалном приступу, при чему су вршене разноврсне квантитативне и квалитативне анализе. Примењена методологија је омогућила да се из различитих перспектива сагледа квалитет студијских програма и наставног процеса, исходи учења, услови за рад студената, наставника асистената и сарадника у настави, рад факултетских служби и друго и на

тај начин стекне целовит и објективни увид у све области квалитета.

Један од кључних метода за прикупљање података било је анкетирање студената и других релевантних група испитаника, као што су послодавци, запослени и Национална служба за запошљавање. Непосредни циљ анкетирања је био да се испита како поједине групе испитаника, пре свега садашњи студенти Факултета разумеју квалитет студија, наставе, услова студирања и рада на Факултету, како би се тачно и објективно проценио квалитет рада и утврдило у којим сегментима делатности квалитет рада није на задовољавајућем нивоу, као и да се пројектују адекватне мере и активности у циљу превазилажења уочених слабости. Анкетирање је део новоуспостављеног институционалног система управљања квалитетом који треба да обезбеди унапређивање рада Факултета у свим областима обезбеђења квалитета, као и да мотивише све запослене за веће лично залагање и поштовање утврђених стандарда квалитета.

Анкетирање је спроведено у периоду од маја 2007. до јула 2008. године, на основу одлуке Комисије за контролу квалитета. Поступак анкетирања спроведен је према одредбама Правилника о квалитету и самовредновању.

У складу са Правилником о квалитету и самовредновању, Комисија за контролу квалитета је утврдила методологију анкетирања, време анкетирања, садржину анкетних упитника, индикаторе квалитета, као и репрезентативни узорак, спровела је анкетирање, извршила анализу и сачинила извештаје у складу са Упутством о анкетирању ([Прилој број 69](#)). Резултати спроведених анкета дати су на увид колективу, студентима и јавности ([Прилози 71 72 73 74 75 76](#)).

Један од начина прикупљања података о свим областима контроле квалитета је и увођење сталне анкете за садашње и бивше студенте, послодавце и друге, која се константно спроводи на порталу „Мојеправо“ (on line) ([Прилој број 106](#)) и увођење on line Форума за студенте на web страници Факултета ([Прилој број 102](#)).

Прилози:

- Извештај Националне службе за запошљавање о броју и динамици запошљавања дипломираних студената Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 8](#)).
- Извештај о резултатима анкете ваннаставног особља о условима рада и руковођењу ваннаставним јединицама Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 71](#)).
- Извештај о резултатима анкете за процену квалитета ваннаставне подршке на Правном факултету у Крагујевцу ([Прилог број 75](#)).
- Извештај о резултатима анкете за процену квалитета дипломираних студената Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 72](#)).
- Извештај о резултатима анкете наставног особља Правног факултета у Крагујевцу (јули 2008) ([Прилог број 73](#)).
- Извештај о спроведеним анкетама студената за процену квалитета наставника, асистената и сарадника на Правном факултету ([Прилог број 74](#)).
- Извештај студентске службе о пролазности на испитима по предметима и годинама студија у периоду од маја 2007. до маја 2008. године ([Прилог број 76](#)).
- Одлука Декана Правног факултета о именовању координатора у процесу акредитације (Број одлуке, 1928/1 од 11. 07. 2008) ([Прилог број 42](#)).
- Одлука Декана Правног факултета у Крагујевцу о именовању службеника задуженог за техничке послове у вези са обезбеђењем и контролом квалитета (Број 2000/2. од 22. 9. 2008) ([Прилог број 43](#)).
- Одлука Декана Правног факултета у Крагујевцу о оснивању Поткомисије за праћење и унапређење студирања (Бр. одлуке: 2398/6-1 од 1. 10. 2008) ([Прилог број 44](#)).
- Одлука Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета о избору Председника и

Заменика Комисије (Број 2398/1) ([Прилог број 46](#)).

- Одлука Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета о прихватању Извештаја о раду Комисије за контролу квалитета, активности, и докумената Комисије, (Број 2398/6. 22. 9. 2008.) ([Прилог број 47](#)).

- Одлука Наставно научног већа о усвајању Извештаја о самовредновању (Број 2425/3 од 29.9. 2008) ([Прилог број 38](#)).

- Одлука Наставно научног већа Правног факултета у Крагујевцу о формирању Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета (Број: 2260/12, од 15. 09. 2008) ([Прилог број 37](#)).

- Одлука Наставно-научног већа Правног факултета у Крагујевцу о усвајању Правилника о квалитету и самовредновању од 29. 05. 2008. године ([Прилог број 22/1](#)).

- Одлука Декана о формирању Комисије за контролу квалитета (измена састава), (донета 13. 02. 2008. Заведена под бројем: 340/2) ([Прилог број 41](#)).

- Одлука о формирању Комисије за контролу квалитета, Одлука Декана број: 1306, од 14. јуна 2007. године ([Прилог број 40](#)).

- Одлука Савета Правног факултета у Крагујевцу о усвајању Стратегије за обезбеђење квалитета Правног факултета Универзитета у Крагујевцу од 27.05. 2008. године ([Прилог број 19/2](#)).

- Одлука Студентског парламента о разматрању и усвајању Извештаја о самовредновању, (Број 2501 од 29.9. 2008) ([Прилог број 48](#)).

- Пословник о раду Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета ([Прилог број 49](#)).

- Пословник о раду Поткомисије за праћење и унапређење студирања ([Прилог број 50](#)).

- Пословник о раду студентског парламента ([Прилог број 51](#)).

- Правилник о квалитету и самовредновању ([Прилог број 22/2](#)).

- Правилник о студентском парламенту ([Прилог број 34](#)).

- Предлог Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета упућен Декану Правног факултета у Крагујевцу о оснивању Поткомисије за праћење и унапређење студирања (са предлогом чланова из реда наставника и асистената, до 22. 9. 2008, деловодни број 2398/6), ([Прилог број 89](#)).

- Предлог Студентског парламента упућен Декану Правног факултета за именовање студената у састав Поткомисије за праћење и унапређење студирања, (Број 2487/25. 09. 2008) ([Прилог број 90](#)).

- Статут Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 19](#)).

- web страница Факултета ([Прилог број 102](#)).

- web адреса портала мојеправо на којој студенти могу да оцењују све области оцењивања квалитета ([Прилог број 106](#)).

Први део

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ФАКУЛТЕТУ

Назив високошколске установе: **Правни факултет у Крагујевцу**

Образовно-научно поље: **Друштвено-хуманистичке науке**

Адреса: **Ђуре Пуцара Старог (Јована Цвијића) бр. 1, 34000 Крагујевац.**

Web адреса: **[http:// www.jura.kg.ac.yu](http://www.jura.kg.ac.yu)**

Правни факултет у Крагујевцу (у даљем тексту: Факултет) је самостална високошколска образовно-научна установа са својством правног лица, у саставу Универзитета у Крагујевцу, са правима и обавезама које му припадају на основу Закона и Статута. Факултет је матичан за следеће уже научне области (са предметима у заградама):

1. Грађанскоправна (Увод у грађанско право и Стварно право, Породично право, Наследно право, Облигационо право, Организационо процесно право, Грађанско процесно право, Медицинско право, Основе грађанског процесног права ЕУ, Спортско право, Грађанско процесно право - одабране теме, Наследно право - одабране теме, Облигационо право - одабране теме, Породично право - одабране теме, Права деце, Систем правних лекова у грађанским судским поступцима, Спортско право - одабране теме, Стварно право - одабране теме),

2. Општа историја државе и права (Правна историја света, Правна историја света - одабране теме, Уставноправна историја света, Црквено право),

3. Историја државе и права српског народа (Српска права историја, Историја српске уставности, Српска правна историја - одабране теме),

4. Римско право (Римско право, Велики правни системи, Реторика, Римско право - одабране теме),

5. Јавноправна и теоријскоправна (Увод у право, Уставно право, Управна наука, Политички систем, Савремене правне теорије, Право локалне самоуправе, Управно право, Службеничко право, Управни надзор, Радно и социјално право, Јавна управа, Људска права, Међународно радно право, Радно право - одабране теме, Савремене правне теорије - одабране теме, Увод у право - одабране теме, Управна наука - одабране теме, Управно право - одабране теме, Уставно право - одабране теме, Методологија научноистраживачког рада, Писање и презентовање научних радова),

6. Кривичноправна (Кривично право, Малолетничко кривично право, Криминалистика, Кривично процесно право, Међународно кривично право, Правна медицина, Криминологија са правом извршења кривичних санкција, Кривично право - одабране теме, Кривично процесно право - одабране теме, Криминалистика - одабране теме, Криминологија са правом извршења кривичних санкција - одабране теме, Малолетничко кривично право - одабране теме, Међународно кривично право - одабране теме, Превенција криминалитета и рад полиције у заједници),

7. Пословноправна (Ауторско право, Право осигурања, Потрошачко право, Привредно право, Право индустријске својине, Међународно пословно право, Берзанско право, Право знакова разликовања, Право Европске уније, Право конкуренције, Туристичко право, Ауторско право - одабране теме, Управљање привредним субјектима, Међународно трговинско право, Право Европске уније - одабране теме, Право заштите славних жигова, Право интелектуалне својине, Право међународне продаје робе, Привредно право - одабране теме, Саобраћајно право),

8. Међународноправна (Међународно јавно право, Међународно приватно право, Међународно правосуђе, Дипломатско-конзуларно право, Међународна трговинска арбитража, Међународно приватно право ЕУ, Међународно јавно право - одабране теме, Међународно правосуђе - одабране теме, Алтернативно решавање спорова са елементом иностраности, Међународно приватно право - одабране теме),

9. Правноекономска (Основи економије, Економска дипломатија, Јавне финансије и финансијско право, Пореско право, Берзе и берзанско пословање, Корпоративно управљање, Јавне финансије и финансијско право - одабране теме, Макроекономија, Микроекономија, Финансијска тржишта),

10. Страни језици (Енглески језик, Руски језик, Француски језик, Немачки језик).

Факултет је регистрован код Привредног (трговинског) суда у Крагујевцу, решењем фи. бр. 1602/2001, (рег. ул. бр. 5. 159-00). ([Прилој број 4](#)).

Матични број под којим се Факултет води у јединственом регистру организација и заједница је: 07227035.

Шифра делатности Факултета је: 80325 - Факултет друштвених наука.

1. Преглед историјског развоја

Изучавање права у Крагујевцу има традицију, која је много дужа од три деценије, те су и корени Правног факултета још у далекој прошлости.

Првом половином деветнаестог века у Србији се кренуло у изградњу државе. Тако је у Крагујевцу, Милошевој престоници, основана прва висока школа у Србији - „Лицеј књажевства сербског”. Лицеј је основан 1838. године и представљао круну просветног прогреса, а само две године након његовог оснивања, већ 1840. године, на Лицеју се формира и „Правословно одељење”, претеча правних школа и место које се сматрало круном образовања које се у тадашњој Србији могло добити.

Када је престоница премештена у Београд, са њом одлази и Лицеј, а на оснивање нових високих школа морало се чекати више од века.

Шездесетих година прошлог века Крагујевац је поново на прекретници. Развија се индустрија, овај град постаје престоница српске привреде, али без школованог кадра, нагли развој Крагујевца не би био дугог века. Поново је јасно да се само улагање у знање исплати и да је потребно однеговати кадрове који ће успети да руководе, стварају, да настављају добро започети посао. Крагујевац поново, као некада, постаје универзитетски град. Већ 1960. оснивају се одељења Машинског и Економског факултета Београдског универзитета. Брзо постаје јасно да је немогуће кренути даље без људи који ће знати да оно што индустрија произведе пласирају на тржиште, представе потрошачима и да пословање крагујевачке индустрије уобличи и подведе под правне норме.

Тако је, као некада када је основано „Правословно одељење Лицеја”, постало јасно да без правних наука и школованих правника једна заједница неће моћи да се правилно развија. Општина Крагујевац и Правни факултет у Београду, 26. јула 1972. године, закључују уговор „о финансирању рада Одељења Правног факултета у Београду, са седиштем у Крагујевцу”. Овај документ јасно говори да је Крагујевац схватио значај и потребу оснивања једне овакве институције.

Свечани почетак прве школске године одржан је 23. октобра 1972. године. Први „крагујевачки” правници могли су да почну са радом. Кренули су студенти у стицање знања, а тадашњи колектив у борбу за стицање бољих услова за рад и наравно за остваривање коначног циља - формирања самосталног Правног факултета у Крагујевцу.

Упоредо са научним радом и наставом, тадашњи колектив ради на стицањима услова да се Одељење и осамостали од београдског факултета и настави рад као Правни факултет у Крагујевцу. Формира се тело које ће водити бригу о томе - Одбор за припремање осамостаљивања одељења факултета у Крагујевцу у смислу њиховог прерастања у Факултет и оснивање Универзитета у Крагујевцу под називом УНИВЕРЗИТЕТ „СВЕТОЗАР МАРКОВИЋ”.

За ту сврху написан је и документ, који говори о потребама да се Одељење оснује: Преглед услова за издвајање ООУР „Правни факултет Београд - Одељење Крагујевац”, у Крагујевцу из састава Радне организације „Правни факултет Универзитета у Београду”, Београд и оснивање Правног факултета у Крагујевцу. Истовремено води се рачуна и о томе да Правни факултет и у наставно научном раду добије своје карактеристичне особине и на тај начин још више ојача своје аутономне позиције. Тако се долази до закључака да оно што треба да специфише нови факултет јесте један другачији поглед на изучавање правних наука. „Одељење Правног факултета у Крагујевцу, односно будући Правни факултет не треба да буде копија Правног факултета у Београду нити било којег другог факултета у земљи, него треба да има сопствену физиономију и да нарочито задовољава посебне потребе друштва у правничким кадровима поред формирања општег типа правника.” стоји у Прегледу услова за осамостаљивање.

Када су се сви услови стекли, а за то је било потребно скоро четири године, односно када се уписао довољан број студената заинтересованих за изучавање права у Крагујевцу, када је формиран потребан наставнички кадар и када су се решила и материјална питања приступило се поступку осамостаљивања Одељења. На седници Збора заједнице радних људи ООУР „Правни факултет Београд - одељење Крагујевац”, која је одржана 13. јануара 1976. године, доноси се Одлука о осамостаљивању одељења и оснивању Правног факултета са седиштем у Крагујевцу. Само дан касније исти орган, али Правног факултета у Београду потврдио је ову одлуку крагујевачког одељења.

Убрзо је уследила потврда ових одлука и од највиших тела у Републици. Секретаријат за образовање и науку донео је 28. јуна 1976. године, решење којим се потврђује оснивање Правног факултета у Крагујевцу. Настава на основним студијама започела је 1. октобра 1976. године. Прву генерацију студената школске 1976/77. године чинила су 600 редовних и исто толико ванредних студената. Први студент који је понео диплому Крагујевачког факултета окончао је своје студије у јулу исте те године (уписан 1972. на Одељењу београдског Правног факултета).

На Факултету, тих првих година самосталности тече интензиван научни и друштвени живот. Организују се симпозијуми и научни скупови, сарађује се са привредом и осталим друштвеним чиниоцима. Године 1979. оснивају се и два института, Институт за право индустријске својине и ауторско право и Институт за

самоуправно право и друштвену самозаштиту, који одмах у оснивању заузимају значајно место у развоју правне науке тадашње државе, јер су једини у земљи, а уједно успостављају значајну сарадњу са другим научним институцијама како у земљи тако и у иностранству.

Школске 1979/80. године Факултет први пут уписује студенте на последипломске студије, а већ у децембру 1981. године одбрањена је и прва магистарска теза на овом факултету. У априлу 1978. године на Факултету први пут је одбрањена и докторска дисертација. То су године када Факултет, настоји да дође и до најбољих могућих материјално-техничких услова за рад, а круна тих настојања јесте изградња модерне зграде у којој се и данас налази, а у коју се Факултет уселио 1981. године.

Од дана када је Факултет почео да ради у новој згради па до данас, ова високошколска институција непрестано се развијала и напредовала, те је постала један од солиднијих факултета у Србији.

Бројке најбоље говоре. Од оснивања, до краја септембра 2008. године, на Факултет је дипломирало преко 4000 студената и одбрањено 11 специјалистичких радова, 94 магистарске тезе и 61 докторска дисертација.

2. Сумарни приказ актуелног стања

На Факултету у току школске 2007/08. године изводила се настава на основним студијама (четворогодишњим) и на трогодишњим студијама - смер Национална безбедност, које су започете по Закону о универзитету и обављао се научноистраживачки рад у оквиру пројекта који је финансирало Министарство науке и интерног пројекта који је финансирао Факултет.

У школској 2007/08. години, на основним студијама наставне активности су реализоване на четири године студија.

У табели приказан је број студената по годинама студија:

Година студија	Број студената
Прва година	1074
Друга година	648
Трећа година	719
Четврта година	103

Статус студената

У следећој табели представљен је број студената према статусу:

Година студија	Статус студента	
	Буџет	Плаћа школарину
Прва година	344	730
Друга година	302	346
Трећа година	393	326
Четврта година	77	26

На трогодишњим студијама настава је реализована на две године, а консултативна настава на трећој години.

У следећој табели приказан је број уписаних студената по годинама студија (сви су самофинансирајући):

Година студија	Број студената	
Прва година	162	(100+62)
Друга година	12	
Трећа година	---	

Послове око уписа студената, пријаве испита, сређивања и вођења потребних евиденција, израдом потребних извештаја, издавањем потребних докумената (потврде, уверења и др.) као и давање података и извештаја надлежним државним службама и органима обавила је Стручна служба.

На Факултету у школској 2007/2008. години било је у радном односу, са пуним радним временом 82 запослена, од чега:

а) у наставној јединици	47
- доктор наука	28
- редовни професор	16
- ванредни професор	6
- доцент	6
- асистент	8
- асистент приправник	3
- сарадник у настави	8
б) у ненаставној јединици	35
- мр	1
- ВСС	7
- ВС	2
- ССС	11
- НС	1
- ВКР	1
- КВ	2
- НК	10

Библиотека Правног факултета у Крагујевцу (у даљем тексту: Библиотека) сада располаже са више од 15000 књига домаћих и страних аутора, међу њима посебно су значајни: закони са коментарима из 19. и 20. века (има и страних), збирке судских одлука, енциклопедије и стручни речници, магистарске тезе и докторске дисертације, уџбеници и монографије, као и преко 1000 свезака старих и нових домаћих и страних стручних часописа

Факултет је смештен у релативно новој згради (усељена 1981.) која је грађена у складу са архитектонско-грађевинским прописима и нормативима за ову врсту грађевина. Делимични недостатак је раван кров на коме је претходних година санирана хидроизолација да би се спречило пропадање зграде, али тај недостатак може се

отклонити надградњом још једног спрата, површине 1500m² корисног простора (учионице, кабинети итд.).

Укупна површина зграде је око 8.400 m², од тога око 1200 m² користи Универзитетска библиотека у Крагујевцу, а остали простор (7.200 m²) по површини, структури и квалитету је довољан да омогући несметану реализацију свих облика наставе.

Структура простора

У остваривању своје делатности Факултет користи следећи простор:

- 1) амфитеатар (1) површина 476 m²;
- 2) слушаонице (15) укупне површине око 3200 m²;
- 3) кабинети (60) укупне површине 900 m²;
- 4) библиотека - површине око 600 m²

3. Мисија и визија Факултета

Мисија

Правни факултет Универзитета у Крагујевцу, чији је оснивач Влада Републике Србије, као високошколска установа специјализована за проучавање и унапређивање правне науке и правне праксе, обезбеђује највише стандарде у високом образовању, подстиче интелектуални и лични развој, спроводи релевантна истраживања и пружа услуге за окружење.

Визија

Правни факултет у Крагујевцу је посвећен циљу, да остваривањем савремених студијских програма, постане регионални лидер у високом образовању. Тежњу за лидерском позицијом у региону, Правни факултет у Крагујевцу правда манифестовањем квалитетних и савремених образовних програма, подстицањем различитости и укључивањем заједнице у активности Факултета. Изванредни услови за стицање адекватних знања и вештина, студентима Правног факултета у Крагујевцу омогућују конкурентност при запошљавању. Правни факултет у Крагујевцу сталном едукацијом запослених и системом контроле квалитета обезбеђује да студенти буду увек на првом месту.

Прилози:

- Статут Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 18](#)).
- Одлука Савета Правног факултета у Крагујевцу о усвајању Стратегије за обезбеђење квалитета Правног факултета Универзитета у Крагујевцу од 27.05. 2008. године ([Прилог број 19/2](#)).
- Одлука Наставно-научног већа Правног факултета у Крагујевцу о усвајању Правилника о квалитету и самовредновању од 29. 05. 2008. године ([Прилог број 22/1](#))
- Стратегија обезбеђења квалитета и Правилник о квалитету и самовредновању- Брошура, ([Прилог број 63](#))
- Решење којим је Правни факултет у Крагујевцу регистрован код Привредног (трговинског) суда у Крагујевцу, фи. бр. 1602/2001, (рег. ул. бр. 5. 159-00) ([Прилог број 4](#))

Други део ПРОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ СТАНДАРДА КВАЛИТЕТА

Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета

Високошколска установа утврђује стратегију обезбеђења квалитета, која је доступна јавности.

Реализујући стално опредељење Факултета за достизањем високих стандарда квалитета у свим областима његове делатности, али и свестан чињенице да је неопходно успостављање институционалног система управљања квалитетом, Савет Правног факултета Универзитета у Крагујевцу (у даљем тексту: Савет), полазећи од стандарда и упутстава Националног савета за високо образовање Републике Србије, 27. маја 2008. године усвојио је СТРАТЕГИЈУ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА ([Прилој број: 19/8](#)). Овим основним и општим развојним документом у области обезбеђења квалитета, дефинисани су мисија, визија, циљеви, опредељења и принципи институционалног система обезбеђења и унапређивања квалитета, утврђене су области обезбеђења квалитета и субјекти система обезбеђења квалитета, као и мере за обезбеђење квалитета и начин операционализације система обезбеђења квалитета.

Циљ новоуведеног система управљања квалитетом је успостављање целовитог, конзистентног, функционалног, ефикасног, флексибилног и потпуно јавног система управљања квалитетом, чиме се гарантује усклађеност квалитета наставних активности, научно-истраживачког рада, управљања Факултетом и свих других пратећих активности, са усвојеним стандардима. Остваривање и стално унапређивање квалитета применом мерљивих параметара омогућиће да Факултет квалитетом својих услуга обезбеди поверење студената, послодаваца, оснивача и друштва у целини. Уз то, целовит систем управљања квалитетом обезбедиће да Факултет постане модеран и атрактиван европски правни факултет, упоредив са истакнутим домаћим и иностраним факултетима сличног профила и капацитета.

У Декларацији квалитета, која је саставни део Стратегије обезбеђења квалитета, Факултет је преузео одговорност да континуираним и систематичним активностима ради на унапређењу квалитета свих усвојених студијских програма, наставног процеса, научноистраживачког рада, уџбеника и литературе, опреме, административних послова као подршке, вредновања наставе од стране студената, финансирања и процеса управљања том установом.

Усвајањем Стратегије обезбеђења квалитета, Факултет се посебно определио да обезбеди висок квалитет наставних планова и програма наставних дисциплина сваког акредитованог студијског програма, који треба да се заснивају на оптималном балансу стечених теоријских знања, практичних вештина и професионалних способности. Такође, Стратегија обезбеђења квалитета предвиђа примену националних и међународних стандарда при одређивању потребног броја наставника, асистената и сарадника у настави за извођење свих акредитованих студијских програма и научноистраживачке делатности. Нови стандарди извођења наставе, применом савремених педагошких метода, заснованих на интерактивном и континуираном раду студената, треба да допринесу да се код студената развије способност за критичко мишљење, истраживачки рад и перманентно учење. Овакво стратешко опредељење Факултета, пре свега треба да допринесе повећању ефикасности студирања, као и квалитетнијој обучености студената за професионални рад.

Једно од основних опредељења Стратегије обезбеђења квалитета ([Прилој 19/8](#)) је стално повећање нивоа компетенција наставног и ненаставног особља, различитом

подршком (техничка, стручна, финансијска и друго), путем континуираних едукација, свим запосленима ради унапређења квалитета њиховог рада, као и спровођења неопходних превентивних и корективних мера када је то потребно.

Стратегија обезбеђења квалитета истиче да је примена свих позитивних прописа којима се обезбеђује законит рад Факултета неопходан нормативни предуслов за примену и развијање новог система управљања квалитетом.

Примена и развој система управљања квалитетом засновани су на проактивном приступу, што подразумева укључивање свих запослених на Факултету, као и пуну партиципацију студената.

Усвајањем Стратегије обезбеђења квалитета, Факултет се определио да систем управљања квалитетом мора бити довољно флексибилан да би омогућио иновирање прихватањем и применом нових и бољих стандарда и процедура. Интегрисање у целовит систем управљања квалитетом на Универзитету у Крагујевцу је додатни задатак, уз уважавање све значајније интегративне функције Универзитета и неопходности формулисања и реализовања што је могуће хармоничнијег система управљања квалитетом на нивоу Универзитета.

Стратегија управљања квалитетом је доступна јавности преко сајта Факултета ([Прилој број 93](#)). Дистрибуирана је на Факултету као брошура свим наставницима, асистентима, сарадницима у настави, ненаставним радницима и студентима ([Прилој број: 63](#)).

Стратегија управљања квалитетом Правног факултета у Крагујевцу промовисана је на Универзитету у Крагујевцу, у научној и стручној јавности и преко медија.

Процена испуњености Стандарда 1 и предлог корективних мера

Доношењем Стратегије управљања квалитетом испуњен је Стандард 1.

Сагласно опредељењу дефинисаном у 5. делу Стратегије под насловом „Промовисање и унапређивање стратегије“, надлежни органи Факултета вршиће проверу достигнутог нивоа квалитета у свим областима контроле квалитета и истовремено ће предлагати иновативне и корективне мере и поступке, али и изрицати предвиђене санкције. Прво преиспитивање Стратегије и њене евентуалне корекције биће извршено у року од три године, рачунајући од дана добијене акредитације (чл. 21 Правилника о квалитету и самовредновању – ([Прилој број 22/б](#)), чиме ће бити створен ваљан основ за израду акционих планова у области обезбеђења квалитета.

Прилози:

- Одлука Наставно-научног већа о усвајању Предлога Стратегије обезбеђења квалитета од 21. маја 2008. године ([Прилог број 19/1](#)).
- Одлука Савета Правног факултета у Крагујевцу о усвајању Стратегије обезбеђења квалитета од 27. маја 2008 ([Прилог број 19/2](#)).
- Правилник о квалитету и самовредновању ([Прилог број 22](#)).
- Стратегија обезбеђења квалитета ([Прилог број 19/3](#)).
- Web адреса сајта Правног факултета у Крагујевцу на којој се може прочитати и преузети Стратегија: ([Прилог број 93](#)).

Стандард 2: Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета

Високошколска установа утврђује начин (стандарде) и поступке за обезбеђење квалитета свог рада, који су доступни јавности.

Наставно-научно веће, на седници одржаној 29. маја 2008. године усвојило је Правилник о квалитету и самовредновању (број 1370/1- [Прилој 22/б](#)), којим је уређен институционални систем управљања квалитетом у свим областима рада Факултета, утврђена подручја обезбеђења квалитета, стандарди за обезбеђење квалитета, тј. минимални ниво квалитета рада и уређени поступци за обезбеђење квалитета, што укључује регулисање састава, надлежности, овлашћења и начин поступања субјеката надлежних за управљање, праћење, процену, унапређивање и развој квалитета.

Правилник о квалитету и самовредновању је доступан јавности објављивањем на Интернет страници Факултета ([Прилој број 101](#)) и штампан у виду брошуре (заједно са Стратегијом) која је подељена студентима, наставницима, осталим запосленима, и изложена је у Библиотеци Факултета ([Прилој број 63](#)).

Процена испуњености Стандарда 2 и предлог корективних мера

Усвајањем Правилника о квалитету и самовредновању ([Прилој број 22/б](#)) испуњен је Стандард 2.

Правилником о квалитету и самовредновању утврђени су:

- 1) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета студијских програма;
- 2) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета наставног процеса (стандарди и поступци за обезбеђење квалитета планова рада (силабуса), стандарди и поступци за обезбеђење квалитета наставе и стандарди и поступци за обезбеђење квалитета оцењивања);
- 3) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета научно-истраживачког и стручног рада наставника, асистената и сарадника у настави;
- 4) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета наставника, асистената и сарадника у настави;
- 5) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета студената;
- 6) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета уџбеника и других учила;
- 7) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета библиотечких и информатичких ресурса;
- 8) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета управљања и квалитета ненаставне подршке;
- 9) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета простора и опреме;
- 10) стандарди и поступци за обезбеђење квалитета финансирања;
- 11) стандарди и поступци за обезбеђивање активне улоге студената у самовредновању и провери квалитета. Тиме је успостављен систем обезбеђења и унапређивања квалитета и утврђени су стандарди и поступци за обезбеђење квалитета за сваку област обезбеђења квалитета.

Правилник о квалитету и самовредновању је први документ Факултета у области обезбеђења квалитета. С обзиром на то, потребно је да Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета ([Прилој број: 104](#)), Поткомисија за праћење и унапређивање студирања ([Прилој број: 105](#)) и остали субјекти система обезбеђења квалитета, перманентно прате, сагледавају и евалуирају његову примену, како би се стекао увид у његове практичне ефекте и оценило остваривање планираних циљева. У случају да поједини стандарди и механизми за обезбеђење квалитета не буду верификовани у

практи, потребно је извршити неопходне измене и допуне правилника. Такође, утврђени стандарди и мере за обезбеђење и унапређивање квалитета биће периодично преиспитивани ради њиховог унапређивања, са тенденцијом да се минимални ниво квалитета подиже и креирају што ефикасније подстицајне и корективне мере за унапређење квалитета.

Прилози:

- Брошура (Стратегија за обезбеђење квалитета и Правилник о квалитету и самовредновању), ([Прилог број: 63](#)).
- Одлука Наставно научног већа Правног факултета у Крагујевцу о усвајању Правилника о квалитету и самовредновању ([Прилог број 22/1](#)).
- Правилник о квалитету и самовредновању ([Прилог број 22/2](#)).
- Статут Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 18](#)).
- Web адреса сајта Правног факултета у Крагујевцу на којој се може прочитати и преузети Правилник о квалитету и самовредновању: ([Прилог број 101](#)).
- Web адреса сајта Факултета на којој се може видети састав и надлежности Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета ([Прилог број 104](#)).
- Web адреса сајта Факултета на којој се може видети састав и надлежности Поткомисије за праћење и унапређење студирања ([Прилог број: 105](#)).

Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета

Високошколска установа израђује организациону структуру за обезбеђење квалитета.

Институционални систем обезбеђења квалитета установљен је и регулисан Статутом Правног факултета (у даљем тексту: Статут- [Прилој број 18](#)). Савет Факултета је 25. јуна 2008. донео Одлуку о изменама и допунама Статута Правног факултета, а Савет Универзитета у Крагујевцу је дао сагласност на одлуку ([Прилој 13](#)).

Факултет оцењује да у досадашњем раду прихваћени, традиционални принципи и методи обезбеђења квалитета наставног процеса, научноистраживачког, стручног рада и рада студената у стицању знања и вештина нису у складу са савременим тенденцијама. Они су недовољно ефикасни и нетранспарентни, стога што онемогућавају потпуну (интерну и екстерну) контролу, компарацију и оцену квалитета рада у свим сегментима делатности и у односу на све субјекте и не доприносе у довољној мери развоју културе квалитета и свести о важности квалитета, као и потреби непрекидног личног доприноса квалитету, залагањем и одговорношћу у раду. Сви ови и други проблеми који су препознати условили су опредељење за увођење новог, целовитог и јединственог система управљања квалитетом, јасно дефинисаних стандарда, примене лако мерљивих индикатора квалитета који су унапред одређени и прихваћени и формулисања стандардних процедура које се примењују ради спречавања некавалитета у свим делатностима Факултета и унапређења квалитета рада свих запослених и студената.

Систем обезбеђења квалитета утврђен је тако што су предвиђени субјекти обезбеђења квалитета, дефинисани њихова улога, задаци и надлежност, као и улога и задаци наставног и ненаставног особља, студената, органа и служби Факултета, области обезбеђења квалитета, као и стандарди и поступци за обезбеђење квалитета.

Сагласно Статуту ([Прилој број: 18](#)) и Правилнику о квалитету и самовредновању ([Прилој број: 22/б](#)), субјекти институционалног система обезбеђења

квалитета на Факултету су: Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета и Поткомисија за праћење и унапређивање студирања.

Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета представља стални и највиши орган у систему обезбеђења и контроле квалитета Факултета. Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета има 7 чланова, и то: два члана из реда наставника, два члана из реда асистената, два члана из реда студената и један члан из реда ненаставног особља.

У складу са чланом 7. Правилника о квалитету и самовредновању ([Прилој број 22/б](#)), чланови Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета из реда наставника и асистената изабрани су на седници Наставно-научног већа, а на предлог ненаставних радника, изабран је и члан Комисија из реда ненаставних радника; предлог за чланове Комисије из реда студената утврдио је Студентски парламент, на начин предвиђен Правилником о студентском парламенту ([Прилој број 34](#)), и Пословником о раду студентског парламента ([Прилој број 51](#)), а изабрало их је Наставно-научно веће ([Прилој број: 37](#)).

Према тој одлуци Наставно-научног већа чланови Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета су:

1. проф. др Зоран Поњавић,
2. проф. др Бранислав Симоновић,
- 3 др Јасмина Лабудовић (асистент),
- 4 мр Славко Ђорђевић (асистент),
- 5 мр Горан Петровић (ненаставна јединица)
- 6 Вишња Милекић (представник Студентског парламента),
- 7 Јасна Колаковић (представник Студентског парламента)

Правилником о квалитету и самовредновању (чл. 8-13) предвиђени су: улога, задаци и надлежност Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета, трајање мандата чланова, основи и поступак за разрешење, начин руковођења Комисијом и друга питања од важности за њен рад ([Прилој број 22/б](#)).

Поткомисија за праћење и унапређење студирања је стално оперативно тело Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета и њу чине: продекан за наставу, као председник, два члана из реда наставника, један члан из реда асистената и један члан из реда студената.

У складу са чл. 14 Правилника о квалитету и самовредновању, Декан је својом одлуком број 2398/6-1 од 1. октобра 2008. године, на предлог надлежних тела, за чланове Поткомисије именовоа:

- 1 доц. др Драгицу Живојиновић, продекана за наставу, као председника,
- 2 проф. др Душицу Палачковић из реда наставника,
- 3 проф. др Наду Тодоровић из реда наставника,
- 4 мр Зорана Чворовића из реда асистената,
- 5 Марка Попадића из реда студената. ([Прилој број 44](#)).

Правилником о квалитету и самовредновању (чл. 15-17) предвиђени су: улога, задаци и надлежност Поткомисије за праћење и унапређивање студирања, трајање мандата чланова, основи и поступак за разрешење, начин руковођења и друга питања везана за њен рад ([Прилој број 22/б](#)). Начин рада и одлучивања ближе су уређени Пословником о раду Поткомисије за праћење и унапређивање студирања ([Прилој број 50](#)).

Одлуком Декана Правног факултета, а на основу члана 11. Правилника о контроли и самовредновању, одређен је службеник који ће пружати стручну и техничку подршку у праћењу, обезбеђењу и унапређивању квалитета, систематизовати

све прикупљене податке, неопходне за оцену квалитета, и уносити у електронску базу података (референт за квалитет). [Прилој број 43](#).

Правилником о квалитету и самовредновању јасно су дефинисани улога, задаци и послови наставника, асистената, сарадника у настави, студената, органа управљања и пословођења, катедри и других стручних органа, факултетских служби у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда и поступка за обезбеђење квалитета. Према одредбама члана 3. Правилника о квалитету и самовредновању, Декан Факултета управља квалитетом, а праћење, вредновање и унапређивање квалитета дужност је свих јединица, органа и служби Факултета, као и свих запослених и студената.

Правилником о квалитету самовредновању је обезбеђено учешће студената у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда, поступака и културе обезбеђења квалитета. Сагласно Правилнику о квалитету и самовредновању, активна улога студената у процесу обезбеђења квалитета остварује се: радом студентских организација и студентских представника у телима Факултета, учешћем представника студената у раду органа за обезбеђење квалитета, периодичним оцењивањем квалитета студијских програма, свих елемената наставног процеса, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, педагошког рада наставника, асистената, сарадника у настави и факултетских служби путем анкетирања, изражавањем мишљења о свим општим актима Факултета, којима се утврђује Стратегија обезбеђења квалитета и уређују стандарди и поступци за обезбеђење квалитета, разматрањем извештаја о резултатима анкетирања и других облика самовредновања и извештаја о резултатима екстерног оцењивања квалитета и друго.

Факултет је Правилником о квалитету и самовредновању утврдио стандарде и поступке за обезбеђење квалитета. Стандарди за обезбеђење квалитета садрже минимални ниво квалитета рада Факултета, којима се обезбеђује остваривање мисија и циљева Факултета. Поступцима за обезбеђење квалитета утврђени су стандардни поступци за праћење и контролу квалитета, као и систем подстицајних и корективних мера чија примена обезбеђује остваривање стандарда који гарантују задовољавајући ниво квалитета свих сегмената образовног, научноистраживачког и стручног рада Факултета.

Одлуке о формирању Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета и Поткомисије за праћење и унапређивање студирања, пословници о њиховом раду, као и Правилник о квалитету и самовредновању учињени су доступним јавности објављивањем на Интернет страници Факултета [Прилој број 101](#) и посебној брошури коју је објавио Факултет [Прилој број 63](#).

На сајту Факултета отворен је Форум за студенте [Прилој број 102](#) и уведене су анкете студената, on line као и могућност давања примедби, предлога, сугестија о свим областима управљања квалитетом [Прилој број 106](#). Комисија за праћење и унапређење студирања прати Форум и портал „Мојеправо“ и на крају сваког семестра сачињава извештај који се презентира органима Факултета.

Процена испуњености Стандарда 3 и предлог корективних мера

Успостављањем институционалног система обезбеђења квалитета, усвајањем одговарајућих општих аката и конституисањем органа, испуњен је Стандард 3.

Ради остваривања постављених циљева, потребно је да предвиђене процедуре и мере за обезбеђење квалитета буду стриктно примењене, да се брижљиво и систематично прати њихова примена и оцењује да ли се оне успешно спроводе, какви су практични ефекти подстицајних и корективних мера и какав је тренд квалитета у свим областима обезбеђења квалитета. Уколико на основу прикупљених података и

остварених увида Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета дође до сазнања да је потребно вршити структуралне или организационе промене, биће покренут поступак за кориговање институционалног система обезбеђења квалитета.

Имплементација система за обезбеђење квалитета вршиће се кроз циклично смењивање самовредновања и акционог планирања по обрасцу: планирање, спровођење, провера и побољшање.

У наредном периоду посебна пажња биће посвећена ширењу културе квалитета међу запосленима и студентима путем сталних разговора о квалитету, расправа о начинима побољшања квалитета и слично. Такође, одговарајућим мерама унапређиваће се институционална подршка наставном и ненаставном особљу ради повећања њихових стручних компетенција, укључујући и одговарајућу едукацију у циљу унапређења знања, способности и вештина за разумевање идеје квалитета, начина функционисања система обезбеђења квалитета, као и предузимање мера ради побољшања услова рада и повећања мотивисаности за рад.

Прилози:

- Брошура (Стратегија за обезбеђење квалитета и Правилник о квалитету и самовредновању), ([Прилог број 63](#))
- Пословник о раду Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета ([Прилог број 49](#)).
- Пословник о раду Поткомисије за праћење и унапређивање студирања ([Прилог број 50](#)).
- Одлука Декана о именовању службеника задуженог за техничке послове унапређења квалитета (референт за квалитет), ([Прилог број 43](#)).
- Одлука Декана о оснивању Поткомисије за праћење и унапређивање студирања ([Прилог број 44](#)).
- Одлука Наставно научног већа Правног факултета у Крагујевцу о формирању Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета - број: 2260/12, од 15. 09. 2008) ([Прилог број 37](#)).
- Одлука Наставно научног већа Правног факултета у Крагујевцу о усвајању Правилника о квалитету и самовредновању ([Прилог број 22/1](#)).
- Правилник о квалитету и самовредновању ([Прилог број 22/2](#)).
- Одлука о давању сагласности Савета Универзитета на Одлуку о изменама и допунама Статута Правног факултета, (Број 1391/6 од 23. 9. 2008), ([Прилог број 13](#)).
- Статут Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број: 18](#)).
- WEB адреса сајта Факултета, на којој је Форум за студенте ([Прилог број 102](#)).
- WEB адреса портала „Мојеправо“, секција форум, подсекција Правни факултет у Крагујевцу ([Прилог број 106](#)).
- WEB адреса сајта Факултета на којој се може видети састав и надлежности Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета ([Прилог број 104](#)).
- WEB адреса сајта Факултета на којој се може видети састав и надлежности Поткомисије за праћење и унапређивање студирања ([Прилог број 105](#)).
- WEB адреса сајта Факултета на којој се могу пронаћи пословници о раду Комисије и Поткомисије ([Прилог број 103](#)).

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Квалитет студијског програма обезбеђује се праћењем и провером његових циљева, структуре, радног оптерећење студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих организација из окружења.

Факултет има вишегодишње искуство у организацији и остваривању основних и последипломских студија у области права. Прилагођавајући се савременим захтевима и стандардима високошколског образовања, имајући у виду људске, просторне, техничке, библиотечке, информатичке и друге ресурсе, Факултет је припремио три нова студијска програма из области права, за које је поднео захтев за акредитацију:

- 1) Студијски програм основних академских студија, у трајању од 4 године (240 ЕСПБ);
- 2) Студијски програм дипломских академских студија, у трајању од 1 године (60 ЕСПБ); и
- 3) Студијски програм докторских студија, у трајању од 3 године (180 ЕСПБ).

Сенат Универзитета у Крагујевцу, донео је одлуке о усвајању сва три студијска програма (*Прилози број: 14, 15, 16*).

Савет Универзитета у Крагујевцу, Одлуком број 273/3 од 07. марта 2008. године, и Одлуком број: 1391/6 од 23. септембра 2008. године, дао је сагласност на Одлуке о изменама и допунама Статута Факултета (*Прилој број 13*).

Студијски програми су пројектовани уз пуно поштовање стандарда Националног савета за високо образовање и резултат су критичког преиспитивања постојећих студијских програма, које је извршено уз пуно уважавање ставова, мишљења и предлога стручне правничке јавности. У току израде студијских програма, Факултет је имао у виду и закључке Конференције правних факултета у Србији, одржане у Београду 19. октобра 2005. Ови закључци необавезујућег карактера базирани су на принципима новог Закона о високом образовању Републике Србије и ставовима усвојеним на састанку Европских правних факултета у Љубљани (29. септембар - 1. октобар 2005. године), а усмерени ка унапређењу квалитета и конкурентности правничког образовања и унапређења мисије академске заједнице дипломираних правника у развоју друштва.

Студијски програми јавно су доступни у Информатору и на сајту Факултета (*Прилој број 92*).

Студијски програми основних и дипломских академских студија

Садржина студијских програма усклађена је са релевантним одредбама Закона о високом образовању (*Прилој број 2*), Статутом Факултета (*Прилој број 18*), Правилником о основним и дипломским академским студијама (*Прилој број 30*).

Структура и основни елементи студијских програма у складу су са Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа високог образовања, које је донео Национални савет за високо образовање.

На основу анализе предложених студијских програма основних и дипломских академских студија и пратеће документације за акредитацију ових студијских програма, могу се извести следећи закључци:

- Предложени студијски програми основних и дипломских академских студија садрже све елементе утврђене Законом, Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа студија, Статутом Факултета, Правилником о основним

и дипломским академским студијама, Правилником о докторским студијама;

- Студијски програми основних и дипломских академских студија научно су утемељени;

- Студијски програми основних и дипломских академских студија у потпуности су усклађени са Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа студија;

- Студијски програми имају јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему;

- У складу са Законом о високом образовању, услови за упис студената на студијске програме, утврђени су Статутом Универзитета, Статутом Факултета и одредбама студијских програма;

- Статутом Факултета и Правилником о основним и дипломским академским студијама утврђени су садржина и начин полагања пријемног испита, критеријуми за избор пријављених кандидата и начин објављивања ранг-листе;

- Услови и поступци који су неопходни за завршетак студија и добијање дипломе одређеног нивоа образовања јасно су дефинисани уводним одредбама студијских програма, усклађени су са циљевима, садржајима и обимом акредитовања студијских програма и учињени су доступним јавности и на сајту Факултета ([Прилој број: 92](#));

- Циљеви студијских програма, исходи учења, знања и вештине које се његовим савладавањем стичу, јасно су дефинисани и усклађени су са основним задацима и циљевима Факултета;

- Курикулумима студијских програма основних и дипломских академских студија утврђени су: листа и структура обавезних и изборних предмета и њихов опис, распоред по годинама студија, структура и садржај студијског програма у погледу односа академско-општеобразовних, теоријско-методолошких, научно-стручних, и стручно-апликативних дисциплина, као и радно оптерећење студената мерено ЕСПБ за сваки предмет, у складу са Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа студија;

- Курикулумима студијских програма и силабусима у оквиру програма утврђено је да се оцењивање студената врши непрекидним праћењем рада студената и на основу поена стечених у испуњавању предиспитних обавеза и полагањем испита;

- Курикулуми студијских програма основних и дипломских академских студија и силабуси наставних предмета конципирани су тако да подстичу студенте на стваралачки начин размишљања, на дедуктиван начин истраживања, као и примену тих знања и вештина у практичне сврхе;

- Студијски програми основних и дипломских академских студија усклађени су са савременим светским токовима и стањем науке и струке у области права и упоредиви су са студијским програмима одговарајућих страних високошколских установа;

- Анализа структуре и научних компетенција наставног особља Факултета показује да наставно особље има све потребне научне и стручне квалификације за извођење студијских програма основних и дипломских академских студија;

- Степен оптерећења наставника, асистената и сарадника у настави у реализацији студијских програма креће се у границама утврђеним Стандардима;

- За извођење студијских програма обезбеђени су одговарајући људски, просторни, технички, библиотечки, информатички и други ресурси, примерени карактеру студијских програма и предвиђеном броју студената;

- Студијски програми омогућавају мобилност наставника и студената;

- Правилником о квалитету и самовредновању предвиђени су стандарди

квалитета студијских програма, као и поступци за обезбеђење квалитета.

Правилником о квалитету и самовредновању ([Прилој број: 22/6](#)) предвиђен је минимални ниво квалитета студијских програма прописивањем 11 стандарда квалитета којим су дефинисани:

- 1) јасно одређени циљеви студијског програма и њихова усклађеност с тим циљевима;
- 2) усклађеност студијског програма са основним задацима и циљевима Факултета,
- 3) структурираност студијског програма на начин који обезбеђује оптимални баланс између академско-општеобразовних, теоријско-методолошких, научно-стручних и стручно-апликативних дисциплина;
- 4) услови да студијски програм обезбеђује стицање одговарајућих општих и стручних знања;
- 5) поступак стицање професионалних вештина и способности, као и начин припреме студенте за учење током читавог живота;
- 6) услови да студијски програм обезбеђује усвајање вредности које чине основу демократског грађанског друштва и подстиче изградњу критичких и непристрасних перспектива у разматрању стратешких изазова пред којима се друштво налази;
- 7) услови да студијски програм обезбеђује оспособљавање студената за практичну примену знања и вештина, за стваралачки начин размишљања, као и за праћење достигнућа правне науке и струке;
- 8) услови да студијски програм обезбеђује ефикасност и рационалност образовног процеса; студијски програм је флексибилан и отворен за примену иновативних метода наставе и свих стилова учења;
- 9) услови да студијски програм обезбеђује адекватно радно оптерећење студената;
- 10) услови да студијски програм омогућава вертикалну и хоризонталну проходност; и
- 11) услови да студијски програм обезбеђује широку могућност запошљавања, даљег школовања и личног развоја студената.

Студијски програм докторских студија

Садржина студијског програма докторских студија усклађена је са релевантним одредбама Закона о високом образовању, Статута Факултета ([Прилој број 18](#)) и Правилником о докторским студијама ([Прилој број 23](#)).

Имајући у виду број одбрањених магистарских теза и докторских дисертација број радова објављених у међународним и домаћим часописима са листе ресорног министарства за науку за последњих 10 година, број ангажованих наставника и њихову научну компетенцију, број научноистраживачких пројеката који су реализовани на Факултету и број оних који се тренутно реализују на Факултету, може се констатовати да је Факултет компетентан за извођење докторских студија, чију акредитацију тражи.

На основу анализе предложеног студијског програма докторских студија и пратеће документације за акредитацију овог програма, може се закључити следеће:

- Студијски програм докторских студија садржи све елементе утврђене Законом о високом образовању ([Прилој број 2](#));
- Студијски програм је научно утемељен;
- Курикулум докторских студија у потпуности је усклађен са Стандардима за акредитацију студијског програма докторских студија;

— Студијски програм докторских студија има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему;

— Циљ студијског програма докторских студија је јасно дефинисан и усклађен је са основним задацима и циљевима Факултета;

— Курикулум студијског програма докторских студија садржи листу и структуру обавезних и изборних предмета и њихов опис;

— Курикулум студијског програма докторских студија предвиђа израду докторске дисертације као завршни део студијског програма докторских студија;

— Студијски програм докторских студија усклађен је са савременим светским токовима и стањем науке у области правних наука и упоредив је са студијским програмима докторских студија одговарајућих страних високошколских установа;

— Услови за упис студената на студијски програм докторских студија утврђени су Законом о високом образовању ([Прилој број 2](#)), Статутом Универзитета ([Прилој број 9](#)) Статутом Факултета ([Прилој број 18](#)), уводним одредбама Студијског програма докторских студија, Правилником о докторским студијама ([Прилој број 23](#));

— Услови и поступци који су неопходни за завршетак докторских студија и добијање дипломе одређеног нивоа образовања јасно су дефинисани, уводним одредбама студијског програма, усклађени су са циљевима, садржајима и обимом акредитовања студијских програма и учињени су доступним јавности и налазе се на Интернет страници Факултета ([Прилој број 92](#));

— Курикулумом студијског програма докторских студија утврђени су: структура и садржај студијског програма, листа обавезних и изборних предмета и њихов опис, распоред по годинама студија, као и радно оптерећење студената мерено ЕСПБ за сваки предмет и самостални научни и истраживачки рад предвиђен студијским програмом, у складу са Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа студија;

— Циљеви студијског програма докторских студија, исходи учења, знања и вештине које се његовим савладавањем стичу, јасно су дефинисани и усклађени су са основним задацима и циљевима Факултета;

— Курикулумима студијског програма и силабусима у оквиру програма утврђено је да се оцењивање студената врши непрекидним праћењем рада студената и на основу поена стечених у испуњавању предиспитних обавеза и полагањем испита;

— Докторска дисертација се оцењује на основу њеног научног доприноса;

Анализа научне компетентности наставника ангажованих на докторским студијама и досадашњих резултата у менторском раду са магистрантима и докторантима показује да наставно особље има потребне научне квалификације за извођење студијског програма докторских студија.

За извођење студијског програма докторских студија обезбеђени су одговарајући просторни, технички, библиотечки, информатички и други ресурси, примерени карактеру докторских студија и предвиђеном броју студената.

Имајући у виду испуњеност свих потребних услова, Правни факултет у Крагујевцу отпочиње са имплементацијом докторских студија у школској 2008/2009. години ([Прилој број 39](#)).

Контрола и поступак обезбеђења квалитета студијских програма

Статутом Факултета и Правилником о квалитету и самовредновању утврђени су поступци за припрему, усвајање, праћење и контролу студијских програма, као и процедуре за осавремењавање студијских програма.

Правилником о квалитету и самовредновању предвиђене су процедуре за

обезбеђење квалитета студијских програма: редовно праћење и провера циљева, структуре и садржине студијских програма, редовно праћење и провера укупног радног оптерећења студената и радног оптерећења студената у савладавању појединих предмета, прикупљање информација о квалитету студијских програма од унутрашњих и спољашњих корисника система обезбеђења квалитета, и осавремењивање курикулума и обезбеђивање њихове упоредивости са курикулумима одговарајућих домаћих и страних високошколских установа.

Учешће студената у оцењивању и осигурању квалитета студијских програма обезбеђено је тиме што су представници студената чланови Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета и осталих тела у систему обезбеђења квалитета. Студенти оцењују квалитет студијских програма и на седницама Студентског парламента, који је, поред осталог, надлежан да разматра питања у вези са обезбеђењем и оценом квалитета наставе, анализом ефикасности студирања, унапређењем мобилности студената и подстицањем научноистраживачког рада студената.

На сајту Факултета уведена је рубрика у оквиру које могу студенти (и студенти који су окончали студије) да дају предлоге који се тичу квалитета студијских програма ([Прилој број 102](#) и [Прилој број 106](#)).

За поступак обезбеђења и оцену квалитета студијских програма одговорни су Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета, Наставно-научно веће, катедре, Декан Факултета, продекан за наставу, руководиоци основних, дипломских и докторских студија.

Поткомисија за праћење и унапређење студирања као стално тело Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета, операционализује и рационализује њене основне задатке и делатности у виду редовних и систематских прикупљања и анализа података који пружају увид у квалитативне и квантитативне показатеље квалитета студијских програма. Квалитативни показатељи квалитета студијских програма утврђују се испитивањем мишљења о квалитету студијских програма: свих студената на студијским програмима које Факултет остварује, наставника, асистената и сарадника у настави Факултета, некадашњих студената Факултета (на пример, адвоката, представника правосудних органа, органа државне управе, привредних друштава, банака, осигуравајућих друштава, итд). Посредно се о квалитету студијског програма закључује и на основу спроведене анкете послодаваца из окружења. Мишљење студената о квалитету студијских програма, утврђује се путем анонимног анкетирања студената, које се спроводи од стране Поткомисије за праћење и унапређење студирања, на крају сваког семестра.

Поткомисија за праћење и унапређење студирања подноси Извештај о оцени квалитета студијског програма Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета једанпут у две године. Ако се не оствари потребан квалитет студијских програма, Поткомисија у овом извештају предлаже и примену корективних мера. Комисија разматра извештај и евентуални предлог корективних мера. Она је дужна да у примереном року усвоји коначни Извештај о оцени квалитета студијских програма и да донесе одлуку о предузимању корективних мера. Коначни Извештај о оцени квалитета студијских програма разматра Наставно-научно веће Факултета и предузима мере из своје надлежности.

Извештај о оцени квалитета студијских програма доставља се катедрама Факултета на разматрање. Катедре су дужне да га размотре утврде предлоге за осавремењивање студијских програма и обезбеђивање њихове упоредивости са студијским програмима домаћих и страних правних факултета сличног профила и капацитета.

Све неопходне информације о акредитованим студијским програмима, о условима за завршавање студија и стицања стручних, академских и научних звања, објављују се сваке године, најкасније два месеца пре објављивања конкурса за упис студената, у посебној публикацији и на веб сајту Правног факултета у Крагујевцу.

Квалитет важећег студијског програма основних студија

Реализација студијских програма основних и дипломских студија за које је Факултет поднео захтев за акредитацију започео је школске 2009/2010. године. На Факултету се тренутно реализује наставни план основних студија у четворогодишњем трајању, према Наставном плану од 1993. са изменама од 1996. године.

Како су нови студијски програми припремани имајући у виду (позитивна и негативна) искуства у реализацији постојећег програма основних студија, у наставку текста изложени су резултати вредновања важећег програма основних студија.

У току припрема за акредитацију, Факултет је, у складу са Правилником о квалитету и самовредновању, спровео поступак самовредновања, у оквиру којег је, поред осталог, процењиван квалитет важећег студијског програма основних студија права путем анкетања послодаваца са подручја које гравитира Факултету ([Прилог број 72](#)). На упућен допис приспело је 48 одговора. Све одговоре можемо сврстати у неколико категорија: на оне којима се Факултет обавештава да у контактираним установама нема дипломираних правника који су студије завршили на Правном факултету у Крагујевцу (10 одговора или 20,8 %); оне у којима се наводе имена и функције лица која су дипломирала на Правном факултету у Крагујевцу, без изјашњавања о квалитету њиховог рада, ажурности или стручности (10 одговора или 20,8%); оне у којима се наводе имена и функције лица која су дипломирала на Правном факултету у Крагујевцу и који садрже позитивно изјашњавање о њиховој компетентности, стручности и квалитету у обављању поверених послова (17 одговора или 35,4%); оне у којима се наводе имена и функције лица која су дипломирала на Правном факултету у Крагујевцу и чији се рад квалификује као изузетан, односно који је окарактерисан као највиши ниво стручности и квалитета у раду (11 одговора или 22,91%). Ниједан од приспелих одговора није садржао негативно изјашњавање о квалитету дипломираних правника који су студије завршили на Правном факултету у Крагујевцу.

Анализом приспелих одговора из установа у којима раде лица која су дипломирала на Правном факултету у Крагујевцу (38 одговора), види се да 26,31% њих не садржи никакво изјашњавање о квалитету дипломираних студената, 44,73% приспелих одговора садржи позитивно изјашњавање, а у 28,95% одговора њихов квалитет се оцењује као изузетан, што на крају говори да се у 73,68% одговора налази потврдно изјашњавање. На основу овог може се констатовати да су послодавци задовољни квалитетом рада дипломираних правника који су студије завршили на Правном факултету у Крагујевцу, показаној стручности, ажурности у раду, способности прихватања и примене нових знања проистеклих из ставова правне теорије и судске праксе, што у позитивном смислу говори о квалитету студијских програма који се реализују на Правном факултету у Крагујевцу и високом нивоу компетенција дипломираних студената. Ипак, анкета показује извесне недостатке који су последица пропуста како у методолошком смислу, тако и у погледу врсте и типа установа, односно привредних субјеката којима је анкета упућена. Наведени допис није садржао вредносно мерљив упитник, што је умањило ефекте анкете у смислу пристизања одговора који су покривали само неке од компетенција дипломираних студената. Такође, анкетом нису била обухваћена јавна предузећа, привредни субјекти,

адвокатске коморе, банке итд, где се може претпоставити да раде дипломирани правници Правног факултета у Крагујевцу. У наредном периоду, а ради контроле квалитета студијског програма у поступку самовредновања, Факултет ће настојати да отклони уочене недостатке и да прибави одговоре који ће у бољој мери осликавати квалитет и компетенције наших дипломираних правника.

У поступку самовредновања, квалитет важећег студијског програма основних студија оцењиван је и према индикаторима везаним за успех студената у студирању и на испитима. ([Прилој број 76](#)).

Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета је разматрала податке о успеху студената у студирању и пролазност на испитима и констатовала да успех студената није на задовољавајућем нивоу (иако постоји тренд побољшања) и да је неопходно наставити са редовном анализом стања, пратити тренд успеха студената на испитима и примењивати све мере предвиђене Правилником о квалитету и самовредновању, које обезбеђују објективно оцењивање студената (полагање пред комисијом, полагање путем теста) и примену савремених метода и технике оцењивања студената.

Процена испуњености Стандарда 4 и предлог корективних мера

На основу анализе студијских програма основних и дипломских академских студија на Правном факултету у Крагујевцу, извршене према критеријумима утврђеним Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог степена високог образовања, може се закључити да студијски програми основних и дипломских академских студија на Факултету испуњавају Стандард 4.

Нови програми академских студија првог и другог нивоа, као и програм докторских студија, резултат су критичког преиспитивања постојећих наставних програма и израз су настојања да се у пуној мери задовоље стандарди савременог правничког образовања. Приликом њиховог креирања, драгоцен путоказ били су ставови, мишљења, препоруке и сугестије које су поједине категорије испитаника дале изјашњавајући се о појединим аспектима квалитета студија.

У току реализације студијских програма биће примењиване процедуре за праћење, контролу и осавремењавање студијских програма, предвиђене Правилником о квалитету и самовредновању.

Квалитет студијских програма биће процењиван мерљивих показатеља, утврђених Правилником о квалитету и самовредновању. Уколико се током реализације студијских програма покаже да поједини њихови елементи умањују њихов квалитет, биће предузете одговарајуће корективне мере.

Програм основних академских студија Правног Факултета у Крагујевцу упоредив је односно садржински сличан (што представља предуслов за мобилност студената) са акредитованим студијским програмима бројних иностраних правних факултета који припадају европском образовном простору, од којих, примера ради, наводимо:

1. Правни факултет Универзитета у Марибору, Република Словенија ([Прилој број 99](#)).
2. Правни факултет Универзитета у Амстердаму, Холандија ([Прилог број 95](#)).
3. Правни факултет Универзитета у Скопљу, БЈР Македонија ([Прилој број 100](#)).
4. Карлов универзитет – Правни факултет, Чешка Република (Univerzita Karlova v Praze - Právnická fakulta, ([Прилој број 94](#))).

Програм основних академских студија је усаглашен у погледу услова уписа, трајања студија, услова преласка у наредну годину, стицања дипломе и начина студирања са европским стандардима који проистичу из Болоњске декларације и других међународно прихваћених докумената у области високог образовања, а који су

конкретизовани у Закону о високом образовању Републике Србије, Правилнику о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма и одговарајућим актима Факултета.

Програм дипломских академских студија Правног факултета у Крагујевцу упоредив је са бројним акредитованим студијским програмима другог нивоа иностраних правних факултета, од којих, примера ради, наводимо:

1. Правни факултет у Универзитета у Марибору, Република Словенија ([Прилој број 98](#)).

2. Правни факултет Универзитета у Генту, Белгија ([Прилој број 96](#)).

3. Правни факултет Универзитета у Гронингену, Холандија ([Прилој број 97](#)).

Програм дипломских академских студија је усаглашен у погледу услова уписа, трајања студија, стицања дипломе и начина студирања са европским стандардима који проистичу из Болоњске декларације и других међународно прихваћених докумената у области високог образовања, а који су конкретизовани у Закону о високом образовању Републике Србије, Правилнику о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма и одговарајућим актима Факултета.

Студијски програми Правног факултета Универзитета у Крагујевцу за које се тражи акредитација у складу су са директивом коју је донео Европски Парламент и Савет Европе ([Прилој број 1](#)).

Прилози:

- DIRECTIVE 2005/36/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 7 September 2005 on the recognition of professional qualifications ([Прилог број 1/a](#)).

- Council Directive 89/48/EEC of 21 December 1988 on a general system for the recognition of higher-education diplomas awarded on completion of professional education and training of at least three years' duration) ([Прилог број 1/б](#)).

- Извештај о резултатима анкете за процену квалитета дипломираних студената Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 72](#)).

- Извештај студентске службе о пролазности на испитима по предметима и годинама студија у периоду од маја 2007. до маја 2008. године ([Прилог број 76](#)).

- Решење Декана Факултета о именовању руководиоца основних, дипломских и докторских студија (Број: 2813, од 14. 10. 2008), ([Прилог број 45](#)).

- Одлука Наставно научног већа Правног факултета у Крагујевцу о организовању докторских студија у школској 2008/ 2009. години: Број 2424/4 од 29.09. 2008, ([Прилог број 39](#)).

- Пословник о раду Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 49](#)).

- Пословник о раду Поткомисије за праћење и унапређење студирања Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 50](#)).

- Правилник о докторским студијама ([Прилог број 23](#)).

- Правилник о квалитету и самовредновању Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 22/2](#)).

- Правилник о основним и дипломским академским студијама ([Прилог број 30](#)).

- Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 31](#)).

- Правилник о уџбеницима и другим училима ([Прилог број 35](#)).

- Статут Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 18](#)).

- Стратегија обезбеђења квалитета Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 19/3](#)).
- Информатор 2007/08 ([Прилог број 64](#)) и Информатор 2008/09 ([Прилог број 65](#)).
- Одлука Сената Универзитета у Крагујевцу о усвајању студијског програма основних академских студија (број 1341/10, од 9. 9. 2008) ([Прилог број 14](#)).
- Одлука Сената Универзитета у Крагујевцу о усвајању студијског програма дипломских академских студија (број 1341/11, од 9. 9. 2008), ([Прилог број 15](#)).
- Одлука Сената Универзитета у Крагујевцу о усвајању студијског програма докторских студија (број 1341/12 од 9. 9. 2008) ([Прилог број 16](#)).
- Web адреса Карлов университета – Правни факултет, Чешка Република (Univerzita Karlova v Praze - Právnícká fakulta, чији је програм *основних академских студија* компатибилан са програмом основних академских студија Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 94](#)).
- Web адреса Правног факултета Универзитета у Скопљу, БЈР Македонија чији је програм *основних академских студија* компатибилан са програмом основних академских студија Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 100](#)).
- Web адреса (сајт) - Правног факултета у Крагујевцу са презентираним студијским програмима за које се тражи акредитација), ([Прилог број 92](#)).
- Web адреса Правног факултета у Универзитета у Марибору, Република Словенија чији је програм *дипломских академских студија* компатибилан са програмом *дипломских академских студија* Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 98](#)).
- Web адреса Правног факултета Универзитета у Амстердаму, Холандија, чији је програм *основних академских студија* компатибилан са програмом основних академских студија Правног факултета у Крагујевцу, ([Прилог број 95](#)).
- Web адреса Правног факултета Универзитета у Генту, Белгија чији је програм *дипломских академских студија* компатибилан са програмом дипломских академских студија Правног факултета у Крагујевцу, ([Прилог број 96](#)).
- Web адреса Правног факултета Универзитета у Гронингену, Холандија чији је програм *дипломских академских студија* компатибилан са програмом дипломских академских студија Правног факултета у Крагујевцу, ([Прилог број 97](#)).
- Web адреса Правног факултета Универзитета у Марибору, Република Словенија, чији је програм *основних академских студија* компатибилан са програмом основних академских студија Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 99](#)).

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

Правни факултет у Крагујевцу опредељен је да стално унапређује квалитет наставног процеса, оцењујући да је квалитет наставе од кључне важности за остваривање темељних циљева правничког образовања.

Правилником о квалитету и самовредновању дефинисани су параметри и индикатори квалитета наставног процеса и педагошког рада, као и поступци за праћење, контролу, оцењивање и унапређивање наставног процеса и педагошког рада наставника, асистената и сарадника у настави.

Организација наставе

Правилником о квалитету и самовредновању предвиђено је да се студије изводе према плану извођења наставе који усваја Наставно-научно веће и којим се утврђују следеће чињенице: 1) наставници, асистенти и сарадници у настави који ће изводити наставу према студијском програму; 2) места извођења наставе, у складу са дозволом за рад; 3) почетак и завршетак, као и временски распоред извођења наставе; 4) облици наставе (предавања, вежбе, семинари, стручне групе, стручна пракса, консултације са студентима и други облици наставних активности); 5) начин полагања испита, испитни рокови и мерила испитивања; 6) попис препоручене литературе и 7) остале важне чињенице за уредно извођење наставе.

Обезбеђење квалитета наставног процеса

Правилником о квалитету и самовредновању предвиђено је да се квалитет наставног процеса обезбеђује: професионалношћу наставника, асистената и сарадника у настави током извођења предавања и вежби и коректним односом према студентима, доношењем и објављивањем планова рада за наставне предмете, контролом наставног процеса и контролом спровођења планова рада на појединачним предметима, оценом квалитета наставе на појединачним предметима, различитим корективним мерама за унапређење наставе, усклађеношћу плана и распореда наставе потребама и могућностима студената, обавезом наставника да осавременењују наставу, интерактивним облицима наставе и редовним праћењем и вредновањем рада студената током различитих облика наставе.

Стандарди квалитета наставног процеса обухватају: 1) стандарде квалитета планова рада (силабуса) и 2) стандарде квалитета наставе.

Факултет је, у складу са Правилником о квалитету и самовредновању, усвојио Правилник о основним и дипломским академским студијама ([Прилој број 30](#)), којим је предвидео правила о организацији наставе и обавезама наставног особља у наставном процесу. Правилник је доступан јавности и може се преузети на сајту Факултета.

У току припрема студијских програма чију акредитацију тражи, Факултет је припремио Књигу предмета ([Прилој број: 61](#)), у којој су садржани сумарни силабуси за све предмете, у складу са упутствима Комисије за акредитацију. Књига предмета доступна је на Факултету и на Интернет страници Факултета.

Поред тога, у складу са одредбама Правилника о основним и дипломским академским студијама ([Прилој број 30](#)), и Правилником о квалитету и самовредновању ([Прилој број 22/6](#)), а према Упутству за израду плана рада на наставном предмету ([Прилој број 68](#)), припремљени су на стандардизованом обрасцу и усвојени детаљни планови рада за сваки предмет, који садрже: име предавача, асистента или сарадника у настави а који учествује у реализацији, укупан број часова наставе за први (зимски) и други (летњи) семестар и фонд часова по радним седмицама. План рада за сваки предмет садржи: циљ изучавања предмета, исход изучавања предмета, кратак опис садржаја предмета, план предавања и вежби са тематским јединицама распоређен по недељама, број часова предавања и вежби по недељама, број ЕСПБ за конкретан предмет и списак обавезне и допунске литературе. Нацрте планова рада припремали су предметни наставници, о њима је дискутовано на седницама катедри, а коначни текст планова рада усвојило је Наставно-научно веће. ([Прилој број 36](#)).

Наставници, асистенти и сарадници у настави су дужни да наставу изводе према плану рада, који се објављује на сајту Факултета петнаест дана пре почетка наставе (чл. 22 Правилника о основним и дипломским академским студијама ([Прилој број 30](#))).

Силабуси за предмете нових студијских програма са календаром (планом предавања и тематским јединицама по недељама), који су усклађени са потребама и могућностима студената, објављени су на Интернет страници Факултета.

Правилником о квалитету и самовредновању предвиђени су стандарди квалитета у погледу садржине, метода и динамике предавања и вежби, као и стандарди професионалног понашања наставника, асистената и сарадника у настави.

Правилником о квалитету и самовредновању предвиђени су стандарди квалитета у извођењу наставе.

Сви наставници, асистенти и сарадници у настави дужни су да поштују усвојени план наставе у извођењу тематских јединица, као и распоред и сатницу предавања. На предавања треба да долазе тачно на време, психофизички спремни и припремљени за наставу. Наставници, асистенти и сарадници у настави дужни су да наставу стално иновирају и актуелизују, на позитивноправним предметима усклађујући испитну материју са најновијим законским решењима. Наставницима, асистентима и сарадницима у настави наложено је да на наставу долазе припремљени, да градиво излажу разумљиво и јасно, на начин који држи пажњу слушаца. Од посебног значаја је дужност наставника, асистената и сарадника у настави да перманентно унапређују своје педагошке и дидактичко-методичке способности, као и да прате, евидентирају и оцењују успех студената у остваривању предиспитних обавеза.

Да би се остварио задовољавајући ниво професионалног понашања наставника, асистената и сарадника у настави према студентима, у Правилнику о квалитету и самовредновању дефинисани су посебни стандарди, према којима се од наставника, асистената и сарадника у настави очекује: да негују професионални приступ према обавезама на Факултету, настави, вежбама, да се према студентима и колегама коректно понашају, у складу је са стандардима који произилазе из Закона о високом образовању, Статутом Факултета, Статутом Универзитета (*Прилој број 9*), Етичким кодексом наставника Универзитета (*Прилој број 10*), у Крагујевцу и правилима добре универзитетске праксе. Ови општи акти јавно су доступни на сајту Универзитета <http://www.kg.ac.yu>.

Правилником о квалитету и самовредновању детаљно су регулисани поступци за обезбеђење и унапређивање квалитета извођења наставе.

Контрола квалитета извођења наставе обухвата контролу спровођења планова рада на појединачним предметима и контролу квалитета облика и метода наставе. Продекан за наставу, руководиоци основних, дипломских и докторских студија и шефови катедри систематски прате редовност одвијања наставе на Факултету, реализацију плана наставе као и испуњење плана рада на појединим предметима. Уколико се у испуњењу наставног плана и програма у целини или на појединим предметима појаве проблеми продекан за наставу и декан су дужни да одмах по њиховом настанку предузме мере у циљу превазилажења уочених проблема. У процес превазилажења проблема укључује се и катедра. На крају семестра предметни наставници, асистенти и сарадници у настави дужни су да сачине извештај продекану за наставу у коме ће се навести број планираних и остварених часова, планиране активности и методске јединице и степен њихове реализације у настави. Уколико је реализован наставни процес и број одржаних часова у мањем проценту од 80% наставник, асистент и сарадник у настави дужни су да у извештају објасне разлоге. Продекан за наставу и руководиоци основних, дипломских и докторских студија дужни су да контролишу тачност података који се у документацији наводе, а у вези су са наставним активностима и реализацијом наставног плана. Продекан за наставу, руководиоци основних, дипломских и докторских студија, шефови катедри за своје катедре и Поткомисија за праћење и унапређивање студирања, дужни су да прате

испуњење наставног плана и програма у целини или на појединим предметима. Они могу предлагати Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета предузимање корективних мера. Одлуке о корективним мерама доноси Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета и прати њихову реализацију.

Међу поступцима контроле квалитета наставног процеса посебан значај има дужност наставника, асистената и сарадника у настави да током извођења наставних активности воде за сваки предмет појединачно Дневника рада на наставним предметима. Сачињено је и Упутство за вођење Дневника рада на наставним предметима ([Прилој број 62](#)). У Дневник рада уносе се подаци о реализованој настави, вежбама и осталим наставним и ваннаставним активностима, време одржавања, методске јединице и реализација наставног плана и програма. Дневник рада на предмету води се на стандардизован начин. Проректор за наставу, руководилац основних, дипломских и докторских студија, шефови катедри за своје катедре, Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета, дужни су повремено да контролишу Дневник рада са аспекта уредности вођења и тачности унетих података. Сваки студент има право увида у Дневник рада и може да изјави приговор предметном наставнику, проректору за наставу, Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета.

Правилник о квалитету и самовредновању у чл. 27 и 28 ([Прилој број 22/б](#)), прописује обавезу именовања за сваки наставни предмет, једног наставника рецензента који даје оцену о квалитету извођења наставе и вежби. Наставник рецензент, на основу увида у извођење одговарајућих облика наставних активности, саставља извештај у коме даје оцену о квалитету извођења наставе и доставља га Поткомисији за праћење и унапређење студирања. Поткомисија за праћење и унапређење студирања анализира извештај о квалитету извођења наставе и доставља га, евентуално са предлогом корективних мера, Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета. Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на основу извештаја о квалитету извођења наставе, као и на основу других показатеља, доноси извештаје о испуњености стандарда квалитета наставног процеса и квалитета наставника, асистената и сарадника у настави, на начин предвиђен Анексом овог правилника.

Најзначајнији, мада не и једини вид учешћа студената у контроли квалитета наставног процеса јесу анонимне анкете, које се организују и спроводе у току сваког семестара. Правилник о квалитету и самовредновању у чл. 23 и 24 прописује, да поступак анкетања студената, организује и спроводи Поткомисија за праћење и унапређење студирања. Анкетни обрасци се састављају по унапред усвојеној методологији, коју посебним упутством прописује Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета. Поткомисија за праћење и унапређење студирања, након спроведеног поступка анкетања, обрађује податке, анализира их и саставља Извештај о резултатима анкетања студената. Завршни резултати анкете исказују се оценама за наставнике, асистенте и сараднике у настави које су просек оцена за поједина постављена питања. У случајевима када резултати анкета указују на одступања од постављених стандарда квалитета наставе, Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета доноси одлуку о предузимању корективних мера. Међу овим мерама је и организована подршка наставницима, асистентима и сарадницима у настави да кроз одговарајућу едукацију унапреде своје педагошке способности.

Факултет је у последње две године посебну пажњу пократио унапређивању стручних и педагошких способности наставника, асистента и сарадника у настави. На Правном факултету у Крагујевцу, у периоду од 2003. до 2008. године, укупно је гостовало 30 предавача, од тога 13 страних држављана. У мају 2005. године професори из Сједињених Америчких Држава су одржали семинар за наставнике и асистенте о осавремењавању метода наставног процеса на правним факултетима. ([Прилој број 77](#)).

На унапређивање стручних и педагошких способности наставника, асистената и сарадника у настави одређени утицај има и њихов боравак на иностраним правним факултетима и институтима. У периоду од 2005. до 2008. године наставници и асистенти Факултета су преко 25 пута боравили на иностраним факултетима као учесници међународних симпозијума или као стипендисти иностраних научних фондова и установа.

Полагање испита на Факултету регулисано је Статутом и Правилником о полагања испита и оцењивања на испиту ([Прилој број 31](#)), који су доступни заинтересованој јавности на Интернет страници Факултета. Овим актима регулисани су испитни термини, пријављивање испита, начин полагања испита, начин оцењивања предиспитних активности и знања студента на испиту, начин формирања коначне оцено, поступање у случају приговора на оцено, услове и поступак полагања испита пред испитном комисијом, стандарди понашања наставника и студената на испиту, начин попуњавања записника о полагању испита и друго.

Актуелно стање квалитета наставног процеса

Факултет је примењивао традиционалне инструменте за обезбеђење квалитета наставе и вежби и пре него што је успостављен нови систем обезбеђења квалитета наставног процеса: Књигу наставе и вежби и Распоред часова наставе и вежби. Распоред наставе редовно се објављује на огласним таблама Факултета и на Интернет страници Факултета. Анализа података из Књиге наставе показује да се настава одвија у складу са усвојеним наставним плановима и програмима, као и Распоредом наставе, те да нема већих одступања.

Резултати анкетања студената, које је спроведено у првом и другом семестру школске 2007/2008. године, у складу са Правилником о квалитету и самовредновању, показали су да су студенти високом просечном оценом вредновали квалитет наставника, асистената и сарадника Факултета. Укупна просечна оцена квалитета рада наставника, асистената и сарадника је **4.45**. Ова просечна оцена добијена је збиром просечних оцена којим је вреднована стручност наставника, асистената и сарадника (у првом семестру оцењена је са 4,58, у другом 4,45, а укупна 4,51), квалитет извођења наставе (у првом семестру оцењена је са 4,17, у другом 4,43, а укупна 4.25) и однос према студентима и њихова мотивација за рад (у првом семестру оцењена је са 4,60, у другом са 4,61, а укупна 4,61).

Анализа података из анкетних упитника који се односе на поједине аспекте наставног и педагошког рада показује да су студенти најзадовољнији односом наставника, асистената и сарадника према студентима и њиховом мотивацијом за рад (4.61, што је за 0,06 више у односу на укупну оцено, 4,45), док су најмање задовољни квалитетом извођења наставе (4.25, што је за 0,25 мање у односу на укупну просечну оцено, 4,45). Индикатори из анкетног упитника којима је вреднован квалитет извођења наставе постављени су са циљем да се њиме превасходно оцени квалитет педагошког рада наставника, асистената и сарадника ("јасно и разумљиво излагање наставног садржаја, настава је занимљива и динамична, наставник подстиче критичко мишљење и самосталан рад студената" итд.), а управо овај сегмент наставног рада студенти су вредновали најнижом просечном оценом (у првом семестру 4,17, а у другом 4,43). Високом просечном оценом вреднована је и стручност наставника 4,51 што је за 0,06 виша од укупне просечне оцено.

Општа оцена (оцена за укупни утисак) квалитета наставника, асистената и сарадника дата од стране студената такође бележи високу вредност - 4,43 (у првом семестру је 4,31, у другом 4,54) и готово је идентична укупној просечној оцено

(разликује се за 0,02). Посматрано појединачно, најнижа општа просечна оцена је 3.63 а највиша 4,87.

Резултати анкетирања показују да су укупне оцене квалитета рада наставника, асистената и сарадника по годинама студија прилично уједначене. Студенти су највишом оценом вредновали наставни и педагошки рад наставника, асистената и сарадника са треће године (4,53), следе наставници са четврте године (4,52), затим наставници са друге године (4,43) и на крају наставници са прве године студија (4,32), чији је рад оцењен за 0,21 нижом оценом у односу на најбоље оцењене наставнике, асистенте и сараднике са треће године.

Квалитет наставног и педагошког рада наставника, асистената и сарадника студенти су оцењивали помоћу 15 индикатора, којима је додата и оцена за укупни утисак. Укупна просечна оцена квалитета рада наставника, асистената и сарадника вреднована је са 4,45, што говори да је квалитет наставника, асистената и сарадника Правног факултета у Крагујевцу на задовољавајућем нивоу. Ипак, не може се пренебрегнути околност да неки наставници нису обухваћени анкетом, као ни да у појединим случајевима анкетом није био обухваћен репрезентативан узорак (анкетирано је мање од 10 студената), што у извесној мери приказане резултате релативизира. ([Прилој број 74](#))

Квалитет наставног процеса оцењивали су и наставници, асистенти и сарадници, тако што су се два питања из упитника у анкети наставног особља непосредно односила на извођење различитих облика наставе. Једно од питања је било: „Да ли сте задовољни бројем студената који посећују предавања односно вежбе?“ Одговори из упитника показују да код овог питања постоји јасна разлика у ставовима наставника и асистената. Већина наставника је незадовољна посетом предавања од стране студената (3 одговора „да“, 5 одговора „не“. С тим да има 4 одговора „да“ и три одговора „не“ оних који нису заокружили статус у наставној јединици). Према томе, укупно „да“ одговора је: 12; „не“ одговора је 8; а одговора означених са „делимично“ је 2. За разлику од наставника, асистенти су задовољни бројем студената који посећују вежбе (сви одговори асистената су са „да“). Очигледно да је посећеност предавања евидентан проблем чијем решавању Факултет треба да посветити додатну пажњу.

Другим питањем у анкети покушали су се лоцирати узроци недовољне посећености предавањима. Постављено питање је гласило: „Шта сматрате за узрок недовољне посећености предавањима - вежбама?“ Највећи број одговора (12) по мишљењу анкетираних је у великом броју испитних рокова. Са тим се „делимично“ слажу још двоје анкетираних (укупно 14 одговора). Незаинтересованост студената као разлог наводи 4 испитаника са чим се и делимично слаже још двоје (укупно 6 одговора). Троје анкетираних није одговорило на постављено питање. Остале дистрибуције одговора су мале тако да не заслужују анализу. На основу одговора на друго питање, може се закључити да запослени у наставној јединици сматрају, у највећем броју, да је разлог смањене посете предавањима велики број испитних рокова. Увођењем новог система студирања број испитних рокова ће бити смањен тако да ће се деловање овог фактора умањити. ([Прилој број 73](#)).

У току припрема за акредитацију, Факултет је, у складу са Правилником о квалитету и самовредновању, спровео поступак самовредновања, у оквиру којег је, поред осталог, процењиван квалитет важећег студијског програма основних студија права путем анкетирања послодаваца са подручја које гравитира Факултету. На допис, упућен на 175 адреса, приспело је 48 одговора. Све одговоре можемо сврстати у неколико категорија: на оне којима се Факултет обавештава да у контактираним установама нема дипломираних правника који су студије завршили на Правном факултету у Крагујевцу (10 одговора или 20,8 %); оне у којима се наводе имена и

функције лица која су дипломирала на Правном факултету у Крагујевцу, без изјашњавања о квалитету њиховог рада, ажурности или стручности (10 одговора или 20,8%); оне у којима се наводе имена и функције лица која су дипломирала на Правном факултету у Крагујевцу и који садрже позитивно изјашњавање о њиховој компетентности, стручности и квалитету у обављању поверених послова (17 одговора или 35,4%); оне у којима се наводе имена и функције лица која су дипломирала на Правном факултету у Крагујевцу и чији се рад квалификује као изузетан, односно који је окарактерисан као највиши ниво стручности и квалитета у раду (11 одговора или 22,91%). Ниједан од приспелих одговора није садржао негативно изјашњавање о квалитету дипломираних правника који су студије завршили на Правном факултету у Крагујевцу.

Анализом приспелих одговора из установа у којима раде лица која су дипломирала на Правном факултету у Крагујевцу (38 одговора), види се да 26,31% њих не садржи никакво изјашњавање о квалитету дипломираних студената, 44,73% приспелих одговора садржи позитивно изјашњавање, а у 28,95% одговора њихов квалитет се оцењује као изузетан, што на крају говори да се у 73,68% одговора налази потврдно изјашњавање. На основу овог се може констатовати да су послодавци задовољни квалитетом рада дипломираних правника који су студије завршили на Правном факултету у Крагујевцу, показаној стручности, ажурности у раду, способности прихватања и примене нових знања проистеклих из ставова правне теорије и судске праксе, што у позитивном смислу говори о квалитету студијских програма који се реализују на Правном факултету у Крагујевцу и високом нивоу компетенција дипломираних студената. Ипак, сама анкета показује извесне недостатке који су последица пропуста како у методолошком смислу, тако и у погледу врсте и типа установа, односно привредних субјеката којима је анкета упућена. Поменути допис није садржао вредносно мерљив упитник, што је умањило ефекте анкете у смислу пристизања одговора који су покривали само неке од компетенција дипломираних студената. Такође, анкетом нису била обухваћена јавна предузећа, привредни субјекти, адвокатске коморе, банке итд, где се може претпоставити да раде дипломирани правници Правног факултета у Крагујевцу. У наредном периоду, у циљу контроле квалитета студијског програма у поступку самовредновања, Факултет ће настојати да отклони уочене недостатке и да прибави одговоре који ће у бољој мери осликавати квалитет и компетенције наших дипломираних правника. ([Прилој број 72](#))

Резултати анкетања били су предмет разматрања на састанку Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета ([Прилој број 47](#)) и на састанку Наставно научног већа од 18. 6. 2008 (број: 1596/6).

Процена испуњености Стандарда 5 и предлог корективних мера

На основу претходно изнетих чињеница и докумената у прилогу може се закључити да је на Правном факултету у Крагујевцу испуњен Стандард 5.

Постојећи студијски програми одвијају се по модификованом режиму студија који подразумева делимичну примену Болоњских принципа (једносеместрални испити, бодови, силабуси, оцењивање предиспитних обавеза), који уз традиционалне методе извођења наставе пружају предуслове за задовољавајући квалитет наставе и успех студената у студирању.

Факултет ће у наредном периоду обезбедити да се стриктно примењују правила о обезбеђењу квалитета наставе, што подразумева редовно праћење и контролу квалитета, и предузимање корективних мера, у складу са Правилником о квалитету и самовредновању. У складу са резултатима досадашњих анкета, Факултет ће настојати

да у наредном периоду анкетом обухвати: све наставнике, асистенте, сараднике у настави, репрезентативан узорак студената, али и да поправи остварене резултате како на појединачном, па тако и у укупном износу, посебно у делу који се односи на квалитет извођења наставе. Такође, Факултет ће у наредном периоду прописати нову форму анкетних упитника послодаваца, која ће предвидети детаљне, прецизне и мерљиве индикаторе.

Факултет ће наставити да пружа организовану подршку наставницима, асистентима и сарадницима у настави ради унапређења њихових педагошких способности, као и за редовно праћење рада студената и оцењивање њихових знања и вештина. Факултет ће изградити поуздан систем евидентирања боравка наставника, асистената и сарадника у настави у иностранству.

За квалитет наставе од изузетне је важности да студенти раде у малим групама, посебно кад је реч о настави на стручно-апликативним предметима, која подразумева примену интерактивних метода рада. Због тога је за квалитет наставе неопходно повећање броја сарадника у настави, као и ненаставног особља у службама које подржавају наставни процес. Међутим, потребан број наставног и ненаставног особља, као и трошкови извођења наставе, уређују се на основу норматива и стандарда рада високошколских установа, које утврђује Влада, на предлог Националног савета за високо образовање, а по прибављеном мишљењу Конференције Универзитета. У овом тренутку се само може констатовати да на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу постоји потреба за повећањем броја сарадника у настави.

Решавању питања посећености предавања Факултет ће приступити путем даљег анкетања студената, као и организовањем дискусионе трибине на којој ће се размотрити узроци таквог стања, као и предложити могућа решења. Такође, затражиће се и од Студентског парламента да размотри овај проблем.

Факултет ће од школске 2008/2009. године увести у систем контроле наставног процеса и "наставника рецензента" у складу са члановима 27. и 28. Правилника о квалитету и самовредновању.

Факултет ће сачинити и усвојити Упутство за оцењивање наставника, асистената и сарадника у настави.

У наредном периоду Факултет ће сачинити базу података наставника, асистената, сарадника у настави у коју ће се уносити подаци и оцене њиховог рада на начин предвиђен у Правилнику о квалитету и самовредновању.

Прилози:

- Дневника рада на наставним предметима Правног факултета у Крагујевцу са упутством за вођење ([Прилог број 62](#)).
- Етички кодекс наставника Универзитета у Крагујевцу ([Прилог број 10](#)).
- Извештај о ангажовању гостујућих предавача на Правном факултету у Крагујевцу ([Прилог број 77](#)).
- Извештај о резултатима анкете за процену квалитета дипломираних студената Правног факултета у Крагујевцу, са анкетним упитницима ([Прилог број 72](#)).
- Извештај о резултатима анкете наставног особља Правног факултета у Крагујевцу са анкетним упитницима ([Прилог број 73](#)).
- Извештај о спроведеним анкетама студената за процену квалитета наставника, асистената и сарадника на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу у школској 2007/08. години ([Прилог број 74](#)).
- Књига предмета ([Прилог број 61](#)).
- Одлука Наставно научног већа о усвајању плана рада на предметима (Број: 1860/2. од 9. 7. 2008. године), ([Прилог број 36](#)).

- Правилник о докторским студијама ([Прилог број 23](#)).
- Правилник о квалитету и самовредновању ([Прилог број 22/б](#)).
- Правилник о полагања испита и оцењивања на испиту ([Прилог број 31](#)).
- Правилник о основним и дипломским академским студијама ([Прилог број 30](#)).
- Преглед боравака наставника и асистената Правног факултета у Крагујевцу који су у последње три године боравили у иностранству у циљу стручног усавршавања ([Прилог број 88](#)).
- Статут Универзитета ([Прилог број 9](#)).
- Статут Факултета ([Прилог број 18](#)).
- Решење Декана Факултета о именовању руководиоца основних, дипломских и докторских студија (студијских програма), број: 2813 од 14. 10. 2008. године), ([Прилог број 45](#)).
- Упутство за израду Плана рада на наставном предмету ([Прилог број 68](#)).

Стандард 6: Квалитет научноистраживачког и стручног рада

Високошколска установа непрекидно ради на подстицању, обезбеђењу услова, праћењу и провери резултата научноистраживачког и стручног рада и на њиховом укључивању у наставни процес.

Правни факултет у Крагујевцу је Одлуком Министарства науке Републике Србије број 021 - 01 - 61/72 од 11. 06. 2007. године, на основу чл. 18. тачка 2. Закона о научноистраживачкој делатности ("Службени гласник РС" , бр. 110/05 и 50/06 - исправка) и на основу чл. 5. и 10. Правилника о вредновању научноистраживачког рада и поступку акредитације научноистраживачких организација ("Службени гласник РС" број 90/06), акредитован као државни факултет у области друштвених наука – право за обављање научноистраживачке делатности ([Прилог број 7](#)).

Факултет организује и реализује научно-истраживачки рад са циљем перманентног изучавања и давања доприноса развоју правне науке, научне мисли, правне теорије која је у функцији, пре свега, разумевања, унапређења и побољшања ефикасности праксе правосудних органа као и свих субјеката, органа и организација које у свом раду примењују правне норме и правне процедуре. То су, практично, сва правна и физичка лица, (приватна, државна, недржавни сектор, профитне и непрофитне организације и удружења, правна лица са приватним или државним капиталом и друго).

Факултет од оснивања организује, прати и подстиче научноистраживачки рад и стратешки је опредељен да перманентно повезује и остварује јединство образовне и научно-истраживачке и стручне делатности. Усвајајући научне пројекте, подстичући своје наставнике, асистенте, сараднике у настави и студенте да учешћем у њима, или у оквиру самосталног научног и стручног рада истражују, изучавају и унапређују правну мисао и науку и дају предлоге за унапређење праксе, Факултет, обезбеђује услове за унапређење свих облика наставних активности. Подстицањем, стварањем услова и подржавањем учешћа у научним пројектима, објављивању научних радова и монографија својих наставника, асистената, сарадника у настави и студената основних и докторских студија, Факултет остварује јединство научно-истраживачког, стручног и образовног рада. Учесће у пројектима, домаћим и иностраним саветовањима, објављивање резултата научних и стручних радова, представља један од услова за напредак у професионалној каријери наставника, асистената и сарадника у настави и критеријум за избор у више звање.

Факултет доприноси решавању актуелних друштвених проблема и проблема у функционисању правног система, развоју науке и научног стваралаштва, унапређивању правничког образовања и правне струке, остваривању принципа учења током читавог живота, развоју и усавршавању научног подмлатка, укључивању студената у научно-истраживачки рад, промовисању Факултета као националног и регионалног центра основних, развојних и примењених истраживања у области друштвено-хуманистичких наука, повезивању Факултета са другим научним институцијама у земљи и у иностранству ради размене знања и искустава и рада на заједничким пројектима, повезивању Факултета са правосудним и другим правним и друштвеним институцијама, и стварању бољих материјалних услова за рад и развој Факултета. Факултет је 2003. године основао Центар за јавну управу као партнерство између Школе за урбане и јавне послове Универзитета у Арлингтону из Тексаса, Сједињене Америчке Државе и Правног факултета Универзитета у Крагујевцу. Сврха постојања овог Центра јесте стварање трајне базе за обуку и истраживање модерних метода и менаџмента у локалној самоуправи. До сада је обуку за професионалног менаџера у Центру за јавну управу успешно завршило 123 кандидата, сви запослени у локалној управи града Крагујевца ([Прилој број 78](#)).

Од свог настанка Факултет је, самостално или у сарадњи са другим установама у земљи и иностранству, реализовао научно-истраживачке пројекте, који су дали значајан допринос развоју правне науке.

Факултет је у претходне три године организовао низ научних скупова и саветовања националног и међународног карактера:

1. VI ЗИМСКА ШКОЛА ЕВРОПСКОГ ПРАВА - од 21. до 26. фебруара 2005. године на Златибору;

2. НОВО ПРИВРЕДНО ЗАКОНОДАВСТВО - 5. маја 2005. године на Правном факултету у Крагујевцу;

3. У СУСРЕТ НОВИМ ПРАВНИМ РЕШЕЊИМА - 26. јануара 2006. године на Правном факултету у Крагујевцу;

4. VII ЗИМСКА ШКОЛА ЕВРОПСКОГ ПРАВА - од 24. фебруара до 04. марта 2006. године на Златибору;

5. ПРАВО И ЈЕЗИК - 4. маја 2006. године на Правном факултету у Крагујевцу;

6. НОВО ПОРОДИЧНО ЗАКОНОДАВСТВО - 16 - 17. октобар 2006. године у Врњачкој Бањи;

7. VIII ЗИМСКА ШКОЛА ЕВРОПСКОГ ПРАВА - од 26. фебруара до 3. марта 2007. године на Златибору;

8. СРПСКО ПРАВО НЕКАД И САД - 4. мај 2007. године на Правном факултету у Крагујевцу;

9. ЗИМСКА ШКОЛА ЕВРОПСКОГ ПРАВА - од 25. фебруара до 1. марта 2008. године на Златибору;

10. ТРИДЕСЕТ ГОДИНА ЗАКОНА О ОБЛИГАЦИОНИМ ОДНОСИМА од 24. до 27. септембра 2008. године, на коме је узело учешће поред домаћих, и један број иностраних експерата из облигационог права.

Радови са ових скупова публиковани су у тематским зборницима радова, што је омогућило дисеминацију научног знања и идеја.

Квалитет научно-истраживачког рада наставника, асистената и сарадника у настави Факултета остварује се: обезбеђивањем услова за научно-истраживачки рад, утврђивањем и доследним остваривањем стандарда у погледу квантитета и квалитета научно-истраживачког рада наставника, асистената, и сарадника у настави, и утврђивањем и остваривањем етичких стандарда у научноистраживачком раду.

Факултет води развојну политику научно-истраживачког и стручног рада и систематски прати и оцењује обим и квалитет истраживачког рада наставника, асистената и сарадника у настави.

Наставници, асистенти и сарадници Факултета тренутно су укључени у пројекат "Правни систем Србије и стандарди ЕУ и Савета Европе", који је одобрен од стране Министарства за науку и заштиту животне средине РС у трајању од пет година (2006-2010). У овај пројекат укључено је 28 наставника, асистената и сарадника нашег Факултета. Пре овог пројекта, наставници, асистенти и сарадници Факултета учествовали су у пројекту "Слободе и права човека и грађанина у концепту новог законодавства Републике Србије", који је одобрен од стране Министарства за науку, технологију и развој РС у трајању од четири године: 2002-2005. У овај пројекат била су укључена 36 наставника, асистената и сарадника нашег Факултета. Објављена су четири истоимена зборника радова за 2002, 2003, 2004 и 2005. годину као и следеће публикације: **1. ПОРОДИЧНО ПРАВО**, проф. др Зоран Поњавић, Правни факултет у Крагујевцу, 2005. **2. МЕЂУНАРОДНО ПОСЛОВНО ПРАВО**, проф. др Радован Вукадиновић, Правни факултет у Крагујевцу, 2005. **3. ПРАВО ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ** проф. др Радован Вукадиновић, Правни факултет у Крагујевцу, 2005. **4. НОВО ПРИВРЕДНО ЗАКОНОДАВСТВО**, Зборник радова, Правни факултет у Крагујевцу, 2005. **5. У СУСРЕТ НОВИМ ПРАВНИМ РЕШЕЊИМА**, Зборник радова, Правни факултет у Крагујевцу, 2005. **6. НАСЛЕДНО ПРАВО**, проф. др Слободан Сворцан, Правни факултет у Крагујевцу, 2006. **7. ХИПОТЕКАРНО ТРЖИШТЕ И СКЛОНОСТ КА РЕФИНАНСИРАЊУ**, доц. др Нада Тодоровић, Правни факултет у Крагујевцу, 2006. **8. РАДНИ ОДНОС ДРЖАВНИХ СЛУЖБЕНИКА** Зборник радова, Правни факултет Крагујевац, 2005. **9. ПРАВО И ЈЕЗИК**, Зборник радова, Правни факултет у Крагујевцу, 2006. **10. ПОТРЕБА КРИТИЧКОГ ПРОМИШЉАЊА У ОПШТОЈ НАУЦИ О ПРАВУ**, проф. др Тодор Подгорац, Правни факултет Крагујевац, 2006. **11. ПРИВРЕДНО ПРАВО**, проф. др Ивица Јанковец, проф. др Миодраг Мићовић, Правни факултет Крагујевац, 2006. **12. УВОД У ПРАВО**, доц. др Срђан Ђурђевић, Правни факултет Крагујевац, 2006. **13. ПРАВНИ СИСТЕМ СРБИЈЕ И СТАНДАРДИ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ И САВЕТА ЕВРОПЕ**, књига I, зборник радова, Правни факултет Крагујевац, 2006. **14. НОВО ПОРОДИЧНО ЗАКОНОДАВСТВО**, зборник радова, Правни факултет Крагујевац, 2006. **15. ПРЕДМЕТ УГОВОРА**, проф. др Слободан Сворцан Правни факултет Крагујевац, 2007. **16. ОБАВЕШТАЈНЕ СЛУЖБЕ И НАЦИОНАЛНА БЕЗБЕДНОСТ** проф. др Андреја Савић, Правни факултет Крагујевац, 2006. **17. Рад полиције у заједници**, проф. др Бранислав Симоновић, 2006. **18. ЈАВНЕ ВЛАСТИ И СПОРТ**, проф. др Ненад Ђурђевић, Правни факултет Крагујевац, 2008. **19. МОДЕРНИ КОНЦЕПТ ТЕРОРИЗМА**, проф. др Драгана Петровић, Правни факултет Крагујевац, 2007. **20. ОСНОВИ ЕКОНОМИЈЕ**, проф. др Давид Дашић, проф. др Свето Пурић, доц. др Нада Тодоровић, Правни факултет Крагујевац, 2006.. **21. СРПСКО ПРАВО НЕКАД И САД**, зборник радова, Правни факултет Крагујевац, 2007. **22. ПРАВНИ СИСТЕМ СРБИЈЕ И СТАНДАРДИ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ И САВЕТА ЕВРОПЕ**, књига II, зборник радова, Правни факултет Крагујевац, 2006. **23. ПОРОДИЧНО ПРАВО**, проф. др Зоран Поњавић, Правни факултет у Крагујевцу, 2007. **24. ОСНОВНИ ПРАВНИ ИНСТИТУТИ**, Проф. др Обрад Станојевић и проф. др Емилија Станковић, Правни факултет у Крагујевцу, 2008. **25. USURECERTIO FIDUCIAE**, мр Срђан Владетић, Правни факултет у Крагујевцу, 2008. **26. РАДНИ ОДНОСИ**, књига II, проф. др Радоје Брковић, Правни факултет у Крагујевцу, 2008. **27. КОМЕНТАР ЗАКОНА О СПОРТУ**, проф. др Ненад Ђурђевић, Правни факултет у Крагујевцу, 2008.

Факултет усваја Програм научно-истраживачког рада ([Прилој број 55](#)), Програм развоја научно-истраживачког подмлатка Правног факултета у Крагујевцу ([Прилој број 56](#)), и План рада Института за правне и друштвене науке ([Прилој број 53](#)). Ови документи усклађени су са стратешким циљем Факултета, као и са националним и европским циљевима и стандардима високог образовања.

Факултет подстиче и стимулише научно-истраживачки и стручни рад и научну продукцију наставника, асистената и сарадника у настави, настојећи да обезбеди литературу, приступ базама података, рачунарску и другу опрему, неопходне дозволе за емпиријска истраживања, информације о конкурсима, помоћ у припреми пројектне документације, формирању пројектних тимова и друго. У оквиру „Мајских правничких дана“, односно саветовања које је већ традиционално на Факултету, приказују се најбољи објављени научни радови у претходној школској години.

Правилником о издавачкој делатности ([Прилој број 24](#)), у складу са Законом и Статутом Правног факултета у Крагујевцу, уређује се издавачка делатност Факултета, утврђују надлежни органи којима се поверава издавачка делатност, одређују се услови и поступак издавања публикација, као и друга питања од значаја за издавачку делатност. Издавачка делатност Факултета обухвата издавање уџбеника, монографија, зборника радова, периодичних публикација, као и других публикација и материјала намењених образовном, научном и стручном раду. Правилником о издавачкој делатности у члану 3. предвиђено је да издавачку делатност на Факултету остварује Центар за публикације као посебна организациона јединица при Институту за правне и друштвене науке Факултета. Центар обавља издавачку делатност на основу годишњег плана издавачке делатности који се утврђује на предлог наставника, асистената и сарадника у настави, катедара, Издавачког одбора, Центра за публикације, декана и Наставно-научног већа Факултета. Публикације које имају периодични карактер, улазе у годишње планове издавачке делатности.

Факултет објављује резултате индивидуалног и колективног научно-истраживачког и стручног рада, како би их учинио доступним правничкој и широј јавности и на тај начин утицао на развој науке и правне струке. Објављивање научних публикација остварује се у оквиру Института за правне и друштвене науке.

Факултет је од 1979. године до 1992. године издавао часопис „Гласник Правног факултета у Крагујевцу“, а од 1992. године променио је назив у „Гласник права“ часописа који је на листи категорисаних часописа Министарства науке имао категорију Р62. Излазио је у континуитету до 1997. године.

Факултет континуирано прати и вреднује резултате научно-истраживачког и стручног рада наставника, асистената и сарадника у настави разматрањем извештаја наставника, асистената и сарадника у настави и утврђивањем научне и стручне компетенције наставника, асистената и сарадника у настави.

Научно-истраживачки рад на Факултету обавља се у складу са универзалним принципима добре научне праксе, која подразумева да се научна истраживања спроводе у складу са најновијим научним достигнућима, да се радови других аутора коректно цитирају, да се резултати истраживања презентују на начин који обезбеђује њихову проверу и да се критичност и егзактност, као битне карактеристике научног рада, примењују у свим фазама научно-истраживачког рада. Сви наставници, асистенти и сарадници у настави дужни су да поштују принципе добре научноистраживачке праксе, а Факултет је дужан да младе сараднике у настави упозна са принципима добре научне праксе одмах по заснивању радног односа.

На Факултету се посебна пажња придаје раду са младим научним истраживачима. Усвојен је Програм развоја научно-истраживачког подмлатка ([Прилој број 56](#)) којим су предвиђени програми за усавршавање у области методологије

правних и друштвених истраживања, планирања, дизајнирања и руковођења научно-истраживачким пројектима, програми за унапређивање знања и вештина у области информатичких и комуникационих технологија, страних језика и др. Млади научни истраживачи на пројектима имају право на перманентну помоћ старијих истраживача, а њихов рад у оквиру научних пројеката јасно је одређен у погледу предмета, очекиваних резултата и рокова.

Значајан део научноистраживачког рада Факултета одвија се у оквиру Института за правне и друштвене науке (у даљем тексту: Институт). Орган управљања Института је Научно веће Института, док радом Института непосредно руководи директор Института. Њихова овлашћења регулисана су Статутом (чл. 31. Статута) и Правилником о организацији и раду Института за правне и друштвене науке ([Прилој број 26](#)). Институт је у свом досадашњем функционисању објавио или учествовао у издавању 80 публикација, где се као издавач појавио Правни факултет, односно Институт. Међу објављеним студијама посебно се истичу оне студије које су директан резултат рада на реализованим макропројектима. То су:

1. Корисни модел - упоредно правна анализа у југословенском праву *de lege ferenda*.
2. Могућности трансформације жиговног права у контексту нове политике заштите индустријске својине у Југославији.
3. Србија и европско право (пет зборника радова).
4. Слободе и права човека и грађанина у концепту новог законодавства Републике Србије (четири студије).
5. Правни систем Србије и стандарди ЕУ и Савета Европе (три зборника до сада).

Поједине од горе наведених монографија које су настале као резултат више десетина фундаменталних и примењених научних истраживања из области правних и друштвених наука уопште и конвергентних дисциплина истраживања данас спадају у тзв. "reference books" из области делатности Института, а неки од резултата истраживања који су реализовани у Институту објављени су у чланцима који се цитирају у међународним референтним часописима.

Наставници, асистенти и сарадници у настави на крају академске године подносе Институту извештај о научном и стручном раду, који садржи податке о објављеним научним и стручним радовима и податке о свим облицима научног и стручног рада, на основу којих се утврђује научна компетенција научних истраживача. Уз извештај о научном и стручном раду, наставник, односно сарадник у настави, дужан је да поднесе прилоге којима документује свој научни и стручни рад.

Процена испуњености Стандарда 6 и предлог корективних мера

На основу изнетих чињеница о организацији и резултатима научно-истраживачког рада, закључује се да је на Правном факултету испуњен Стандард 6.

У наредном периоду потребно је повећати број наставника, асистената и сарадника у настави који учествују у пројектима које финансира Министарство науке РС. Потребно је унапредити сарадњу са домаћим и страним научно-истраживачким установама ради реализације заједничких пројеката.

Од посебне важности је веће подстицање наставника, асистената и сарадника у настави за учествовање у конкурсима за међународне пројекте и пружање помоћи у изради пројектне документације.

Ради унапређења научно-истраживачког рада, Факултет ће у складу са Правилником о критеријумима за коришћење средства фонда за финансирање

научноистраживачког рада и објављивање резултата научноистраживачког рада ([Прилој број 25](#)), обезбедити да наставници, асистенти и сарадници у настави ангажовани на пројектима који се финансирају из сопствених средстава Факултета буду награђени према оствареним научним резултатима.

У склопу корективних мера, предвиђено је обнављање праксе објављивања периодичног научног часописа чији је издавач Правни факултет у Крагујевцу.

У Институту за правне и друштвене науке формираће се научни картон (односно база података) за сваког наставника, асистента и сарадника у настави, у који ће се уносити подаци о објављеним радовима наставника, асистената и сарадника у настави, о учешћу на научним скуповима и пројектима, о менторском, рецензентском и уређивачком раду, и о чланству у експертским комисијама и др. Научни картони биће саставни део документације Института за правне и друштвене науке и биће јавно доступни на Интернет страници Факултета.

У наредном периоду, Факултет ће стриктно примењивати све поступке и инструменте за обезбеђење квалитета научно-истраживачког и стручног рада, предвиђене Правилником о квалитету и самовредновању ([Прилој број 22/б](#)) и Правилником о организацији и раду Института за правне и друштвене науке ([Прилој број 26](#)). Уколико се оцени да њихова примена не даје очекиване ефекте, биће потребно да они буду иновирани.

У складу са чланом 3. Правилника о издавачкој делатности ([Прилој број 24](#)) на Факултету ће отпочети са радом Центар за публикације као посебна организациона јединица при Институту за правне и друштвене науке Факултета.

Прилози:

- Библиографија наставника, асистената и сарадника у настави ([Прилог број 59](#)).
- Извештај о раду Центра за јавну управу ([Прилог број 78](#)).
- Одлука Министарства науке Републике Србије о акредитацији Правног факултета као државног факултета у области друштвених наука - право за обављање научноистраживачке делатности ([Прилог број 7](#)).
- Одлука о усвајању Плана рада и План рада Института за правне и друштвене науке ([Прилог број 53](#)).
- Правилник о докторским студијама ([Прилог број 23](#)).
- Правилник о издавачкој делатности ([Прилог број 24](#)).
- Правилник о квалитету и самовредновању ([Прилог број 22/б](#)).
- Правилник о критеријумима за коришћење средства фонда за финансирање научноистраживачког рада и објављивање резултата научноистраживачког рада ([Прилог број 25](#)).
- Правилник о организацији и раду Института за правне и друштвене науке Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 26](#)).
- Одлука о усвајању и Програм научно-истраживачког рада Правног факултета Универзитета у Крагујевцу за период 2006-2010 годину ([Прилог број 55](#)).
- Одлука о усвајању и Програм развоја научноистраживачког подмлатка Правног факултета у Крагујевцу за период 2006-2010 годину ([Прилог број 56](#)).
- Статут Факултета ([Прилог број 18](#)).

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентну едукацију и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

Правилником о квалитету и самовредновању дефинисани су стандарди квалитета наставника, асистената и сарадника у настави Факултета: висока оспособљеност за наставни и научноистраживачки и стручни рад, мотивисаност за максимални допринос развоју науке и научног стваралаштва, способност интегрисања нових научних знања у наставни процес и друго. Од наставника асистената и сарадника у настави се очекује: да у комуникацији са студентима буду коректни, објективни, професионални, одговорни, да испољавају спремност на сарадњу и пружање помоћи у раду, да су доследни и тачни у поштовању правила извођења наставе и испита, да својим укупним радом, знањем, као и целокупном личношћу буду позитиван узор студентима.

Већина наставника, асистената и сарадника у настави Факултета оспособљена је за: примену савремених наставних метода, организовање и управљање наставом како би она максимално одговарала потребама струке и захтевом за квалитетном едукацијом студената, разумевање и уважавање индивидуалних разлика међу студентима и различитих стилова учења, развијање инструмената за редовно праћење и квалитетно оцењивање рада студената и коришћење савремених информационих технологија и дидактичких средстава у настави.

Подаци о наставницима, асистентима и сарадницима у настави Факултета доступни су на Интернет страници Факултета, а Књига наставника ([Прилој број 60](#)) је саставни део прилога у документацији за акредитацију студијских програма.

Квалитет наставника, асистената и сарадника у настави обезбеђује се поштовањем законских и других прописа о избору наставника, асистената и сарадника у настави, који су садржани у Закону о високом образовању Републике Србије ([Прилој број 2](#)), Статуту Универзитета у Крагујевцу ([Прилој број 9](#)), Статуту Правног факултета ([Прилој број 18](#)), Правилнику о условима и поступку за давање сагласности стручних већа универзитета на одлуке о избору наставника Универзитета у Крагујевцу ([Прилој број 12](#)), који је усклађен са Препорукама Националног савета за високо образовање од 4. маја 2007. године. Приликом избора кандидата у звање наставника, асистента и сарадника у настави, поред услова прописаних у чл. 124 Статута Факултета, Факултет посебно вреднује: резултате научног и истраживачког рада кандидата, резултате постигнуте у обезбеђивању научно-наставног подмлатка, повезаност образовног рада наставника са радом на пројектима у другим областима привредног и друштвеног живота, као и његове педагошке квалитете. Педагошки квалитети подразумевају способност да се организација и методи извођења наставе и верификација рада студената прилагоде потребама струке и студената.

Задовољавајући ниво квалитета наставника, асистената и сарадника у настави постиже се и сталним праћењем и подстицањем наставне, научно-истраживачке и стручне активности наставника, асистената и сарадника у настави, као и перманентним подизањем нивоа педагошких и дидактичко-методичких компетентности наставника, асистената и сарадника у настави. Факултет организује, најмање једанпут у две године семинаре о методама осавремењивања наставе и примени савремених техничких средстава у настави. Наставници, асистенти и сарадници у настави су обавезни да присуствују свим семинарима.

Факултет обезбеђује наставницима, асистентима и сарадницима у настави

могућност за научно и стручно усавршавање и напредовање путем: информисања наставника, асистената и сарадника у настави о конкурсима за стипендије, информисања наставника, асистената и сарадника у настави о научним скуповима у организацији образовних и других институција у земљи и иностранству, обезбеђивања литературе, приступа базама података, библиотечким ресурсима на Интернету и другој научној инфраструктури, успостављањем билатералне и мултилатералне сарадње са домаћим и међународним образовним институцијама у циљу размене наставника, асистената и сарадника у настави, припреме и реализације заједничких пројеката и друго, одобравања плаћених одсуства ради студијских боравака, специјализација, учешћа на научним и стручним скуповима у земљи и у иностранству и партиципиранија у финансирању научног и стручног усавршавања наставника, асистената и сарадника у настави.

Квалитет наставника, асистената и сарадника у настави на Факултету обезбеђује се и адекватном кадровском политиком, којој је циљ: развој факултета као образовне и научне институције, довољан број квалитетних наставника, асистената и сарадника у настави, оптимална кадровска и старосна структура наставног особља, брижљива селекција младих кадрова и професионали напредак и усавршавање наставника, асистената и сарадника у настави. Приликом утврђивања кадровске политике, Факултет има у виду потребу за новим наставницима, асистентима и сарадницима у настави у циљу квалитетног остваривања студијских програма, наставног процеса и научноистраживачког и педагошког рада.

Научно и стручно усавршавање наставника, асистената и сарадника у настави Факултета финансира се из средстава Факултета, у складу са Правилником о критеријумима за коришћење средства фонда за финансирање научноистраживачког рада и објављивање резултата научноистраживачког рада ([Прилој број 25](#)).

Квалитет педагошког рада наставника, асистената и сарадника Факултета је на задовољавајућем нивоу, што потврђују резултати анкетирања студената. Квалитет педагошког рада наставника, асистената и сарадника студенти су оцењивали помоћу 15 индикатора, којима је додата и оцена за укупни утисак. Укупна просечна оцена квалитета рада наставника, асистената и сарадника вреднована је са 4,45, што говори да је квалитет наставника и сарадника Факултета задовољавајућем нивоу.

Резултати анкетирања показују да су укупне оцене квалитета рада наставника, асистената и сарадника по годинама студија прилично уједначене. Студенти су највишом оценом вредновали педагошки рад наставника, асистената и сарадника са треће године (4,53), следе наставници са четврте године (4,52), затим наставници са друге године (4,43) и на крају наставници са прве године студија (4,32), чији је рад оцењен за 0,21 нижом оценом у односу на најбоље оцењене наставнике, асистенте и сараднике са треће године.

Ипак, не може се пренебрегнути околност да неки наставници нису обухваћени анкетом, као ни да у појединим случајевима анкетом није био обухваћен репрезентативан узорак – мање од 10 студената, што у извесној мери приказане резултате релативизира. ([Прилој број 74](#)).

Факултет је својим актима детаљно регулисао начин праћења и вредновања квалитета педагошког рада наставника, асистената и сарадника, укључујући и периодичну студентску анкету и предвидео је корективне мере за обезбеђење задовољавајућег нивоа квалитета. Према потреби, Факултет организује обуке за унапређење педагошких и дидактичко-методичке компетенције својих наставника, асистената и сарадника. У делу овог извештаја који се односи на квалитет наставног процеса наведени су подаци о активностима на унапређивање педагошких способности наставника, асистената и сарадника.

На сајту Факултета биће уведена стална рубрика у оквиру које студенти могу да оцењују педагошке квалитете наставника, асистената и сарадника у настави.

Процена испуњености Стандарда 7 и предлог корективних мера

Правни факултет у Крагујевцу испуњава Стандард 7.

Факултет ће и даље водити адекватну кадровску политику и доследно примењивати критеријуме за избор у звање и заснивање радног односа са наставницима, асистената и сарадницима у настави, перманентно пратити и подстицати наставне, научноистраживачке и стручне активности наставника, асистената и сарадника у настави.

Факултет ће обезбедити да сваки асистент и сарадник у настави, пре укључивања у наставни процес, заврши базични курс у области наставне педагогије, дидактике и методике. Већа пажња биће посвећена промовисању научних резултата наставника, асистената и сарадника у научној и стручној јавности.

У складу са резултатима досадашњих анкета, Правни факултет у Крагујевцу ће настојати да у наредном периоду анкетом обухвати: све наставнике, асистенте и сараднике у настави, репрезентативан узорак студената, али и да поправи остварене резултате како на појединачном, па тако и у укупном износу. Такође, Факултет ће у наредном периоду прописати нову форму анкетних упитника послодаваца, која ће предвидети детаљне, прецизне и мерљиве индикаторе.

Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета и Поткомисија за праћење и унапређење студирања оствариваће у пракси систем перманентне контроле свих аспеката квалитета наставника, асистената и сарадника у настави, сачињавање извештаје и предлагати мере за унапређење свих области које су обухваћене контролом квалитета на основу Правилника о квалитету и самовредновању.

Факултет ће од школске 2008/2009. године увести наставника рецензента као облик контроле квалитета наставника, асистената, сарадника у настави у складу са Правилником о квалитету и самовредновању и стандардом 7.

Треба напоменути, да у време спровођење анкета нису били познати критеријуми Националног савета за високо образовање о вредновању педагошког рада (педагошки критеријуми). Приликом наредних анкетања и ови ће се критеријуми узимати у обзир као посебна одредница приликом састављања упитника.

Прилози:

- Књига наставника ([Прилог број 60](#)).
- Правилник о квалитету и самовредновању ([Прилог број 22/б](#)).
- Правилник о условима и поступку за давање сагласности стручних већа Универзитета на одлуке о избору наставника Универзитета у Крагујевцу ([Прилог број 12](#)).
- Статут Универзитета, ([Прилог број 9](#)).
- Статут Факултета ([Прилог број 18](#)).
- Правилник о условима и поступку за давање сагласности стручних већа универзитета на одлуке о избору наставника Универзитета у Крагујевцу ([Прилог број 12](#)).
- Правилник о критеријумима за коришћење средства фонда за финансирање научноистраживачког рада и објављивање резултата научноистраживачког рада ([Прилог број 25](#)).
- Извештај о спроведеним анкетама студената за процену квалитета наставника, асистената и сарадника на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу у школској 2007/08 ([Прилог број 74](#)).

Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

Квалитет студената обезбеђује се тиме што се путем конкурса, према унапред утврђеним и јавно објављеним критеријумима, врши селекција пријављених средњошколаца, што обезбеђује упис кандидата за које је утврђено да су својим успехом у средњој школи и бројем освојених поена стекли довољан квантум знања за успешно укључивање у процес наставе на Факултету.

Универзитет расписује заједнички конкурс за упис на студије које се организују на Факултету (чл. 142 Статута).

Факултет обезбеђује једнакост студената у приступу судијским програмима. који, поред осталог, садржи услове за упис, мерила за утврђивање редоследа кандидата, поступак спровођења конкурса и начин и рокове за подношење жалбе на утврђени редослед.

Пријем најквалитетнијих кандидата који се пријаве за упис врши се уз стриктно поштовање прописаних услова и мерила за утврђивање редоследа пријављених кандидата. Факултет унапред планира и утврђује број студената који се уписују на студијске програме. Редослед кандидата пријављених за упис утврђује се на основу општег успеха постигнутог током средњег образовања и резултата оствареног на пријемном испиту.

Факултет саставља ранг листу пријављених кандидата и доставља је Универзитету, а Универзитет сачињава јединствену ранг- листу пријављених кандидата. Право на упис стиче кандидат који је на ранг-листи рангиран у оквиру одобреног броја за упис. Редослед кандидата за упис у прву годину дипломских академских студија утврђује се на основу опште просечне оцене остварене на основним студијама, а редослед кандидата за упис у прву годину докторских студија утврђује се на основу опште просечне оцене остварене на основним и дипломским академским студијама и остварених научних резултата, на начин предвиђен Правилником о докторским студијама ([Прилој број 23](#)).

Факултет обезбеђује равноправност студената по свим основама, као и могућност студирања студената са посебним потребама. Сви студенти Факултета су једнаки и уживају једнак положај и једнаку правну заштиту без обзира на расу, боју коже, пол, сексуалну оријентацију, етничко, национално или социјално порекло, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, статус стечен рођењем и друго.

На Факултету је наставни процес организован на начин који свим студентима пружа једнаке могућности, што подразумева обезбеђивање адекватних услова студирања за студенте са сензорним или моторичким инвалидитетом и уважавање разлика међу студентима. Студенти са инвалидитетом су у пуној мери укључени у све облике наставног рада и студентског организовања.

Статутом Факултета прописано је да студент има право на различитост и заштиту од дискриминације. Начин заштите индивидуалних права студената у случајевима повреде или угрожавања права, аката дискриминације, сексуалног узнемиравања и других видова злоупотребе предвиђен је и уређен Правилником о правима и обавезама студената ([Прилој број 32](#)). и Правилником о дисциплинској одговорности студената Универзитета у Крагујевцу ([Прилој број 11](#)).

Факултет редовно издаје Информатор за студенте прве године ([Прилој број 65](#)).

који садржи све потребне информације о упису на Факултет и огледне тестове за пријемни испит.

Факултет унапред упознаје студенте са обавезом праћења наставе и структуром предиспитних активности. Факултет обезбеђује да сви студенти буду информисани о свим питањима везаним за студије, као и о организацији и раду Факултета и његових органа и служби, систему обезбеђења квалитета, резултатима самовредновања и друго. Наставници, асистенти и сарадници у настави, у процесу обезбеђења квалитета студената на Правном факултету у Крагујевцу, у обавези су да на огласној табли, мониторима у холу Факултета и на сајту Факултета студентима учине доступним све релевантне информације неопходне за праћење наставе.

После доношења Закона о високом образовању ([Прилој број 2](#)), Факултет је својим актима регулисао оцењивање студената у испуњавању предиспитних обавеза и на испиту. Статутом Факултета предвиђено је да се рад студента у савлађивању појединог предмета континуирано прати током наставе и изражава у поенима. У силабусима је утврђена сразмера поена стечених у предиспитним обавезама и на испиту, при чему је од укупног броја поена, најмање 30, а највише 70 поена предвиђено за активности и провере знања у току семестра (предиспитне обавезе).

Статутом Факултета предвиђено је да на испит може изаћи студент који је испунио све прописане предиспитне обавезе. Испит је јединствен и полаже се усмено, писмено, односно писмено и усмено. Облик полагања испита утврђује се планом рада на наставном предмету.

Имајући у виду потребу да методе оцењивања студената и знања које су усвојили у току наставно-научног процеса буду усклађене са циљевима, садржајима и обимом акредитовања студијских програма, предвиђена су мерила за оцењивање успеха студената у испуњавању предиспитних обавеза.

Свим студентима Факултет омогућава да се упознају са критеријумима, правилима и процедурама оцењивања.

Обезбеђење квалитета у оцењивању студената остварује се: редовним праћењем и контролом квалитета у оцењивању и резултата оцењивања и предузимањем корективних мера у случају да су квалитет у оцењивању и резултати оцењивања испод стандардног нивоа квалитета. У досадашњем периоду рад студената био је континуирано праћен и вреднован на испиту, мада нису постојала правила о испуњавању предиспитних обавеза и стицању поена.

Факултет је предвидео правила о полагању испита, која обезбеђују пуну објективност у оцењивању. Статутом, Правилником о квалитету и самовредновању ([Прилој број 22/б](#)) и Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту ([Прилој број 31](#)), предвиђена су правила о јавности испита, правила о полагању испита пред испитном комисијом и путем теста, као и правила о поступању поводом приговора студента на оцену. Ради обезбеђења регуларности испитног процеса, Факултет је за просторије у којима се спроводи испитни процес набавио најсавременије техничке системе којима се спречава комуникација са спољашњим окружењем и могућност злоупотреба.

Приликом оцењивања студената предметни наставник у Испитну књигу која се води за сваки појединачни предмет уноси питања која је поставио студенту и добијену оцену на свако од питања. Испитна књига се трајно чува у Одсеку за наставу и студентска питања. Садржина и поступак вођења Испитне књиге детаљно су предвиђени Упутством о вођењу испитне књиге на наставном предмету Правног факултета у Крагујевцу.

Стандарди професионалног понашања наставника према студентима, као и стандарди везани за праћења рада и оцењивања знања студената (забрана

дискриминације, објективност, уједначеност критеријума, подстицање студената на континуиран рад и дестимулисање кампањског приступа учењу и сл.), произилазе из Закона о високом образовању, Статута Факултета, Правилника о квалитету и самовредновању, Етичког кодекса Универзитета, и правила добре универзитетске праксе. Студенти, преко својих представника у Поткомисији за праћење и унапређење студирања (*Прилој број 105*), на Факултету, могу непосредно дати своје мишљење, примедбе и сугестије које се тичу професионалног односа наставника приликом оцењивања, односно квалитета и критеријума оцењивања наставника. Примедбе, сугестије и запажања у вези са квалитетом оцењивања студенти могу непосредно дати и продекану за наставу, или попуњавањем рубрике на сајту Факултета.

Факултет је обезбедио систематско праћење и проверу пролазности студената, по предметима, програмима, годинама и предузимање корективних мера у случају сувише ниске или високе пролазности или других неправилности у оцењивању, које су утврђене Правилником о квалитету и самовредновању (*Прилој број 22/б*).

Акtima Факултета детаљно су уређене процедуре интерне контроле квалитета поступка оцењивања и контроле резултата оцењивања. Контрола квалитета поступка оцењивања остварује се: контролом вођења Испитне књиге, вредновањем оцењивања путем анонимног анкетирања студената, могућношћу подношења приговора на оцењивање или изношењем критика и примедби на оцењивање на сајту Факултета. Праћење и контрола резултата оцењивања врши се на основу извештаја о резултатима оцењивања студената, који по окончању септембарског испитног рока саставља Одсек за наставу и студентска питања.

Предвиђене су мере за обезбеђивање квалитета самог поступка оцењивања, као и мере за отклањање неправилности у дистрибуцији оцена (сувише високих или ниских оцена, неравномеран распоред оцена) ако се оне понављају у дужем временском периоду. На седницама Наставно-научног већа, Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета, Поткомисије за праћење и унапређење студирања, редовно се дискутује о успеху студената и предузимају се мере за унапређење квалитета оцењивања.

Факултет омогућава студентима одговарајући облик студентског организовања, деловања и учешћа у одлучивању, у складу са Законом о високом образовању, и пружа им пуну подршку у самоорганизовању и учешћу у раду студентских организација. Факултет пружа помоћ и подршку раду Студентског парламента и студентских организација кроз обезбеђивање адекватног простора и опреме, финансирањем едукативних, културних, спортских и осталих студентских активности, пројеката и манифестација. Студентски парламент успоставља сарадњу и реализује њене прихватљиве и корисне облике, пре свега у стручном раду, са другим Правним факултетима у Србији као и иностраним правним и сродним факултетима.

Студентски парламент организован је на начин предвиђен Законом о високом образовању и Статутом Факултета. Представници Студентског парламента активно учествују у раду органа и стручних тела Факултета у складу са одредбама релевантних аката Факултета.

У сарадњи са Факултетом Студентски парламент планира за сваку школску годину реализацију стручних посета релевантним институцијама (установе за издржавање казне лишења слободе, неуропсихијатријске установе, скупштине, ВСС, и друго) ради упознавања са њиховим функционисањем, организацијом, делокругом рада, мерама и поступцима које спроводе. Студентски парламент успоставља сарадњу и реализује њене прихватљиве и корисне облике, пре свега у стручном раду, са другим Правним факултетима у Србији као и иностраним правним и сродним факултетима. Студенти активно учествују у културним и спортским акцијама и манифестацијама

које организују Студентски културни центар Универзитета у Крагујевцу и остале универзитетске организације. Једна од редовних активности студената је њихово учешће на Правнијади, годишњем такмичењу студената права у знању и спорту.

Студентима Факултета је на располагању Клуб студената „Јустисија“, који је место промовисања уметничког, музичког, књижевног, научно-истраживачког и других облика рада студената.

Студенти узимају учешћа у раду Правне клинике која је организована на Факултету у циљу практичне едукације студената. Рад Правне клинике обавља се под стручним надзором професора, асистената и сарадника у настави Факултета. За потребе делатног функционисања Правне клинике, Факултет је обезбедио просторије опремљене одговарајућим материјално-техничким средствима подршке (компјутери, видео-бимови, интернет конекције итд.).

Квалитет студената потврђује и чињеница да су већ пуне четири године наши студенти активни и веома успешни учесници различитих форми такмичења из области Међународног јавног права. Од 27. до 30. марта, 2008. године у Београду, одржано је престижно такмичење из области међународне политике, права и дипломатије БИМУН 2008. Од преко 1000 пријављених учесника из земаља Источне и Западне Европе, неколико неевропских континената, земаља бивше СФРЈ, земаља региона, селектирано је око 160 кандидата међу којима и 5 студената Правног факултета у Крагујевцу. Није сувишно напоменути да је говорни језик на такмичењу био енглески.

Процена испуњености Стандарда 8 и предлог корективних мера

Правни факултет у Крагујевцу испуњава Стандард 8.

Факултет ће настојати да мотивише што већи број средњошколаца који су са одличним успехом завршили школу да упишу основне академске студије права, како би обезбедио да студенти имају задовољавајући ниво претходних знања.

У наредном периоду, Факултет ће за наставнике, асистенте и сараднике у настави организовати обуку за примену новоуспостављеног система праћења рада и оцењивања знања студената, као и обуку за примену савремених метода оцењивања.

Факултет ће припремити сву неопходну документацију како би се на унификован начин евидентирао успех студената у испуњавању предиспитних обавеза и подаци учинили транспарентним и доступним студентима који ће уписати нове студијске програме.

Факултет до сада није реализовао студијске програме за које тражи акредитацију (основне и дипломске), али је анализа успеха студената који студирају по старом наставном програму показала да на појединим предметима пролазност на испиту није на задовољавајућем нивоу. Један од могућних узрока је преобиман наставни програм тих предмета, што их чини тешким за студенте. Међутим, део узрока везан је и за критеријум оцењивања, који није прилагођен просечном нивоу знања студената.

Факултет ће и даље предузимати мере да се уочени недостаци у дистрибуцији оцена отклањају.

У наредном периоду посебна пажња биће посвећена вредновању исхода учења; периодично ће се прикупљати подаци о нивоу стручних компетенција дипломираних правника приправника, што ће омогућити да се благовремено утврди која знања и вештине студијски програм не развија у довољној мери и коју врсту интервенција треба предузимати.

Требало би у наредном периоду, најкасније са имплементацијом новог

студијског програма основних академских студија, увести испитну књигу на начин предвиђен Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту ([Прилој број 31](#)), и Правилником о квалитету и самовредновању (Стандардом 8), као још једним од начина унапређења контроле процеса оцењивања.

Прилози:

- Дневник рада на наставним предметима Правног факултета у Крагујевцу са упутством за вођење ([Прилог број 62](#)).
- Пословник о раду Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 49](#)).
- Пословник о раду Подкомисије за праћење и унапређење студирања Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 50](#)).
- Пословник о раду Студентског парламента Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 51](#)).
- Правилник о дисциплинској одговорности студената Универзитета у Крагујевцу ([Прилог број 11](#)).
- Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 31](#)).
- Правилник о правима и обавезама студената Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 32](#)).
- Правилник о Студентском парламенту Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 34](#)).
- Статут Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 18](#)).
- Упутство о анкетању ([Прилог број 69](#)).
- Етички кодекс Универзитета у Крагујевцу ([Прилог број 10](#)).
- Информатор 2008/09, ([Прилог број 65](#)).
- Конкурс за упис у прву годину основних студија за шк. 2007/2008. ([Прилог број 66](#)).
- Конкурс за упис у прву годину основних студије за шк. 2008/2009. ([Прилог број 67](#)).

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућих подзаконских аката.

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и осталих информатичких ресурса на Правном факултету у Крагујевцу обезбеђен је утврђивањем стандарда квалитета и усвајањем правилника који детаљно уређују поступак за обезбеђење квалитета у овој области, укључујући и подстицајне и корективне мере.

У складу са Правилником о уџбеницима и другим училима ([Прилој број 35](#)), настава је покривена одговарајућим уџбеницима, који су објављени пре почетка наставе, у потребном броју. Највећи део литературе Факултет обезбеђује издавањем уџбеника и другог наставног и испитног материјала. Уџбеници и друга литература продају се у књижари "Службеног гласника" у холу Факултета. Издавачка делатност Факултета ближе је регулисана Правилником о издавачкој делатности ([Прилој број 24](#)). У складу са тим Правилником (члан 3) послове издавања уџбеника обавља Центар за публикације и издавачку делатност Факултета. Савет Факултета доноси План и Програм издавачке делатности, на предлог Центра за публикације и издавачку

делатност који је усвојило Наставно-научно веће Факултета. План и Програм доносе се на почетку школске године за сваку школску годину посебно.

Правилником о уџбеницима и другим училима одређено је да списак релевантне литературе, приручника и практикума на почетку сваке школске године утврђује, на предлог катедри, својом одлуком Наставно-научно веће Факултета. Информисаност студената о потребној литератури обезбеђена је низом активности свих учесника у наставном процесу, као и ангажовањем пратећих служби. Списак литературе на предмету садржан је у плану рада (силабусу). Предметни наставник је дужан да на почетним часовима предавања упозна студенте са обавезном и допунском литературом. Са целокупном литературом неопходном за припрему испита на свим студијским програмима упознато је и особље библиотеке које заинтересоване студенте обавештава о могућностима њиховог библиотечког изнајмљивања. Такође, све информације везане за уџбенике и други испитни материјал, налазе се на сајту Правног факултета у оквиру спецификације сваког предмета на усвојеним студијским програмима.

Обим литературе одређен је Правилником о уџбеницима и другим училима ([Прилој број 35](#)), с обзиром на коефицијент оптерећења студената у савлађивању наставне материје на том предмету, мерен ЕСПБ, у односу на укупно оптерећење студента у савлађивању наставне материје осталих предмета на истој години студија. Испитна питања морају да прате дозвољен обим наставне материје.

Правилником о уџбеницима и другим училима Факултет је предвидео јасне стандарде квалитета у погледу садржине, структуре и стила уџбеника: уџбеници морају бити актуелни, тако што ће њихов садржај пратити најновија достигнућа у појединим правним дисциплинама, а у позитивноправним предметима ставове домаће и стране судске праксе, логично и доследно структурирани, писани јасним и разумљивим језиком и стилем, по узору на наше најбоље правне писце. Ови параметри квалитета уџбеника треба да омогуће студентима да лакше разумеју предметну материју, успешније савладају испитни материјал, као и да олакшају будућу практичну примену стеченог теоријског знања. Кад су у питању уџбеници које издаје Факултет, дефинисана су стриктна правила о њиховој структури и графичком изгледу.

Факултет обезбеђује квалитет уџбеника доследном применом правила о рецензирању уџбеника и правила о садржини, структури, стилу и обиму уџбеника приликом усвајања планова рада, као и контролом квалитета уџбеника путем анкетања студената. Правила којима се обезбеђује квалитет уџбеника садржана су у Правилнику о уџбеницима и другим училима ([Прилој број 35](#)), и у Правилнику о квалитету и самовредновању ([Прилој број 22/б](#)).

За обезбеђење квалитета уџбеника од кључне важности су правила Правилника о уџбеницима и другим училима о рецензирању уџбеника који су увршћени у литературу на предметима. На предлог надлежне Катедре, Наставно-научно веће именује два рецензента из уже научне области, од којих један није у радном односу на Правном факултету. Рецензенти врше контролу квалитета достављеног испитног материјала којом утврђују: да ли је квалитет садржине текста са научног и стручног аспекта на нивоу који дозвољава да се користи као извор испитног материјала, да ли предложени извори покривају материју која је предвиђена наставним планом и програмом предмета и да ли је предложени испитни материјал прилагођен стандардима обима. Извештај о рецензији на стандардном обрасцу, у оквиру кога експлицитно одговарају на претходна питања, рецензенти достављају Катедри у року од 30 дана. Позитивне рецензије, уз предлог о прихватању предложеног испитног материјала, Катедра доставља Наставно-научном већу, које доноси коначну одлуку о испитном материјалу који ће се користити. У случају негативних рецензија, Катедра

предметног наставника упућује да предложи други извор испитног материјала у складу са стандардима квалитета. У случају једне негативе рецензије, Катедра предметног наставника упућује да отклони недостатке на које је рецензент указао. Процедура контроле квалитета врши се сваки пут када предметни наставник предложи нове изворе испитног материјала, односно најдуже у интервалу од пет година.

Такође, важна су и правила Правилника о уџбеницима и другим училима и Правилника о квалитету и самовредновању о контроли обима литературе, као и начин вредновања квалитета уџбеника путем анкетирања студената. Студенти у анонимној анкети крајем сваког семестра оцењују квалитет уџбеника и изражавају своје мишљење о томе да ли наставници поштују правила у погледу обима литературе. Резултати анкете се обрађују у сарадњи са представницима Студентског парламента.

Факултет је студентима свих студијских програма омогућио коришћење библиотеке опремљене потребним бројем библиотечких јединица и другом опремом за рад. Рад библиотеке и коришћење библиотечког фонда регулисано је Правилником о библиотечком пословању ([Прилој број 28](#)).

Библиотека поседује богат библиотечки фонд који вишеструко надмашује тражених 1000 библиотечких јединица из области из којих се изводи наставни процес, а који је одређен као потребан за акредитацију високошколских установа. Тако, од укупно 42978 библиотечких јединица, на серијске публикације отпада 29985 јединица од којих су 20115 домаћи часописи, а 9870 страни часописи. Факултет поседује бројне монографске публикације од којих су 234 енциклопедије, 1072 докторске дисертације, 459 магистарске тезе, 2018 закони и коментари закона, а од монографских публикација које покривају студијске програме овог факултета 7823 су на српском језику, 555 на енглеском језику, 171 на француском језику, 234 на руском, 63 на словеначком, 320 на немачком и 8 на италијанском језику. Овај фонд се и даље квалитативно и квантитативно допуњава. Библиотека представља важну научноистраживачку јединицу, и од користи је не само наставницима, асистентима, сарадницима у настави и студентима нашег Факултета, него и правницима и стручњацима из других установа у граду и региону. Поред коришћења књижног фонда Библиотеке, путем стабилне и дугогодишње сарадње Библиотеке Правног факултета у Крагујевцу са бројним библиотекама и другим институцијама на простору Србије од значаја за образовање академског и научног подмлатка (Народном библиотеком Србије у Београду, Универзитетском библиотеком у Београду, Библиотеком Правног факултета у Београду, Институтом за упоредно право итд.), сталним члановима омогућено је коришћење књижног фонда осталих библиотека путем међубиблиотечке позајмице.

Према Правилнику о библиотечком пословању набавну политику води Библиотечки одбор. Библиотечки одбор систематично прати, оцењује и унапређује структуру и обим библиотечког фонда и стара се да сви предмети буду покривени одговарајућом литературом.

Обрада библиотечког материјала врши се у складу са међународним библиографским стандардима ISBD, уз помоћ компјутерског пакета програма за обраду комплетне библиотечке грађе (монографских и серијских публикација, докторских дисертација и магистарских теза) CDS/ISIS и COBISS. Претраживање комплетног библиотечког фонда могуће је преко интерног библиотечког програма CDS/ISIS, као и преко Кооперативног onlajn библиографског система и сервиса COBISS. Такође, урађена је комплетна библиографија истраживача свих наставника и сарадника Факултета која је доступна преко Кооперативног onlajn библиографског система и сервиса COBISS као и преко ECRIS SR тј., Информационог система о истраживачкој делатности Србије.

Библиотека је део академске компјутерске мреже што јој омогућава приступ великом броју база података. Библиотека има приступ двома електронским правним базама: Paragraf net, и INDOK. Реч је о електронским базама правних прописа и судске праксе које се дневно ажурирају.

У оквиру просторија библиотеке налазе се две читаонице (читаоница за мастер и докторске студије и читаоница за редовне студије и рачунска учионица, која је опремљена са 10 Пентијум 4 рачунара, уз обезбеђен приступ Интернету, правној бази података PARAGRAF-NET и INDOK, правној бази књига и часописа KOBSON, Кооперативном onlajn библиографском систему и сервису COBISS, четири скенера, са ласерским штампачем и факсом. Студентска читаоница и рачунске учионице смештене су у делу зграде Факултета у којима је обезбеђено природно и вештачко осветљење, природна и вештачка вентилација и климатизација и потребни хигијенски и техничко-технолошки услови за несметано учење и научноистраживачки рад.

У складу са бројем студената Правног факултета (преко 500), на раду у библиотеци су ангажована два библиотекара са високим образовањем и један виши књижничар. Запослени у Библиотеци су компетентни и мотивисани за рад са студентима и спремни да студентима пруже помоћ у проналажењу литературе и претраживању база података. На сајту Факултета студенти могу давати предлоге, сугестије и примедбе које се односе на начин рада, побољшање квалитета и компетентности запослених у библиотеци. Библиотека, читаоница и информатичка учионица у њеном саставу, раде сваког радног дана, у две смене, од 08-19 часова, а суботом од 09-15 часова ([Прилој број 28](#)).

Факултет је студентима обезбедио завидне информатичке ресурсе за савлађивање наставног градива. Постојећи фондус рачунара, који иначе премашује број потребан према усвојеним стандардима, и даље перманентно допуњава, како у погледу броја тако и техничким побољшањима, одржава и допуњава новим могућностима постојећу информатичку мрежу на целом Факултету, која је у функцији подизања квалитета наставног процеса, научног и стручног усавршавања наставника, асистената, сарадника у настави, студената свих студијских програма. Факултет поседује две информатичке учионице (једну са 12, а другу са 20 места) опремљене са 32 „пентијум 4“ рачунара са приступом интернету и правној бази података PARAGRAF-NET. Рад Информационог центра уређен је Правилником о организацији и раду информационог центра ([Прилој број 27](#)). Сви корисници услуга Информационог центра дужни су да поштују прописе Академске мреже Србије. На пословима информационог система ангажована су два извршиоца, један са високим, а други са средњим образовањем, који одржавају опрему, старају се о локалној мрежи и www презентацији Факултета.

Амфитеатар и све учионице за извођење наставе опремљени су неопходним аудио-визуелним средствима за извођење савремене наставе, а на свим рачунарима користе се лиценцирани рачунарски програми. Рачунарска и комуникациона инфраструктура и опрема редовно се одржавају и осавремењавају. Факултет обезбеђује несметано функционисање локалне рачунарске мреже, као дела Академске мреже Србије, која повезује све рачунаре дате на коришћење наставницима, асистентима, сарадницима у настави, службама Факултета и студентским организацијама. Све студентске организације имају рачунарску опрему и имају приступ Интернету. Факултет је 2007. године са компанијом PARAGRAF- NET закључио Уговор о заједничком организовању правно-информатичког курса за рад са електронском правном базом PARAGRAF- NET. До сада је 183 студента завршило обуку за коришћење правне базе PARAGRAF- NET.

Факултет обезбеђује квалитетан (врста и ниво стручне спреме) и према српским и европским стандардима адекватан број запослених у Библиотеци и Информационом центру. Правилником о библиотечком пословању ([Прилој број 28](#)), и Правилником о организацији и раду информационог центра ([Прилој број 27](#)), утврђена је обавеза свих запослених у овим службама да се континуирано усавршавају и раде на подизању знања и стандарда унутар свог радног ангажовања.

Анкета о процени квалитета ваннаставне подршке је показала да су студенти најзадовољнији опремљеношћу и радом Библиотеке (69,23% анкетираних је дало одговор са „да“), као и коректним и професионалним односом радника библиотеке (61,54%) и њиховом мотивацијом за рад (62,50%). У просеку 22,49% анкетираних студената је дало одговор са „делимично“ на напред поменута питања.

Затим следи оцена рада Информационог центра (58,46% студената је задовољно, а 24,62% делимично задовољно радом информационог центра). Што се тиче броја информација које садржи сајт Факултета и њиховог благовременог истицања, 45,64% је задовољно, 30,77% је делимично задовољно, док је 23,59% дало негативан одговор на ово питање.

Рад Секретаријата бележи даљи пад мерен према оцени студената о квалитету рада библиотеке. Рад секретаријата, однос према студентима и њихову мотивацију за рад је као задовољавајући оценило 33,33%, односно 38,46% студената, а као незадовољавајући 30,26%, односно 27, 69%. Нешто позитивније је оцењен распоред часова којим је 59,49% студената задовољно, а 22,56% делимично задовољно.

Сходно резултатима анкете студенти су најмање задовољни радом студентске службе (22,05% је дало одговор са „да“), њиховом мотивацијом за рад (17,95% задовољних) и постојањем коректног и професионалног односа према студентима (27,69% задовољних). ([Прилој број 75](#))

Уз резерву, која је последица нерепрезентативности узорка обухваћеног анкетом, резултати анкете показују да у наредном периоду треба предузети низ активности како би се поправио рад свих служби које пружају ваннаставну подршку, посебно студентске службе.

Резултати анкете запослених у наставној јединици показују да су они највише задовољни радом библиотеке, а најмање радом студентске службе. ([Прилој број 73](#)).

Процена испуњености Стандарда 9 и предлог корективних мера

Правни факултет у Крагујевцу испуњава Стандард 9.

Факултет ће мотивисати наставнике да припреме што више едукативног материјала у електронском облику (видео-презентације, модели тестова, задаци за решавање, изводи из књига и сл.) и учине их доступним студентима преко сајта Факултета. Наставници, асистенти и сарадници у настави биће подстакнути да у комуникацији са студентима у већој мери користе савремену комуникациону технологију, укључујући и развијање web форума.

Када је у питању Информациони центар, Факултет је за потребе акредитације већ предузео опсежне активности преуређења званичног web сајта, поставио његовог уредника, што би требало да се позитивно одрази на повећање нивоа квалитета услуга које овај центар пружа студентима. Факултет ће омогућити студентима да заврше напредне обуке за коришћење одговарајућих програмских пакета (Excel и слично).

Другачијом организацијом рада Одсека за наставу и студентска питања, већом ажурношћу, побољшањем материјално техничких услова рада и другим активностима, Факултет ће настојати да подигне квалитет њеног рада. Факултет ће настојати да побољша рад секретаријата и направи измене у постојећем распореду часова, посебно

у правцу остављања довољно времена студентима за паузу и ручак између преподневног и поподневног рада. Факултет планира да набави савременији софтвер за рад студентске службе, и у том правцу већ предузима активности.

Иако је до сада рад Библиотеке задовољавајући, по оцени студената и запослених, Факултет ће и надаље радити на повећању библиотечког фонда, повећању броја обавезних примерака уџбеника, побољшању материјално-техничких услова рада, водити квалитетнију набавну политику формирањем Библиотечког одбора, а планирано је да се део Факултета адаптира у читаоницу и прикључи библиотеци, чиме ће се створити још бољи услови за студирање и рад на Факултету. Факултет ће повећати број образовних и других установа и организација са којима врши размену публикација, како би библиотечки фонд био што богатији.

Факултет ће, у складу са финансијским могућностима, улагати у библиотечки фонд и осавремењавати рачунарску и комуникациону опрему.

Прилози:

- Извештај о резултатима анкете за процену квалитета ваннаставне подршке ([Прилог број 75](#)).
- Извештај о резултатима анкете наставног особља Правног факултета у Крагујевцу (јули 2008), ([Прилог број 73](#)).
- Попис библиографских јединица –извод из Књиге инвентара ([Прилог број 86](#)).
- Правилник о библиотечком пословању ([Прилог број 28](#)).
- Правилник о издавачкој делатности ([Прилог број 24](#)).
- Правилник о квалитету и самовредновању ([Прилог број 22/6](#)).
- Правилник о организацији и раду информационог центра ([Прилог број 27](#)).
- Правилник о уџбеницима и другим училима ([Прилог број 35](#)).
- Статут Факултета ([Прилог број 18](#)).

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

Факултет је својим општим актима, у складу са Законом о високом образовању, установио органе управљања и пословођења и детаљно регулисао њихову надлежност и одговорност у организацији и управљању Факултетом.

Према члану 67. Статута Факултета ([Прилој број 18](#)), орган управљања је Савет док је орган пословођења Декан. Према истом члану, стручни органи Факултета су: Наставно-научно веће и Веће катедара.

Организационе јединице и стручни органи Факултета, њихов састав и структура, делокруг рада и начин координације и контроле рада, утврђени су Статутом, општим актима организационих јединица, односно Правилником о организацији и раду информационог центра ([Прилој број 27](#)), Правилником о организацији и начину рада студијско - истраживачких центара ([Прилој број 29](#)) и Правилником о библиотечком пословању ([Прилој број 28](#)).

Планом рада Факултета ([Прилој број 52](#)) и Финансијским планом Факултета (које на предлог Наставно-научног већа усваја Савет), ([Прилој број 54](#)) обухваћени су и планови рада и материјално-финансијске потребе организационих јединица.

Организација Факултета утврђена је уз максимално уважавање принципа функционалности, целисходности и рационалности. Организационе јединице факултета су:

- 1) Наставно-научна јединица;
- 2) Институт за правне и друштвене науке;
- 3) Студијско истраживачки центри;
- 4) Стручна служба.

Наставно-научну јединицу чине наставници, асистенти и сарадници у настави који реализују образовну и научну делатност кроз остварење акредитованих студијских програма на свим нивоима и врстама студија, као и кроз остваривање посебних облика стручног образовања и усавршавања. Своју делатност наставно-научна јединица врши преко активности, односно рада катедри. Катедре се образују одлуком Наставно-научног већа Факултета за једну или више ужих научних области. Стручни орган катедре је веће катедре које чине сви наставници, асистенти и сарадници у настави на предметима који чине катедру.

Институт за правне и друштвене науке обавља научно истраживачку и друге научне делатности из области правних и пратећих друштвено хуманистичких наука. Наставно-научно веће може поверити Институту за правне и друштвене науке организацију и реализацију других задатака, ван плана и програма рада, уз обавезу Факултета да за ове намене обезбеди и неопходна средства.

Студијско истраживачки центри организују различите облике курсева за иновацију знања, реализују истраживачко развојне пројекте и реализују друге програме и активности од значаја за област правних и пратећих друштвено-хуманистичких наука.

Стручна служба обавља административне, правне, извршно управне, материјално финансијске, техничке, помоћне и друге опште послове за потребе реализације делатности Факултета.

Стручну службу чине следећи одсеци:

- 1) Одсек за наставу и студентска питања;
- 2) Одсек за опште послове;
- 3) Одсек за материјално-финансијске послове;
- 4) Информациони центар;
- 5) Библиотека.

Сваки одсек има шефа који непосредно организује и руководи радом одсека и одговоран је за достизање високог нивоа квалитета обављања послова. Рад сваког одсека ближе је регулисан упутством о раду ([Прилој број 70](#)). Контролу рада Стручне службе врши Секретар факултета.

Правилником о систематизацији радних места дефинисана су сва радна места на Факултету и описан је круг дужности и одговорности за свако радно место, унутрашња организација, систематизација послова и задатака ненаставних радника ([Прилој број 33](#)).

Упутством о раду организационих јединица ([Прилој број 70](#)), утврђени су поступци и процедуре за рад запослених у одговарајућој служби, као и обрасци које свака службе користи у свом раду. Постоји више упутстава о раду, којима је предвиђено: детаљан опис послова за свако радно место, са стандардизацијом процедура у обављању посла, одговорност сваког радника на радном месту у служби, индикатори квалитета и процедуру контроле квалитета, систем превентивних и корективних мера, обавеза поступања по налогу надређеног радника или органа, која је у вези са описом радног места, поступање по налогу којим се прекорачују обавезе утврђене описом радног места, процедура ангажовања ненаставног радника из једне

службе за краткорочно обављање послова у другој служби и недопуштена понашања радника у служби, којима се ремети радна дисциплина, не испуњава радна обавеза или се радна обавеза испуњава испод утврђених стандарда квалитета, за свако радно место у служби. На тај начин стандардизован је рад запослених у службама, дефинисан је очекивани ниво квалитета рада и предвиђене су мере за обезбеђење предвиђеног нивоа квалитета рада.

Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђују се Законом о раду, Колективним уговором и Правилником о систематизацији радних места (*Прилој број 33*), и доступни су јавности. Факултет формулише прецизне критеријуме за заснивање радног односа са ненастаним радницима, а може објавити оглас, односно јавни позив, како би се обезбедио пријем најквалитетнијих радника, односно како би била могућа селекција. У процесу избора кандидата пријављених на оглас избор кандидата врши Декан Факултета.

Онемогућен је сваки вид дискриминације (непосредне или посредне) приликом избора кандидата у запошљавању, али и самих запослених, с обзиром на пол, рођење, језик, расу и боју коже, старост, трудноћу, здравствено стање и инвалидност, националну припадност, вероисповест, брачни статус, породичне прилике и обавезе, сексуално опредељење, политичка и друга уверења и ставове, као и чланство у политичким организацијама и синдикатима, социјално порекло, имовинско стање и неко друго лично својство.

По закључивању уговора о раду, запослени се уводи у посао. Шеф службе или радник кога шеф службе одреди уводе у посао новог запосленог.

Сваки запослени на Факултету има свој персонални досије, у који се уписују подаци о квалификацијама и компетенцијама запосленог, о напредовању, додатном нивоу образовања које је накнадно стечено, евентуалним дисциплинским мерама и друго.

Факултет је обезбедио редовно и систематско праћење, контролу и оцењивање рада органа пословођења, шефова служби и ненаставних радника, при чему је посебна пажња посвећена праћењу и оцењивању њиховог односа према студентима и мотивације у раду са студентима.

Квалитет управљања Факултетом обезбеђује се редовном провером поступања Савета Факултета по Закону о високом образовању, Статутом, Правилником о квалитету и самовредновању и Пословником о раду, као и провером законитости донесених одлука. За поменуте провере одговорни су Декан и секретар Факултета. Савет факултета једанпут годишње анализира свој рад.

Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета периодично врши проверу општих аката Факултета са аспекта њихове компатибилности позитивним прописима, односно да ли су у складу са њима дефинисани органи управљања и пословођења Факултетом, да ли су њихове надлежности усклађене, а одговорност адекватно утврђена. У случају откривања неусаглашености у било ком од наведених питања, Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета даје предлог за измене и допуне општих аката Факултета.

Декан као орган пословођења одговара Савету за законитост свог и рада Факултета у целини и може због незаконитости бити разрешен по процедури коју регулише Статут.

Декан подноси Савету на сваких шест месеци Извештај о свом раду. Извештаји садрже сумарни преглед активности декана, продекана, и организационих јединица Факултета. Чланови Савета разматрају извештај и могу тражити његову допуну. Савет усваја извештај или допуњени извештај.

Извештај се доставља и Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета ([Прилој број 22/б](#)), која, такође, има овлашћење да захтева допуну извештаја, а може упозорити Декана на незаконитост поступања органа факултета и о томе обавестити Савет. На основу овог обавештења Савет може поставити питање одговорности Декана, односно и његовог разрешења.

Шефови одсека који чине Стручну службу Факултета непосредно прате и оцењују рад сваког запосленог у свом одсеку. Једном годишње они подносе секретару Факултета извештај који, поред оцене рада запослених садржи и постигнуте резултате, препознате проблеме и слабости и предлог мера за њихово отклањање. Посебно се прати мотивисаност запослених за рад уопште и у односима са студентима, односно коректност и професионалан однос у комуникацији са студентима, као и са наставницима, асистентима и сарадницима у настави и трећим лицима.

На основу ових извештаја, секретар Факултета припрема годишњи извештај о свом раду и раду стручне службе укупно. И овај извештај садржи постигнути ниво квалитета рада сваког појединца и одсека у целини, постигнуте резултате, уочене проблеме, узроке евентуалног пада квалитета и мере за превазилажење проблема и слабости, односно за побољшање квалитета рада, али и позитивну оцену радника појединачно и одсека у целини.

Наставник може упозорити шефа одсека или директно Декана, секретара или Комисију за обезбеђење и унапређење квалитета о уоченим проблемима и слабостима запосленог или одсека у целини. Упозорење улази у извештај, уколико слабости нису у међувремену отклоњене.

Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета има овлашћење да самоиницијативно периодично проверава рад запослених и одсека у целини и да о уоченим слабостима обавештава Декана, продекане и секретара, као и да предлаже мере за побољшање квалитета. Обавештава, међутим и о позитивним резултатима појединачно или одсека у целини.

Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета оцењује рад ненаставних радника на крају текуће године, претходно спроводећи анкету, на усвојеним обрасцима, међу ненаставним радницима, студентима, наставницима, асистентима и сарадницима у настави. Резултати анкете објављују се на сајту Факултета.

Годишњи извештај секретара доставља се Декану, Наставно-научном већу, Савету и Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета. Наставно научно веће разматра извештај и у случају потребе доноси одлуке из своје надлежности.

Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета разматра и усваја годишњи извештај секретара и, ако је потребно, предлаже дуготрајније и системске мере за побољшање квалитета. О спровођењу ових мера стара се секретар, а одговара декан.

Применом одговарајућих мера Факултет подстиче ненаставно особље на усвајање и развијање културе квалитета, на посвећеност раду и максимално залагање на послу до степена изврсности, на развијање професионалног односа према корисницима услуга и друго. Основна подстицајна мера је награђивање ненаставних радника за оне ненаставне раднике који остваре најбоље резултате у раду према заједничком предлогу секретара и Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета. Одлуку о награђивању доноси Декан Факултета.

Предвиђене су и корективне мере за отклањање узрока неквалитетног рада запослених у службама (надзор над радом запосленог, мере због повреде радне дужности и радне дисциплине и сл.), као и начин њихове примене. Правила о дисциплинским мерама садржана су у општем акту којим се регулишу права, обавезе и одговорности запослених.

Корективне мере према ненаставном раднику предлаже секретар Факултета, у складу са Законом о раду. Претходно је шеф одсека дужан да секретара неодложно упозори на субјективне или објективне проблеме које има појединац или цео одсек у обављању послова. За спровођење утврђених корективних мера у року који се одреди, одговара шеф одсека.

Рад и деловање управљачког и ненаставног особља су доступни оцени наставника, ненаставног особља, студената и јавног мњења. Рад органа пословођења и служби Факултета оцењују наставници, асистенти, сарадници у настави, ненаставни радници и студенти Факултета путем анонимног анкетирања које се спроводи у току децембра. Поткомисија за праћење и унапређивање студирања, под контролом Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета, спроводи анкету и припрема извештај о резултатима анкете.

Резултати последњег анкетирања студената показали су да су студенти углавном задовољни радом факултетских служби. Они су најзадовољнији радом Библиотеке и Информационог центра, а нешто мање су задовољни радом Одсека за наставу и студентска питања, чије радно време сматрају неадекватним и имају извесне замерке у погледу односа запослених у овој служби према студентима. ([Прилој број 75](#)).

На основу резултата анкете наставника, асистената и сарадника, може се закључити да су наставници задовољни ненаставном подршком коју им пружају стручне службе. Резултати анкете запослених у наставној јединици показују да су они највише задовољни радом библиотеке, а најмање радом студентске службе. ([Прилој број 73](#)).

У вредновању руковођења, радног окружења и радне перспективе, ненаставни радници су релативно добро оценили рад руководиоца службе (квалитет наредби и инструкција, помоћ и подршку руководиоца службе и правичност у оптерећењу запослених у служби), што показује да је један тако важан однос руководиоца и особља, који непосредно утиче на квалитет и успешност рада, оцењен врло добром оценом. Запослени у службама оценили су задовољавајућим и непосредно радно окружење и радну атмосферу у којој они обављају послове. ([Прилој број 71](#)).

Број ненаставних радника, степен њихове стручности у складу су са стандардима за акредитацију. Ненаставно особље Факултета квалификовано је и компетентно и својим радом успешно пружа подршку квалитетној реализацији студијских програма и обављању научно-истраживачке и осталих делатности Факултета.

Факултет перманентно осавремењава процес рада у службама, увођењем нових информационих технологија и процедура, што изискује стално усавршавање и образовање управљачког и ненаставног особља. Факултет, у оквиру својих финансијских и других могућности, обезбеђује услове за професионалну едукацију чланова органа пословођења, чланова органа управљања из својих редова, као и запослених у стручној служби, у циљу повишења нивоа квалитета њиховог рада. Начини на које се то постиже су: финансирање стручних семинара, саветовања, едукативних курсева и других облика професионалне едукације.

Процена испуњености Стандарда 10 и предлог корективних мера

Правни факултет у Крагујевцу испуњава Стандард 10.

У наредном периоду потребно је усклађивати Правилник о систематизацији радних места ([Прилој број 33](#)), и иновирати упутства о раду, садржана у упутствима о раду организационих јединица Факултета.

Факултет ће перманентно пратити и евалуирати примену поступака за обезбеђење квалитета управљања и ненаставне подршке, предвиђених Правилником о квалитету и самовредновању ([Прилој број 22/б](#)). другим општим актима Факултета и, ако буде потребно, усавршавати их и даље развијати.

Факултет ће и даље наставити да побољшава услове рада ненаставних радника обезбеђивањем адекватног простора, набавком савремених средстава за рад и побољшањем техничких услова рада.

Факултет ће наставити да унапређује професионалне компетенције ненаставних радника, укључујући и обуку у области ненасилне комуникације, стандарда професионалног понашања и мирног решавања сукоба и отвараће већи простор за иницијативе и идеје запослених и изражавање и уважавање мишљења ненаставних радника.

Прилози:

- Закон о раду ([Прилог број 3](#)).
- Упутства о раду стручних служби ([Прилог број 70](#)).
- Извештај о резултатима анкете ваннаставног особља о условима рада и руковођењу ваннаставним јединицама Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 71](#)).
- Извештај о резултатима анкете за процену квалитета ваннаставне подршке на Правном факултету у Крагујевцу ([Прилог број 75](#)).
- Извештај о резултатима анкете наставног особља Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 73](#)).
- Одлука о усвајању Плана рада и План рада Правног Факултета у Крагујевцу за 2009. годину ([Прилог број 52](#)).
- Правилник о квалитету и самовредновању ([Прилог број 22/б](#)).
- Правилник о организацији и начину рада студијско - истраживачких центара ([Прилог број 29](#)).
- Правилник о систематизацији радних места ([Прилог број 33](#)).
- Статут Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 18](#)).
- Упутства о раду стручних служби Факултета ([Прилог број 70](#)).
- Одлука Савета Факултета о усвајању Извештаја о пословању ([Прилог број 21](#)).
- Одлука Савета Факултета о усвајању Финансијског плана и Финансијски план Факултета ([Прилог број 54](#)).
- Одлука Савета Факултета о јавним набавкама за 2008 годину ([Прилог број 20](#)).

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

Правни факултет у Крагујевцу поседује одговарајући простор у погледу обима и структуре, тако да задовољава стандарде за акредитацију високошколских установа, који важе у погледу простора ([Прилој број 84](#)).

Табела 9.2 Листа просторија са површином у високошколској установи

Укупна бруто површина у установи -			8.431-1700 (1200 +500) = 6.731м²		
Р.б.	просторија		број места	Површина м ²	На вести адресу на којој се налази просторија
		ознака			
	Амфитетатри	Б-113	440	427,20	Јована Цвијића 1, Крагујевац
		А-4	50	70,14	
	Слушаонице	Б-115	100	150,52	
		Б-117	100	150,52	
	Учионице	А-2	60	70,14	
		А-5	"	"	
		А-101	"	"	
		А-102	"	"	
		А-104	"	"	
	Вежбаонице	А-105	"	"	
		А-204	"	"	
	Компјутерске лабораторије	Б-02	15	47,11	
		Б-118	20	66	
		Б-11	10	10,20	
	Лабораторије	А-203-Клиника	25	70,14	
		Центар за јавну управу	-	24,32	
	Радионице	А-0		24,45	
	Библиотеке	Б-	-	112,47	
	Читаонице	Б-	60	114,40	
		Б-0000-подрум	100	230	

	Књижара	хол			
	Сале - конференц.	А-1	55	70,14	
	Мокри чворови			184,38	
	Ходници				
	Ауле				
Укупно за извођење наставе					
			1450		
	Наставнички кабинети	А-110-119, А-210-219, Б-106-112, Б-201-212.	50 каб. 50-100 м.	707,53	
	Лабораторије за рад наставног особља				
	Наставничке библиотеке				
	Друге просторије намењене наставном особљу	Бифе,	-	48,96	
	Студентска служба	Део хола	5	105	
	Секретаријат	Б-1-5	5	89,49	
	Друге просторије намењене запосленима	Б-100-105; канц. Инф. центар, Тел. централа,	6 4 1	75,96 60,09 9,30	
	Студентски парламент	Б-2	25	48,16	
	Студентски бифе	-	-	70,14	
Укупно за наставно и друго особље у установи					

На основу изложеног може се закључити да Факултет задовољава стандарде квалитета у погледу простора, који су дефинисани правилима о акредитацији ([Прилој](#)

[број 85](#)).

Потребно је додатно напоменути, да поред тога што је део зграде Правног факултета додељен Универзитетској библиотеци у Крагујевцу ([Прилој број 17](#)), може се закључити из Прегледа простора, да Правни факултет у Крагујевцу испуњава услове простора.

Факултет води одговарајућу набавну и финансијску политику како би обезбедио услове за квалитетно извођење наставе и задовољио потребу запослених и студената за завременим информатичким средствима, имајући у виду њихов број. Факултет води осмишљену набавну политику у прибављању нових и одржавању постојећих основних и потрошних средстава и ресурса. ([Прилој број 20](#)).

Студентима је обезбеђен неометан приступ свим информацијама у погледу студија, које се редовно објављују на Интернет страници Факултета. Студентима је доступан Интернет, правне и библиографске базе Факултета. Факултет је студентима обезбедио две учионице опремљене савременим техничким и осталим уређајима, који студентима омогућавају рад на рачунарима, штампање, скенирање, нарезивање CD и DVD материјала. Запосленима на Факултету благовремено се достављају електронске верзије свих материјала за седнице органа управљања и стручних органа, као и сви општи акти Факултета.

Услуге фотокопирања студентима пружа библиотека Факултета на начин регулисан Правилником о библиотечком пословању ([Прилој број: 28](#)).

Факултет обезбеђује редовно одржавање простора и опреме организовањем рада одговарајућих служби, висок ниво хигијене свих просторија, као и редовно одржавање опреме и њено осавремењавање. Факултет је установио процедуре које обезбеђују рационалну набавку потрошног материјала и брзо отклањање кварова на техничким уређајима у циљу њиховог несметаног функционисања.

Квалитет простора и опреме обезбеђује се: праћењем и усклађивањем просторних капацитета и опреме са потребама наставног процеса, имајући у виду број студената и стандарде предвиђене правилима о акредитацији, контролом квалитета простора и опреме путем анкетирања студената и запослених, доследном применом законских правила и утврђених процедура набавке ствари, опреме и потрошног материјала и предузимањем корективних мера у случају пропуста у раду, праћењем и контролом квалитета рада на одржавању опреме и хигијене, и предузимањем корективних мера у циљу ефикаснијег обављања послова на одржавању опреме.

Анкетирање студената показало је да су они углавном задовољни квалитетом простора и опреме, изражавајући истовремено и захтев да квалитет ових ресурса буде још бољи. ([Прилој број 75](#)).

Процена испуњености Стандарда 11 и предлог корективних мера:

Правни факултет испуњава Стандард 11.

Факултет ће наставити да перманентно побољшава квалитет простора и опреме. Планирано је опремање учионица адекватним озвучењем, као и нова климатизација свих просторија на Факултету, при чему ће приоритет имати учионички простор.

Прилози:

- Извештај о резултатима анкете за процену квалитета ваннаставне подршке на Правном факултету у Крагујевцу, ([Прилог број 75](#)).

- Извод из катастра ([Прилог број 84](#)).
- Одлука Савета Факултета о јавним набавкама за 2008 годину ([Прилог број 20](#)).
- Одлука Скупштине Универзитета у Крагујевцу о додели дела зграде Правног факултета Универзитетској библиотеци. Број: 80/5, од 31. 12. 1981 године, ([Прилог број 17](#)).
- Попис опреме - извод из Књиге инвентара ([Прилог број 87](#)).
- Правилник о библиотечком пословању ([Прилог број 28](#)).
- Преглед простора ([Прилог број 85](#)).

Стандард 12: Финансирање

Квалитет финансирања високошколске установе обезбеђује се кроз квалитет извора финансирања, финансијско планирање и транспарентност у употреби финансијских средстава што доводи до финансијске стабилности у дугом року.

Факултет има дугорочно обезбеђена финансијска средства неопходна за реализацију наставних активности, научно-стручни и научно-истраживачки рад чиме је обезбеђена финансијска стабилност. Претпоставке за остварење овог услова произилазе пре свега из: средстава које обезбеђује оснивач, средстава која се добијају од студената који плаћају школарину Правног факултета у Крагујевцу на свим студијским програмима, других прихода остварених по основу студирања, средстава остварених по основу пројеката у које је укључен Факултет, донација, поклоне и завештања, средстава од осталих пројеката и уговора у вези са реализацијом наставе, истраживања и консултантских услуга, накнада за комерцијалне и дуге услуге и других извора, у складу са законом.

Правни основ стицања и расподеле прихода је дефинисан Законом о високом образовању ([Прилој број 2](#)), а само пословање ближе је уређено Статутом Факултета ([Прилој број 18](#)) и правилницима у складу са Статутом и законом.

Стицање финансијских средстава којима Факултет располаже врши се према самостално формулисаном плану распореда и намене средстава, а на основу Уредбе о нормативима и стандардима услова рада Универзитета и факултета за делатности које се финансирају из буџета РС („СГ РС“, бр.15/02...110/07), ([Прилој број 6](#)). Средства се распоређују, по намени, тако да се осигура ликвидност установе и финансијска стабилност у дужем периоду.

Начин расподеле средстава подразумева редовну исплату плата свих запослених у сталном радном односу и по другим законским основима и покривеност материјалних трошкова (ПТТ, комуналне услуге, топлотна енергија, коришћење грађевинског земљишта, услуге платног промета, службена путовања, информатичка и друга опрема, потрошни канцеларијски материјал, библиотечки фонд, рад Студентског парламента, финансирање научно-истраживачког рада и професионалне едукације запослених, подстицање развоја научно-истраживачког подмлатка, рада са надареним студентима, текуће и инвестиционо одржавање и друге намене у складу са законом.)

Распоред и намена финансијских средстава утврђују се финансијским планом ([Прилој број 54](#)), а реализација утврђеног распореда и намене финансијских средстава предмет је Финансијског извештаја Правног факултета у Крагујевцу који се усваја на начин прописан Статутом Правног факултета и другим позитивно правним прописима ([Прилој број 21](#)).

Од оснивања, Факултет је позитивно пословао. То значи да је редовно измиривао све обавезе и финансирао све активности, односно, све делатности Факултета.

Јавност финансијског пословања и транспарентност извора финансирања и начина употребе финансијских средстава Факултета обезбеђена је преко извештаја о пословању, односно завршног рачуна, који усваја Савет Факултета. Завршни рачун се доставља Управи за јавна плаћања, до 28.02. наредне календарске године. Такође, јавност је обезбеђена и преко Финансијског плана Факултета за сваку наредну календарску годину, који усваја Савет факултета, на предлог Наставно-научног већа. ([Прилој број 54](#)).

Прилози

- Закон о високом образовању ([Прилог број 2](#)).
- Одлука Савета Факултета о јавним набавкама за 2008 годину ([Прилог број 20](#)).
- Одлука Савета Факултета о усвајању извештаја о пословању, ([Прилог број 21](#)).
- Одлука Савета Факултета о усвајању Финансијског плана и Финансијски план Факултета ([Прилог број 54](#)).
- Статут Правног факултета ([Прилог број 18](#)).
- Уредба о нормативима и стандардима услова рада Универзитета и факултета за делатности које се финансирају из буџета РС („СГ РС“, бр.15/02...110/07, ([Прилог број 6](#)).

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе као и кроз анкетање студената о квалитету високошколске установе.

Факултет је својим општим актима и одговарајућим одлукама установио институционални систем обезбеђења квалитета којим је обезбедио значајну улогу студената у процесу самовредновања и провере квалитета. На Факултету студенти су партнери у процесу обезбеђења квалитета који јасно артикулишу своје интересе, потребе и очекивања и залажу се за њихово остваривање. Студенти активно учествују у систему обезбеђења квалитета, одговорно евалуирају све сегменте наставног рада и рада органа и служби Факултета и доприносе изградњи културе квалитета.

Улога студената у процесу обезбеђења квалитета на Правном факултету у Крагујевцу остварује се: деловањем студентских организација и учешћем студентских представника у телима Факултета, учешћем студентских представника у раду органа за обезбеђење квалитета (Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета [Прилој број 37](#)), Поткомисији за праћење и унапређење студирања ([Прилој број 44](#)), изражавањем мишљења о свим општим актима Факултета којима се утврђује стратегија обезбеђења квалитета и уређују стандарди и поступци за обезбеђење квалитета, редовним оцењивањем квалитета студијских програма, свих елемената наставног процеса, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, рада наставника, асистената, сарадника у настави и факултетских служби у поступку анкетања који спроводи надлежни орган Факултета, као и изражавањем мишљења поводом извештаја о резултатима самовредновања и извештаја о резултатима екстерног оцењивања квалитета.

Учешће студентских представника у раду органа за обезбеђење квалитета, трајање мандата и разрешење дужности уређено је Правилником о квалитету и самовредновању ([Прилој број 22/б](#)). На Факултету је обезбеђен рад студентских организација и Студентског парламента ([Прилој број 34](#)), преко којих студенти

самостално вреднују све активности рада Факултета. Организација и спровођење поступка анкетирања студената, обрада, објављивање и чување анкетног материјала, као и обезбеђивање регуларности поступка анкетирања у надлежности је Поткомисије за праћење и унапређење студирања. Време, начин и поступак анкетирања студената, садржина анкетног листа, узорак испитаника, начин обраде и презентовања података утврђени су Упутством о анкетирању ([Прилој број 69](#)). Правни факултет у Крагујевцу резултате анкетирања студената узима у обзир приликом дефинисања стратегија унапређивања квалитета, и планира унапређење процеса евалуације. ([Прилој број 74](#) и [Прилој број 75](#)).

На сајту Факултета постоји Форум студената ([Прилој број 102](#)) у оквиру кога они могу да дају предлоге, сугестије, примедбе о свим аспектима рада на Факултету. На сајту Факултета, али и на сајту портала „Мојеправо“ ([Прилој број 106](#)) такође се организују анкете студената on line о свим аспектима рада на Факултету које Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета креира, прати и анализира.

Процена испуњености Стандарда 13 и предлог корективних мера

Правни факултет испуњава Стандард 13.

У наредном периоду, на бази стечених искустава, потребно је унапредити индикаторе квалитета, сам процес анкетирања студената, обезбедити вредновање квалитета оцењивања студената и осталих аспеката квалитета наставе и ненаставне подршке и учинити јавно доступним резултате вредновања педагошког рада наставника и сарадника.

Факултет ће наставити да унапређује систем обезбеђења квалитета, уз пуну укљученост студената, студентских организација и Студентског парламента.

Факултет ће настојати да још више мотивише студенте за објективно вредновање квалитета, као и да повећава свест и знање студената о систему обезбеђења квалитета, као и потреби да својим предлозима и сугестијама допринесу његовом даљем унапређивању.

Прилози:

- Адреса портала Мојеправо, секција форум, подсекција Правни факултет у Крагујевцу ([Прилог број 106](#)).
- Адреса сајта Факултета на којој се налази Форум за студенте ([Прилог број 102](#)).
- Извештај о спроведеним анкетама студената за процену квалитета наставника, асистената и сарадника на Правном факултету ([Прилог број 74](#)).
- Извештај о спроведеној анкети за процену квалитета ваннаставне подршке на Правном факултету у Крагујевцу ([Прилог број 75](#)).
- Одлука Декана о формирању Поткомисије за праћење и унапређивање студирања ([Прилог број 44](#)).
- Одлука Наставно научног већа о формирању Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета, број: 2260/12, од 15. 09. 2008 ([Прилог број 37](#)).
- Правилник о квалитету и самовредновању ([Прилог број 22/6](#)).
- Правилник о студентском парламенту- ([Прилог број 34](#)).
- Статут Факултета ([Прилог број 18](#)).
- Упутство о анкетирању ([Прилог број 69](#)).

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

Усвајањем Стратегије обезбеђења квалитета ([Прилој број 19/в](#)) и Правилника о квалитету и самовредновању ([Прилој број 22/б](#)), и установљавањем органа обезбеђења и контроле квалитета, Факултет је обезбедио институционалне оквире за систематско праћење, контролу, обезбеђење и унапређивање квалитета у свим областима обезбеђења квалитета.

Факултет је обезбедио услове и инфраструктуру за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања. За сваку област обезбеђења квалитета утврђени су посебни методи и индикатори за праћење и вредновање квалитета, као и систем подстицајних и корективних мера за обезбеђење задовољавајућег нивоа квалитета.

Факултет обезбеђује редовну повратну информацију од послодаваца, представника Националне службе за запошљавање, својих бивших студената и других одговарајућих организација о компетенцијама дипломираних студената, на начин утврђен Правилником о контроли и самовредновању и другим општим актима Факултета ([Прилој број: 8](#)).

Факултет обезбеђује и податке потребне за упоређивање са страним високошколским установама у погледу квалитета у складу са принципима утврђеним у Правилнику о квалитету и самовредновању ([Прилој број 22/б](#)), (стандард 14. тачка 4). У том циљу је извршено упоређивање и установљена је потребна мера усаглашености студијских програма *основних академских студија* Правног факултета у Крагујевцу са студијским програмима: 1) Правног факултета Универзитета у Амстердаму, Холандија ([Прилој број 95](#)); 2) Правног факултета Универзитета у Скопљу, БЈР Македонија ([Прилој број 100](#)); 3) Правног факултета Универзитета у Марибору, Република Словенија ([Прилој број 99](#)); 4) Правног факултета, Карловог универзитета у Прагу ([Прилој број 94](#));

Упоређивањем је установљена потребна мера усаглашености студијског програма дипломских академских студија Правног факултета у Крагујевцу са програмима дипломских академских студија 1) Правног факултета Универзитета у Генту, Белгија ([Прилој број 96](#)); 2) Правног факултета Универзитета у Гронингену, Холандија ([Прилој број 97](#)); 3) Правног факултета Универзитета у Марибору, Република Словенија ([Прилој број 98](#)).

Студијски програми Правног факултета Универзитета у Крагујевцу за које се тражи акредитација у складу су са директивом коју је донео Европски Парламент и Савет Европе ([Прилој број 1/а](#) и [1/б](#)).

Факултет је закључио уговоре о сарадњи са више иностраних правних и сродних факултета с циљем унапређења сарадње, развоја конкретних пројеката, размене искустава и унапређења научног и наставног процеса: а) са Правним факултетом „Јустинијан Први“ Универзитета у Скопљу - [Прилој број 80](#); б) са Правним факултетом Универзитета Црне Горе у Подгорици- [Прилој број 81](#); в) са Правним факултетом у Бањалуци- [Прилој број 82](#); г) са московском државном правном академијом - [Прилој број 79](#); д) са Универзитетом Тексаса у Арлингтону, School of Urban and Public Affairs - [Прилој број 83](#)).

Факултет има на свом веб сајту отворен форум ([Прилој број 102](#)), као и сарадњу са порталом „Мојеправо“ ([Прилој број 106](#)) на којима се размењују мишљења о

квалитету свих сегмената Правног факултета у Крагујевцу, а који су намењени студентима, дипломираним студентима, послодавцима, као и свим другим заинтересованим лицима.

Сви наставници, асистенти, сарадници у настави и ненаставни радници упознати су са новоуспостављеним системом обезбеђења квалитета. Извештаји о резултатима анкетирања, извештаји о успеху студената у студирању и на испитима, као и извештаји о положају правника на тржишту рада, предмет су разматрања на седницама Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета, Поткомисије за праћење и унапређивање студирања, одговарајућих комисија и Наставно-научног већа Факултета. Формирана је база података која ће обезбедити трајно чување прикупљених података и њихово упоређивање са подацима који ће се прикупити током спровођења наредног анкетирања и примене других метода за прикупљање података.

Правилником о квалитету и самовредновању предвиђено је редовно периодично вредновање квалитета, најмање једном у три године, уз могућност да се изврши и ванредна провера квалитета, ако за тим постоји потреба. Факултет спроводи поступак самовредновања и провере нивоа квалитета, током којег проверава спровођење утврђене стратегије и поступака за обезбеђење квалитета и постигнути ниво остваривања утврђених стандарда квалитета

Периодично самовредновање и проверу нивоа квалитета Правног факултета у Крагујевцу обавља Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета, Поткомисија за праћење и унапређење студирања на начин предвиђеним овим стандардом, свим осталим стандардима, Правилником о квалитету и самовредновању и Статутом.

Комисија саставља, једанпут у три године, јединствени извештај о испуњености свих прописаних стандарда квалитета Правног факултета у Крагујевцу (јединствени Извештај о самовредновању и оцењивању квалитета).

Извештај о самовредновању и оцењивању квалитета разматра и усваја Наставно-научно веће Факултета ([Прилој број 38](#)). Извештај о самовредновању учињен је доступним јавности објављивањем на Интернет страници Факултета ([Прилој број: 93](#)) и одштампан је.

Ради обезбеђивања услова за даљи развој и унапређивање система управљања квалитетом, Факултет је одредио службеника који се бави техничким пословима везаним за систем обезбеђења и унапређења квалитета (референт за квалитет) ([Прилој број: 43](#)).

Процена испуњености Стандарда 14 и предлог корективних мера

Правни факултет у Крагујевцу испуњава Стандард 14.

Факултет ће перманентно пратити начин функционисања новоуспостављеног система обезбеђења квалитета и, ако буде потребно, вршиће потребне иновације у погледу индикатора квалитета, метода прикупљања и обраде података и друго.

Факултет ће перманентно унапређивати инфраструктуру како би обезбедио редовно и систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета.

Факултет ће спровести поступак едукације запослених и студената у области обезбеђења квалитета.

Факултет ће у будућој пракси провере и оцене квалитета имплементирати и остале механизме и инструменте предвиђене Правилником о квалитету и самовредновању (наставник рецензент, испитна књига итд), и по потреби, формирати нове.

Факултет ће оцењивати квалитет анкетних упитника и постављених питања која је користио приликом прибављања података за сачињавање овог Извештаја, и у

наредном периоду, покушаће да преформулише оне анкетне упитнике који се нису показали као довољно ефикасни инструменти прибављања података, односно сачиниће потпуно нове.

Прилози:

- Брошура у којој се налази Правилник о квалитету и самовредновању са Стратегијом и стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета ([Прилог број 63](#)).
- Извештај Националне службе за запошљавање о броју и динамици запошљавања дипломираних студената Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 8](#)).
- Извештај о резултатима анкете ваннаставног особља о условима рада и руковођењу ваннаставним јединицама Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 71](#)).
- Извештај о резултатима анкете за процену квалитета ваннаставне подршке на Правном факултету у Крагујевцу ([Прилог број 75](#)).
- Извештај о резултатима анкете за процену квалитета дипломираних студената Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 72](#)).
- Извештај о спроведеним анкетама студената за процену квалитета наставника, асистената и сарадника на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу у школској 2007/08. години ([Прилог број 74](#)).
- Одлука Наставно научног већа о усвајању Извештаја о самовредновању (Број: 2425/3 од 29. 9. 2008), ([Прилог број 38](#)).
- Одлука Декана Правног факултета о именовању службеника задуженог за техничке послове у вези са обезбеђењем и контролом квалитета Број 2000/2, од 22. 9. 2008. ([Прилог број: 43](#)).
- Статут Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 18](#)).
- Правилник о квалитету и самовредновању ([Прилог број 22/б](#)).
- Споразум о сарадњи Правног факултета Универзитета у Крагујевцу са Правним факултетом „Јустинијан Први“ Универзитета у Скопју ([Прилог број 80](#)).
- Споразум о сарадњи Правног факултета Универзитета у Крагујевцу са Правним факултетом Универзитета Црне Горе у Подгорици ([Прилог број 81](#)).
- Меморандум о сарадњи Правног факултета Универзитета у Крагујевцу и Московске државне правне академије из Москве ([Прилог број 79](#)).
- Уговори о сарадњи Правног факултета у Крагујевцу са Правним факултетом у Бањалуци ([Прилог број 82](#)).
- Уговор о академској сарадњи између Универзитета Тексаса у Арлингтону, School of Urban and Public Affairs, са Универзитетом и Правним факултетом Универзитета у Крагујевцу ([Прилог број 83](#)).
- Правилник о квалитету и самовредновању ([Прилог број 22/б](#)).
- WEB адреса Правног факултета Универзитета у Амстердаму, Холандија, чији је програм *основних академских студија* компатибилан са програмом основних академских студија Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 95](#)).
- WEB адреса Правног факултета Универзитета у Генту, Белгија, чији је програм *дипломских академских студија* компатибилан са програмом дипломских академских студија Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 96](#)).
- WEB адреса Правног факултета Универзитета у Гронингену, Холандија, чији је програм *дипломских академских студија* компатибилан са програмом дипломских академских студија Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 97](#)).
- WEB адреса Правног факултета Универзитета у Марибору, Република Словенија, чији је програм *дипломских академских студија* компатибилан са програмом дипломских академских студија Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 98](#)).

- WEB адреса Правног факултета Универзитета у Марибору, Република Словенија, чији је програм *основних академских студија* компатибилан са програмом основних академских студија Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 99](#)).
- WEB адреса Правног факултета Универзитета у Скопљу, БЈР Македонија, чији је програм основних академских студија компатибилан са програмом *основних академских студија* Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 100](#)).
- WEB адреса Правног факултета, Карловог универзитета у Прагу, чији је програм основних академских студија компатибилан са програмом *основних академских студија* Правног факултета у Крагујевцу ([Прилог број 94](#)).
- Директива Европског Парламента и Савета Европе: DIRECTIVE 2005/36/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 7 September 2005 on the recognition of professional qualifications ([Прилог број 1/а](#)).
- Директива Европског Парламента и Савета Европе: Council Directive 89/48/EEC of 21 December 1988 on a general system for the recognition of higher-education diplomas awarded on completion of professional education and training of at least three years' duration ([Прилог број 1/б](#)).
- Web адреса странице сајта на којој се види да постоји Форум за студенте и да се спроводи анкетирање студената on line ([Прилог број 102](#)).
- Web адреса портала „Мојеправо“, секција форум, подсекција, Правни факултет у Крагујевцу на којој студенти могу да оцењују професоре и све области које подлежу контроли квалитета ([Прилог број 106](#)).
- Web адреса странице сајта на којој се види да су сви документи који се тичу новог система квалитета и који су усвојени у процесу припреме за акредитацију учињени доступним јавности тако што се могу читати на сајту Факултета или преузети са њега ([Прилог број 93](#)).

ОПШТА ОЦЕНА О ИСПУЊЕНОСТИ СТАНДАРДА КВАЛИТЕТА НА ПРАВНОМ ФАКУЛТЕТУ У КРАГУЈЕВЦУ

Правни факултет у Крагујевцу испуњава све стандарде за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа предвиђене Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколске установе које је прописао Национални савет за високо образовање Републике Србије од 20. октобра 2006.

Факултет је на основу стандарда самовредновања и оцењивања квалитета које је прописао Национални савет за високо образовање сачинио и усвојио правне прописе који граде нормативну основу за имплементацију новог система управљања и контроле квалитета. Усвојио је нови Статут Факултета, донео Правилник о контроли и самовредновању и читав низ других правилника и упутстава који подржавају нови систем. Факултет је прилагодио стари систем организације служби и унутрашњег функционисања захтевима који произилазе из изграђивања и развоја новог и стандардизованог система управљања квалитетом. У складу са тим је формирао Комисију за обезбеђење и унапређење квалитета и Подкомисију за праћење и унапређивање студирања, поставио је руководиоца за основне, дипломске и докторске студије, одредио је чиновника за обављање техничких послова у вези са имплементирањем у пракси нове политике квалитета. Факултет је спровео више анкета свих структура запослених и студената. Обратио се послодавцима и Националној служби за запошљавање и од њих добио повратне информације које је размотрио са идејом да их има у виду приликом дефинисања будућих стратегија. Факултет је

упоредио своје студијске програме са студијским програмима иностраних факултета. Факултет је у процесу акредитације преиспитао рад свих служби, и наставне и ваннаставне јединице, студијских програма, структуру запослених и рад свих катедри. Потпуно је променио и осавременио сајт факултета. Настојао је да установи слабе тачке и пропусте и да пропише и имплементира корективне мере на њиховом превазилажењу или умањењу.

Све уочене предности и слабости свих области управљања квалитетом биле су предмет анализе Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета, управе Факултета, Наставно-научног већа, катедри, свих запослених, Студентског парламента.

Независно од објективно испуњених услова и стандарда, Факултет сматра да ће највећи изазов бити изграђивање нове филозофије квалитета, другачијег психолошког става запослених, студената, друштвене заједнице у односу на потребу прихватања (поунутрашењу) новог система контроле квалитета и вредности на универзитету.

Правни факултет у Крагујевцу је спреман да прихвати тај изазов и изгради нови систем управљања квалитетом који ће бити гаранција за извеснију будућност која је достојна једног европског и модерног факултета.

ТРЕЋИ ДЕО

1. СПИСАК ПРИЛОГА ИЗВЕШТАЈА О САМОВРЕДНОВАЊУ

Прилог број 1 а): Директива Европског Парламента и Савета, DIREKTIVE 2005/36/EC OF THE EUROPEAN AND OF THE COUNCIL of 7. September 2005. on the recognition of professional qualifications

Прилог број 1 б) : Директива Европског Парламента и Савета, Council Direktive 89/48/EEC of 21. December 1988. on a general system for recognition of higher-education diplomas awarded on completion of professional education and training of at least three years' duration

І Државни йройиси

Прилог број 2: Закон о високом образовању ("СГ РС" Бр. 76/05 и 100/07)

Прилог број 3: Закон о раду ("СГ РС" Број: 24/05 и 66/05)

Прилог број 4: Решење којим је Правни факултет у Крагујевцу регистрован код Привредног (трговинског) суда у Крагујевцу, фи. бр. 1602/2001, (рег. ул. бр. 5. 159-00)

Прилог број 5а: Правилник о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа ("СГ РС" Бр.106/06)

Прилог број 5б: Правилник о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма.

Прилог број 6: Уредба о нормативима и стандардима услова рада универзитета и факултета за делатности које се финансирају из буџета ("СГ РС" бр. 15/02...110/07)

Прилог број 7: Одлука Министарства науке Републике Србије о акредитацији Правног факултета као државног факултета у области друштвених наука - право за обављање научноистраживачке делатности (Број:021-01-61/72 од 11.06. 2007. године)

Прилог број 8: Извештај Националне службе за запошљавање о броју и динамици запошљавања дипломираних студената Правног факултета у Крагујевцу

ІІ Универзитетски прописи

Прилог број 9: Статут Универзитета

Прилог број 10: Етички кодекс наставника Универзитета у Крагујевцу

Прилог број 11: Правилник о дисциплинској одговорности студената Универзитета у Крагујевцу

Прилог број 12: Правилник о условима и поступку за давање сагласности стручних већа Универзитета на одлуке о избору наставника Универзитета у Крагујевцу

Прилог број 13: Одлука о давању сагласности Савета Универзитета на Одлуку о изменама и допунама Статута Правног факултета, (Број 1391/6 од 23. 9. 2008)

Прилог број 14: Одлука Сената Универзитета у Крагујевцу о усвајању студијског програма основних академских студија (Број: 1341/10, од 9. 9. 2008)

Прилог број 15: Одлука Сената Универзитета у Крагујевцу о усвајању студијског програма дипломских академских студија-мастер (Број: 1341/11, од 9. 9. 2008)

Прилог број 16: Одлука Сената Универзитета у Крагујевцу о усвајању студијског програма докторских академских студија (Број: 1341/12, од 9. 9. 2008)

Прилог број 17: Одлука Скупштине Универзитета у Крагујевцу о додели дела зграде Правног факултета Универзитетској библиотеци у Крагујевцу, Број: 80/5 од 31. 12. 1981.године

III Факултетски прописи

Прилог број 18: Статут Правног факултета у Крагујевцу

Прилог број 19: а) Одлука **Наставно-научног већа** Правног факултета у Крагујевцу о усвајању Предлога Стратегије обезбеђења квалитета од 21. маја 2008. године; б) Одлука **Савета** Правног факултета у Крагујевцу о усвајању Стратегије за обезбеђење квалитета Правног факултета Универзитета у Крагујевцу од 27.05. 2008. године; в) **Стратегија обезбеђења квалитета**

Прилог број 20: Одлука Савета Факултета о јавним набавкама за 2008. годину

Прилог број 21: Одлука Савета Факултета о усвајању Извештаја о пословању у 2007. години

Прилог број 22: а) Одлука **Наставно научног већа** Правног факултета у Крагујевцу о усвајању Правилника о квалитету и самовредновању од 29. 05. 2008. године); б) **Правилник о квалитету и самовредновању**

Прилог број 23: Правилник о докторским студијама

Прилог број 24: Правилник о издавачкој делатности

Прилог број 25: Правилник о критеријумима за коришћење средства фонда за финансирање научноистраживачког рада и објављивање резултата научноистраживачког рада

Прилог број 26: Правилник о организацији и раду Института за правне и друштвене науке

Прилог број 27: Правилник о организацији и рад у информационог центра

Прилог број 28: Правилник о библиотечком пословању

Прилог број 29: Правилник о организацији и начину рада студијско - истраживачких центара

Прилог број 30: Правилник о основним и дипломским академским студијама

Прилог број 31: Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту

Прилог број 32: Правилник о правима и обавезама студената Правног факултета у Крагујевцу

Прилог број 33: Правилник о систематизацији радних места

Прилог број 34: Правилник о Студентском парламенту Правног факултета у Крагујевцу

Прилог број 35: Правилник о уџбеницима и другим училима

Прилог број 36: Одлука Научно-наставног већа о усвајању плана рада на предметима (број: 1860/2 од 9.7.2008. године)

Прилог број 37: Одлука Наставно-научног већа Правног факултета у Крагујевцу о формирању Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета (Број: 2260/12, од 15. 09. 2008)

Прилог број 38: Одлука Наставно-научног већа о усвајању Извештаја о самовредновању (Број: 2425/3 од 29. 9. 2008)

Прилог број 39: Одлука Наставно-научног већа Факултета о организовању докторских студија у школској 2008/09. години, Број: 2424/4 од 29.09.2008. године)

Прилог број 40: Одлука Декана о формирању Комисије за контролу квалитета, (Број: 1306, од 14. јуна 2007. године)

Прилог број 41: Одлука Декана Правног факултета о формирању Комисије за контролу квалитета (измена састава), (донета 13. 02. 2008. Заведена под бројем: 340/2)

Прилог број 42: Одлука Декана Правног факултета о именовању координатора у процесу акредитације (Број одлуке, 1928/1 од 11. 07. 2008)

Прилог број 43: Одлука Декана Правног факултета у Крагујевцу о именовању службеника задуженог за техничке послове у вези са обезбеђењем и контролом квалитета (Број 2000/2. од 22. 9. 2008)

Прилог број 44: Одлука Декана Правног факултета у Крагујевцу о оснивању Поткомисије за праћење и унапређење студирања (Бр. одлуке: 2398/6-1 од 1. 10. 2008)

Прилог број 45: Решења Декана Факултета о именовању руководиоца студијских програма (Број: 2813 од 14. 10. 2008. године)

Прилог број 46: Одлука Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета о избору Председника и Заменика Комисије (Број 2398/1)

Прилог број 47: Одлука Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета о прихватању Извештаја о раду Комисије за контролу квалитета, активности, и докумената Комисије, (Број 2398/6. 22. 9. 2008.)

Прилог број 48: Одлука Студентског парламента о разматрању и усвајању Извештаја о самовредновању, (Број 2501 од 29.9. 2008)

Прилог број 49: Пословник о раду Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета Правног факултета у Крагујевцу

Прилог број 50: Пословник о раду Поткомисије за праћење и унапређење студирања Правног факултета у Крагујевцу

Прилог број 51: Пословник о раду Студентског парламента Правног факултета у Крагујевцу

Прилог број 52: Одлука о усвајању Програма рада и Програм рада Правног Факултета у Крагујевцу за 2009. годину

Прилог број 53: План рада Института за правне и друштвене науке Правног факултета у Крагујевцу,

Прилог број 54: Одлука Савета о усвајању Финансијског плана и Финансијски план Факултета за 2009. годину

Прилог број 55: Одлука о усвајању и Програм научно-истраживачког рада Правног факултета Универзитета у Крагујевцу за период 2006-2010. годину

Прилог број 56: Одлука о усвајању и Програм развоја научноистраживачког подмлатка Правног факултета у Крагујевцу за период 2006-2010. година

Прилог број 57: Одлука о усвајању и Извештај о раду Правног факултета у Крагујевцу за школску 2007/08. годину

Прилог број 58: Извештај о раду Института за правне и друштвене науке Правног факултета

Прилог број 59: Библиографија наставника и сарадника Факултета

Прилог број 60: Књига наставника

Прилог број 61: Књига предмета

Прилог број 62: Дневник рада на наставним предметима са упутством за вођење

Прилог број 63: Брошура (Стратегија за обезбеђење квалитета и Правилник о квалитету и самовредновању)

Прилог број 64: Информатор 2007/08.

Прилог број 65: Информатор 2008/09.

Прилог број 66: Конкурс за упис у прву годину основних студија 2007/08. и 2008/09.

Прилог број 67: Конкурс за упис у прву годину докторских студија 2008/09. ("Политика" 12.10.2008).

Прилог број 68: Упутство за израду Плана рада на наставном предмету

Прилог број 69: Упутство о анкетирању

Прилог број 70: Упутства о раду стручних служби

Прилог број 71: Извештај о резултатима анкете ваннаставног особља о условима рада и руковођењу ваннаставним јединицама Правног факултета у Крагујевцу, са анкетним упитницима

Прилог број 72: Извештај о резултатима анкете за процену квалитета дипломираних студената Правног факултета у Крагујевцу, са анкетним упитницима

Прилог број 73: Извештај о резултатима анкете наставног особља Правног факултета у Крагујевцу, са анкетним упитницима

Прилог број 74: Извештај о спроведеним анкетама студената за процену квалитета наставника, асистената и сарадника на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу у школској 2007/08. години, са анкетним упитницима

Прилог број 75: Извештај о резултатима анкете за процену квалитета ваннаставне подршке на Правном факултету у Крагујевцу, са анкетним упитницима

Прилог број 76: Извештај студентске службе о пролазности мај 2007. до мај 2008. са статистиком напредовања студената

Прилог број 77: Извештај о ангажовању гостујућих предавача на Правном факултету у Крагујевцу

Прилог број 78: Извештај о раду Центра за јавну управу

IV Остали прилози:

- Међународна сарадња:

Прилог број 79: Меморандум о сарадњи Правног факултета Универзитета у Крагујевцу и Московске државне правне академије из Москве

Прилог број 80: Споразум о сарадњи Правног факултета Универзитета у Крагујевцу са Правним факултетом "Јустинијан Први" Универзитета у Скопљу

Прилог број 81: Споразум о сарадњи Правног факултета у Крагујевцу са Правним факултетом Универзитета Црне Горе у Подгорици

Прилог број 82: Уговор о сарадњи Правног факултета Универзитета у Крагујевцу са Правним факултетом Универзитета у Бања Луци

Прилог број 83: Уговор о академској сарадњи између Универзитета Тексаса у Арлингтону, School of Urban and Public Affairs, са Правним факултетом Универзитета у Крагујевцу

Прилог број 84: Извод из катастра

Прилог број 85: Преглед простора

Прилог број 86: Попис библиографских јединица –извод из Књиге инвентара

Прилог број 87: Попис опреме - извод из Књиге инвентара

Прилог број 88: Преглед боравака наставника и асистената Правног факултета у Крагујевцу који су у последње три године борабили у иностранству у циљу стручног усавршавања

Прилог број 89: Предлог Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета упућен Декану Правног факултета у Крагујевцу за оснивање Поткомисије за праћење и унапређење студирања (са предлогом чланова из реда наставника и асистената, (Извод из записника, Број: 2398/6 од 22. 9. 2008.)

Прилог број 90: Предлог Студентског парламента упућен Декану Правног факултета за именовање студената у састав Поткомисије за праћење и унапређење студирања, (Број 2487/25. 09. 2008)

Прилог број 91: WEB адреса Правног факултета у Крагујевцу на којој је презентирана комплетна документација за акредитацију

Прилог број 92: WEB адреса Правног факултета у Крагујевцу (на којој су презентирани студијски програми за које се тражи акредитација),

Прилог број 93: WEB адреса Правног факултета у Крагујевцу на којој се види да су сви документи који се тичу новог система квалитета и који су усвојени у процесу припреме за акредитацију учињени доступним јавности објављивањем на сајту Факултета

Прилог број 94: WEB адреса Карлов универзитета – Правни факултет, Чешка Република (Univerzita Karlova v Praze - Právnická fakulta, чији је програм *основних академских студија* компатибилан са програмом основних академских студија Правног факултета у Крагујевцу

Прилог број 95: WEB адреса Правног факултета Универзитета у Амстердаму, Холандија, чији је програм основних академских студија компатибилан са програмом *основних академских студија* Правног факултета у Крагујевцу

Прилог број 96: WEB адреса Правног факултета Универзитета у Генту, Белгија, чији је програм *дипломских академских студија* компатибилан са програмом дипломских академских студија Правног факултета у Крагујевцу

Прилог број 97: WEB адреса Правног факултета Универзитета у Гронингену, Холандија, чији је програм дипломских академских студија компатибилан са програмом *дипломских академских студија* Правног факултета у Крагујевцу

Прилог број 98: WEB адреса Правног факултета Универзитета у Марибору, Република Словенија, чији је програм *дипломских академских студија* компатибилан са програмом *дипломских академских студија* Правног факултета у Крагујевцу

Прилог број 99: WEB адреса Правног факултета Универзитета у Марибору, Република Словенија, чији је програм основних академских студија компатибилан са програмом *основних академских студија* Правног факултета у Крагујевцу

Прилог број 100: WEB адреса Правног факултета Универзитета у Скопљу, БЈР Македонија, чији је програм *основних академских студија* компатибилан са програмом основних академских студија Правног факултета у Крагујевцу

Прилог број 101: WEB адреса странице сајта Правног факултета у Крагујевцу, на којој се може прочитати Правилник о квалитету и самовредновању

Прилог број 102: WEB адреса странице сајта, на којој се види да постоји Форум за студенте и да се спроводи анкетање студената on line

Прилог број 103: WEB адреса Факултета на којој се могу пронаћи пословници о раду Комисије и Поткомисије

Прилог број 104: WEB адреса Факултета на којој се може видети састав и надлежности Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета

Прилог број 105: WEB адреса Факултета на којој се може видети састав и надлежности Поткомисије за праћење и унапређивање студирања

Прилог број 106: WEB адреса портала „Мојеправо“, секција форум, подсекција, Правни факултет у Крагујевцу

Прилог број 107: WEB адреса Факултета на којој су изложени подаци о наставницима

Прилог број 108: WEB адреса Правног факултета у Крагујевцу

2. ПРИЛОЗИ ИЗВЕШТАЈА О САМОВРЕДНОВАЊУ